

# Lagrådsremiss

## Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet

---

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 14 juni 2018

*Ardalan Shekarabi*

*Johan Ndure*  
(Finansdepartementet)

## Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen lämnas förslag till en ny lag om tillgänglighet till digital offentlig service. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer. I lagrådsremissen föreslås även vissa bestämmelser som går utöver direktivets minimikrav. Enligt den föreslagna lagen ska digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under aktörens kontroll vara tillgänglig i enlighet med tillgänglighetskraven i föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Därutöver ska även digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under tredje parts kontroll, så långt det är möjligt, uppfylla samma krav. Lagens tillämpningsområde omfattar statliga och kommunala myndigheter, beslutande församlingar i kommuner och landsting, offentligt styrda organ samt sammanslutningar av dessa aktörer. Lagen omfattar även privata aktörer, som med offentlig finansiering bedriver yrkesmässig verksamhet inom förskola, skola, hälso- och sjukvård samt omsorg. Detsamma gäller enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina, och som har statsbidrag som huvudsaklig finansiering av högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå.

Förslaget bedöms bl.a. leda till att digital offentlig service blir mer tillgänglig, framför allt för personer med funktionsnedsättning.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

# Innehållsförteckning

|       |                                                                                                        |    |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1     | Beslut .....                                                                                           | 4  |
| 2     | Förslag till lag (2018:000) om tillgänglighet till digital offentlig service .....                     | 5  |
| 3     | Ärendet och dess beredning .....                                                                       | 10 |
| 4     | Tillgänglighet.....                                                                                    | 10 |
| 4.1   | Gällande rätt .....                                                                                    | 10 |
| 4.1.1 | Inledning.....                                                                                         | 10 |
| 4.1.2 | FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning .....                             | 10 |
| 4.1.3 | Regeringsformen .....                                                                                  | 11 |
| 4.1.4 | Förvaltningslagen .....                                                                                | 11 |
| 4.1.5 | Förordning om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken .....    | 12 |
| 4.1.6 | Diskrimineringslagen .....                                                                             | 12 |
| 4.1.7 | Kommunallagen .....                                                                                    | 13 |
| 4.1.8 | Radio- och tv-lagen .....                                                                              | 13 |
| 4.1.9 | Lagen om offentlig upphandling och lagen om upphandling inom försörjningssektorerna .....              | 14 |
| 4.2   | Tekniska standarder rörande tillgänglighet .....                                                       | 14 |
| 4.3   | Svenska riktlinjer för tillgänglighet till webbplatser .....                                           | 15 |
| 5     | Webbtillgänglighetsdirektivet .....                                                                    | 16 |
| 5.1   | Direktivets bestämmelser .....                                                                         | 16 |
| 5.2   | Direktivets krav på tillgänglighet .....                                                               | 17 |
| 6     | Nya regler om tillgänglighet till digital offentlig service .....                                      | 18 |
| 6.1   | En ny lag om tillgänglighet till digital offentlig service .....                                       | 18 |
| 6.1.1 | Behovet av en ny lag .....                                                                             | 18 |
| 6.1.2 | En mer teknikneutral lagstiftning .....                                                                | 22 |
| 6.2   | Vilken digital service omfattas av lagens tillämpningsområde? .....                                    | 27 |
| 6.2.1 | Digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av en offentlig aktör ..... | 27 |
| 6.2.2 | Digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part .....        | 28 |
| 6.3   | Vilka aktörer omfattas av lagens tillämpningsområde? .....                                             | 30 |
| 6.3.1 | Offentliga aktörer .....                                                                               | 30 |
| 6.3.2 | Utökning av aktörer som omfattas av tillämpningsområdet .....                                          | 33 |

|          |                                                                                                                                                                            |     |
|----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 6.3.3    | Undantag för radio- och televisionsföretag med uppdrag i allmänhetens tjänst .....                                                                                         | 37  |
| 6.3.4    | Undantag för vissa icke-statliga organisationer .....                                                                                                                      | 38  |
| 6.4      | Vilken digital service bör specifikt undantas från tillämpningsområdet? .....                                                                                              | 39  |
| 6.4.1    | Direktsändningar av tidsberoende medier .....                                                                                                                              | 39  |
| 6.4.2    | Kartor .....                                                                                                                                                               | 41  |
| 6.4.3    | Digital service från tredje part som varken har finansierats eller tagits fram av den berörda offentliga aktören eller står under dess kontroll.....                       | 42  |
| 6.4.4    | Vissa reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar .....                                                                                                             | 44  |
| 6.4.5    | Digital service inom skolområdet som inte hänför sig till en verksamhets väsentliga administrativa funktioner.....                                                         | 46  |
| 6.4.6    | Tidsbegränsade undantagsbestämmelser .....                                                                                                                                 | 48  |
| 6.5      | Vilka krav på tillgänglighet ska gälla? .....                                                                                                                              | 50  |
| 6.6      | Förutsättningar för att helt eller delvis undanta digital service från tillgänglighetskraven.....                                                                          | 52  |
| 6.7      | Tillgänglighetsutlåtande .....                                                                                                                                             | 57  |
| 6.8      | Rätten att begära tillgängliggörande av digital service som undantagits med stöd av bestämmelser i den föreslagna lagen .....                                              | 59  |
| 6.9      | Tillsynsmyndigheten och dess uppgifter .....                                                                                                                               | 62  |
| 6.9.1    | Tillsynsmyndigheten .....                                                                                                                                                  | 62  |
| 6.9.2    | Tillsyn.....                                                                                                                                                               | 64  |
| 6.9.3    | Utbildning, information och rapportering.....                                                                                                                              | 65  |
| 6.9.4    | Uppföljningsförfarande .....                                                                                                                                               | 66  |
| 6.10     | Överklagande av beslut .....                                                                                                                                               | 69  |
| 7        | Ikraftträdande- och tillämpningsbestämmelser .....                                                                                                                         | 72  |
| 8        | Konsekvenser .....                                                                                                                                                         | 73  |
| 9        | Författningskommentar .....                                                                                                                                                | 86  |
| Bilaga 1 | Sammanfattning av promemorian Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet (Ds 2017:60) .....                                                                             | 98  |
| Bilaga 2 | Promemorians lagförslag .....                                                                                                                                              | 100 |
| Bilaga 3 | Förteckning över remissinstanserna .....                                                                                                                                   | 105 |
| Bilaga 4 | Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer ..... | 107 |

# 1        Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om tillgänglighet till digital offentlig service.

## 2        Förslag till lag (2018:000) om tillgänglighet till digital offentlig service

Härigenom föreskrivs<sup>1</sup> följande.

### Lagens tillämpningsområde

**1 §** Denna lag innehåller bestämmelser om krav på tillgänglighet till digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör.

**2 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka av de tekniska lösningar som anges i artikel 1.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer, i den ursprungliga lydelsen, som ska omfattas av lagens tillämpningsområde.

### Ord och uttryck i lagen

**3 §** Med digital service avses tjänster eller information som tillhandahålls via en sådan teknisk lösning som avses i föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 §.

**4 §** Med offentlig aktör avses en statlig eller kommunal myndighet eller en beslutande församling i en kommun eller ett landsting.

Vid tillämpningen av denna lag ska med offentlig aktör jämföras

1. ett sådant offentligt styrt organ som avses i 5 §,
2. en sammanslutning som inrättats särskilt för att tillgodose behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och som består av
  - a) en eller flera myndigheter eller församlingar enligt första stycket, eller
  - b) ett eller flera organ enligt 1,
3. privata aktörer som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som
  - a) aktören bedriver i egenskap av enskild huvudman inom skolväsendet eller huvudman för en sådan internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800),
  - b) utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125), eller

<sup>1</sup> Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer, i den ursprungliga lydelsen. Se även Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

c) bedrivs enligt socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, och

4. enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och som har statsbidrag som huvudsaklig finansiering av högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå.

**5 §** Med offentligt styrt organ avses en sådan juridisk person som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

1. som till största delen är finansierad av staten, en kommun, ett landsting eller en sådan offentlig aktör som avses i 4 § första stycket eller andra stycket 1 eller 2,

2. vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, ett landsting eller en sådan offentlig aktör som avses i 4 § första stycket eller andra stycket 1 eller 2, eller

3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, ett landsting eller en sådan offentlig aktör som avses i 4 § första stycket eller andra stycket 1 eller 2.

**6 §** Med tidsberoende medier avses ljud eller video, en kombination av ljud och video, eller något av de föregående i kombination med möjligheter till interaktion.

**7 §** Med föremål från kulturarvssamlingar avses privat eller offentligt ägda föremål av historiskt, konstnärligt, arkeologiskt, estetiskt, vetenskapligt eller tekniskt intresse som ingår i samlingar som förvaltas av kulturinstitutioner.

### **Undantag från lagens tillämpningsområde**

**8 §** Denna lag är inte tillämplig på digital service som tillhandahålls av

1. ett företag som bedriver radio- och tv-verksamhet som finansieras enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, eller

2. en icke-statlig organisation vars service inte

a) är väsentlig för allmänheten, eller

b) specifikt tillgodoser behov för eller är avsedd för personer med funktionsnedsättning.

**9 §** Denna lag är inte tillämplig på digital service som utgörs av

1. direktsändningar av tidsberoende medier,

2. kartor som inte är avsedda för navigering,

3. digital service från tredje part som varken har finansierats eller tagits fram av den berörda offentliga aktören eller står under dess kontroll,

4. reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar som inte kan göras fullständigt tillgängliga utan betydande hinder,

5. digital service inom verksamhet som tillhör skolväsendet eller de särskilda utbildningsformerna enligt 1 kap. eller 24 kap. skollagen (2010:800) eller pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem enligt 25 kap. skollagen, om inte servicen hänför sig till verksamhetens väsentliga administrativa funktioner.

Lagen är inte heller tillämplig på kartor avsedda för navigering, om väsentlig information om dessa tillhandahålls på ett tillgängligt digitalt sätt.

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om undantag från lagens tillämpningsområde i fråga om sådan digital service som får undantas enligt artikel 1.4 a, b, g och h i direktiv (EU) 2016/2102, i den ursprungliga lydelsen.

### **Tillgänglighetskrav för digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av en offentlig aktör**

**10 §** Digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under aktörens kontroll ska följa tillgänglighetskraven enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka tekniska krav som ska gälla.

### **Tillgänglighetskrav för digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part**

**11 §** Digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under tredje parts kontroll ska, så långt det är möjligt, följa tillgänglighetskraven enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag.

### **Undantag för oskäligt betungande anpassning**

**12 §** En offentlig aktör behöver inte uppfylla kraven enligt 10 och 11 §§ om det är oskäligt betungande att fullgöra dessa krav.

Vid bedömningen av om en anpassning är oskäligt betungande ska man bland annat beakta den offentliga aktörens storlek, art och resurser, samt uppskattade kostnader och fördelar för den berörda aktören i förhållande till de uppskattade fördelarna för personer med funktionsnedsättning.

För en sådan aktör som avses i 4 § andra stycket 3 eller 4, och som inte utgör ett offentligt styrt organ enligt 5 §, ska man vid bedömningen även beakta den offentliga finansieringens storlek och varaktighet, samt hur lång tid aktören har haft på sig att anpassa sin digitala service till kraven.

### **Tillgänglighetsutlåtande**

**13 §** En offentlig aktör ska för sådan digital service som avses i 10 § tillhandahålla ett tillgänglighetsutlåtande.

Utlåtandet ska innehålla en funktion som gör det möjligt för en enskild person att meddela den berörda aktören att dess digitala service inte uppfyller tillgänglighetskraven eller framställa en sådan begäran som avses i 15 §.

Om en offentlig aktör bedömer att det är oskäligt betungande att fullgöra kraven enligt 10 §, ska denna bedömning återges i tillgänglighetsutlåtandet.

**14 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillgänglighetsutlåtandets utformning och innehåll.

### **Begäran om tillgängliggörande av viss digital service**

**15 §** En berättigad och rimlig begäran om tillgängliggörande av digital service som undantagits med stöd av 9 § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket eller 12 § och som inkommit via den funktion som avses i 13 § andra stycket, ska tillgodoses utan onödigt dröjsmål.

En offentlig aktör ska på begäran lämna ett skriftligt beslut om att en begäran enligt första stycket helt eller delvis har avslagits. Ett sådant beslut ska innehålla de skäl som har bestämt utgången i ärendet.

### **Tillsyn**

**16 §** Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

**17 §** Tillsynsmyndigheten ska övervaka att digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör uppfyller kraven i 10, 11, 13 och 15 §§.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur övervakningen ska genomföras.

### **Anmälan**

**18 §** Den som anser att en offentlig aktör inte uppfyller ett eller flera av de krav som avses i 10, 11, 13 eller 15 §, eller vill att en bedömning enligt 12 § ska granskas, får anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

### **Rättelse**

**19 §** Om tillsynsmyndigheten genom övervakning eller efter anmälan konstaterar brister i förhållande till kraven i 10, 11, 13 eller 15 §, ska myndigheten genom påpekanden eller liknande förfaranden försöka åstadkomma rättelse.

Leder insatserna enligt första stycket inte till rättelse får tillsynsmyndigheten besluta att förelägga den offentliga aktören att vidta åtgärder för att uppfylla kraven.

Ett nytt föreläggande om samma sak får förenas med vite.

### **Överklagande av beslut**

**20 §** Beslut enligt 15 § av en annan offentlig aktör än regeringen, Högsta domstolen, Högsta förvaltningsdomstolen eller Riksdagens ombudsmän får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av en förvaltningsrätt i ett ärende som har inletts där, liksom beslut av en tingsrätt eller en hovrätt, överklagas dock till kammarrätten. Beslut av en kammarrätt i ett ärende som har inletts där överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen.

**21 §** Tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande enligt 19 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När ett beslut överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen.

**22 §** Om ett beslut av en offentlig aktör som inte är en myndighet överklagas, ska aktören vara den enskildes motpart sedan handlingarna i ärendet har överlämnats till allmän förvaltningsdomstol.

### **Prövningstillstånd**

**23 §** Vid överklagande av beslut enligt 20 och 21 §§ krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten. Detta gäller dock inte i fråga om ärenden enligt 20 § som har inletts hos en förvaltningsrätt, tingsrätt eller hovrätt.

- 
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
  2. Bestämmelsen i 11 § tillämpas första gången för digital service som tillhandahålls efter den 22 september 2020.

### 3 Ärendet och dess beredning

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer, nedan kallat webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i promemorian Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet (Ds 2017:60). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2016/04244/DF).

I denna lagrådsremiss behandlas förslagen i promemorian.

Förslagen genomför webbtillgänglighetsdirektivet, *bilaga 4*.

### 4 Tillgänglighet

#### 4.1 Gällande rätt

##### 4.1.1 Inledning

Det finns ingen legaldefinition av vad som avses med tillgänglighet. Betydelsen av tillgänglighet i vardagligt språkbruk är emellertid tämligen klar och den mer specifika innebörden framgår av den lagstiftning där begreppet förekommer. I plan- och bygglagen (2010:900) avser tillgänglighet t.ex. tillgång till en fysisk miljö, medan det i radio- och tv-lagen (2010:696) avser möjlighet att ta del av bl.a. tv-sändningar. Det förekommer även lagstiftning, exempelvis diskrimineringslagen (2008:567), i vilken med tillgänglighet avses både tillgång till en fysisk miljö och till t.ex. information.

Sverige saknar i dagsläget bestämmelser i lag eller förordning som specifikt reglerar tillgänglighet till webbplatser eller mobila applikationer. Det finns dock i såväl svensk rätt som i internationella konventioner bestämmelser avseende tillgänglighet som även kan tillämpas på webbplatser och mobila applikationer. I detta avsnitt behandlas FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och ett urval av i sammanhanget relevant svensk lagstiftning rörande tillgänglighet.

##### 4.1.2 FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

FN:s generalförsamling antog i december 2006 konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Sverige ratificerade konventionen i december 2008 och den trädde för Sveriges del i kraft den 14 januari 2009 (SÖ 2008:26). I vissa stater blir ingångna internationella konventioner automatiskt en del av den nationella rätten. I andra stater, bl.a. Sverige, krävs det att en internationell överenskommelse införlivas i

nationell rätt för att den ska bli internrättsligt gällande. Så har inte skett med denna konvention. Även om Sverige är folkrättsligt bunden att följa konventionen är den alltså inte en del av svensk rätt.

Enligt artikel 9.1 i konventionen ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till den fysiska miljö, transporter, information och kommunikation, innefattande informations- och kommunikationsteknik och system, samt till andra anläggningar och tjänster som är tillgängliga för eller erbjuds allmänheten både i städerna och på landsbygden. Dessa åtgärder, som ska innefatta identifiering och undanröjande av hinder och barriärer mot tillgänglighet, ska bl.a. avse information, kommunikation och annan service, däribland elektronisk service och service i nödsituationer.

Av artikel 9.2 följer att konventionsstaterna även ska vidta ändamålsenliga åtgärder för att bl.a. främja personer med funktionsnedsättnings tillgång till ny informations- och kommunikationsteknik och nya system, däribland internet, samt främja utformning, utveckling, tillverkning och distribution av tillgänglig informations- och kommunikationsteknologi och system på ett tidigt stadium, så att dessa blir tillgängliga till lägsta möjliga kostnad.

### **4.1.3 Regeringsformen**

Enligt 1 kap. 2 § första stycket regeringsformen (RF) ska den offentliga makten utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. Vidare ska det allmänna enligt femte stycket samma paragraf dels verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och för att barns rätt tas till vara, dels motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person. Bestämmelserna i paragrafen brukar betraktas som program- och målsättningsstadganden som ger uttryck för vissa särskilt viktiga mål eller riktlinjer för den samhälleliga verksamheten. Den riktar sig till alla som utövar offentlig makt, dvs. både normgivande organ och rättstillämpande myndigheter. Stadgandet ger däremot inte upphov till några rättigheter för den enskilde på samma sätt som t.ex. bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna i 2 kap. RF.

### **4.1.4 Förvaltningslagen**

Enligt bestämmelserna om service i 6 § förvaltningslagen (2017:900), som träder i kraft den 1 juli 2018, ska en myndighet se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska enligt samma paragraf även lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälpens ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Den ska ges utan onödigt dröjsmål. I förarbetena till den nya förvaltningslagen anges i fråga om 6 § bl.a. att när en myndighet

ska bedöma den enskildes behov av hjälp i ett visst fall kan den behöva beakta om den enskilde har särskilda behov till följd av en funktionsnedsättning (prop. 2016/17:180 s. 67). Av bestämmelserna om tolkning och översättning i 13 § andra stycket förvaltningslagen följer att en myndighet ska göra innehållet i handlingar tillgängligt när den har kontakt med någon som har en funktionsnedsättning som allvarligt begränsar förmågan att se, höra eller tala, om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt. Bestämmelsen innebär att myndigheterna ska underlätta för enskilda med vissa funktionsnedsättningar att medverka i ett ärende. Det kan t.ex. vara fråga om att göra innehållet i handlingar tillgängligt genom att använda punktskrift eller talsyntes (prop. 2016/17:180 s. 299). I 7 § förvaltningslagen regleras grundläggande krav på myndigheterna att vara tillgängliga för kontakter med enskilda. En myndighet ska enligt första stycket vara tillgänglig för kontakter med enskilda och informera allmänheten om hur och när sådana kan tas. Informationskravet innebär en generell skyldighet för myndigheterna att på lämpliga sätt tydligt ange de uppgifter som behövs för att enskilda i tillräcklig utsträckning ska kunna kontakta dem. Av andra stycket följer att myndigheten ska vidta de åtgärder i fråga om tillgänglighet som behövs för att den ska kunna uppfylla sina skyldigheter gentemot allmänheten enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen om rätten att ta del av allmänna handlingar. Bestämmelsen påminner om att allmänna handlingar även under s.k. klämdagar ska kunna registreras och på beställning lämnas ut i enlighet med den i grundlag reglerade rätten att ta del av allmänna handlingar (prop. 2016/17:180 s. 292).

#### **4.1.5 Förordning om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken**

Enligt 1 § första stycket förordningen (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken ska myndigheter under regeringen utforma och bedriva sin verksamhet med beaktande av de funktionshinderspolitiska målen. Av 1 § andra stycket i förordningen framgår att myndigheterna ska verka för att personer med funktionsnedsättning ges full delaktighet i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkor. Myndigheterna ska vidare särskilt verka för att deras lokaler, verksamhet och information är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. I detta arbete ska konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning vara vägledande.

#### **4.1.6 Diskrimineringslagen**

Den 1 januari 2015 infördes bristande tillgänglighet som en ny form av diskriminering i diskrimineringslagen. Med bristande tillgänglighet avses enligt 1 kap. 4 § första stycket 3 diskrimineringslagen att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Av bestämmelsen framgår att de åtgärder för tillgänglighet ska vidtas som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med

hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde samt andra omständigheter av betydelse.

Förbud mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet gäller enligt 2 kap. diskrimineringslagen inom samhällsområdena arbetslivet, utbildning, arbetsmarknadspolitisk verksamhet och arbetsförmedling utan offentligt uppdrag, start eller bedrivande av näringsverksamhet, yrkesbehörighet, medlemskap i vissa organisationer, tillhandahållande av varor och tjänster, allmän sammankomst, offentlig tillställning, hälso- och sjukvården, socialtjänsten, socialförsäkringen, arbetslöshetsförsäkringen, statligt understöd, värn- och civilplikt samt offentlig anställning.

Från diskrimineringsförbudet finns vissa undantag. Exempelvis gäller enligt 2 kap. 1 § andra stycket diskrimineringslagen förbudet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet inte i fråga om den som gör en förfrågan om arbete.

#### **4.1.7 Kommunallagen**

Av 4 kap. 23 § kommunallagen (2017:725) framgår att kommuner och landsting ska verka för att förtroendevalda med funktionsnedsättning kan delta i handläggningen av ärenden på samma villkor som andra förtroendevalda. Bestämmelsen inbegriper möjlighet att såväl ta del av sammanträdeshandlingar som delta i de överläggningar som föregår beslutsfattandet. Bestämmelsen är ett målsättningsstadgande för kommunerna och landstingen och medför, i enlighet med vad som ovan anförts, inte några rättigheter för enskilda (prop. 2001/02:80 s. 94).

#### **4.1.8 Radio- och tv-lagen**

Tv-sändningar skyddas av yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Krav på utformningen av en sändning utgör en inskränkning i den yttrandefrihet som grundlagen ska garantera. En sådan inskränkning får endast förekomma om det medges i YGL. Enligt 3 kap. 1 § andra stycket 4 YGL får det i lag meddelas föreskrifter i fråga om skyldighet för den som sänder program i television att utforma sändningarna på ett sådant sätt att programmen genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Av 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen framgår att en leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv på något annat sätt än genom tråd ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Detta gäller även en leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning eller sökbar text-tv genom tråd. Tillgängliggörandet ska vidare enligt paragrafen ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst, och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid. Vid bestämmandet av hur och i vilken omfattning

tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster beaktas.

Regeringen har föreslagit att det i YGL ska införas ett nytt medgivande till undantag från etableringsfriheten. Den föreslagna bestämmelsen medför att krav på tillgänglighet även kan ställas på t.ex. beställ-tv som tillhandahålls över internet i form av s.k. playtjänster (prop. 2017/18:49 s. 165 f.). Själva tillgängliggörandet ska ske genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Ändringarna i YGL föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

#### **4.1.9 Lagen om offentlig upphandling och lagen om upphandling inom försörjningssektorerna**

Enligt 9 kap. 2 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) och 9 kap. 2 § lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) ska, i de fall då det som anskaffas ska användas av fysiska personer, de tekniska specifikationerna bestämmas med beaktande av samtliga användares behov, däribland tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Undantag får enligt paragrafernas andra stycken göras endast om det finns särskilda skäl. Om Europeiska unionen i en rättsakt har antagit obligatoriska krav på tillgänglighet, ska de tekniska specifikationerna bestämmas med hänvisning till den rättsakten. Webbtillgänglighetsdirektivet utgör en sådan rättsakt. Detta innebär att aktörer som omfattas av LOU och LUF vid upphandling av webbplatser eller mobila applikationer, i den mån anskaffningen bedöms omfattas av direktivets tillämpningsområde, ska utforma de tekniska specifikationerna med hänvisning till direktivets krav.

#### **4.2 Tekniska standarder rörande tillgänglighet**

World Wide Web Consortium (W3C) är ett internationellt konsortium, vars medlemmar består av både statliga och privata aktörer. W3C har som huvudsakligt syfte att utveckla protokoll och riktlinjer som säkerställer internets långsiktiga tillväxt. W3C publicerade 1999 en första rekommendation för hur material på internet kunde göras tillgängligt för personer med funktionsnedsättning, Web Content Accessibility Guidelines 1.0. I december 2008 publicerade W3C en ny standard för webbutveckling som tog hänsyn till både funktionsnedsatta och äldre användares behov, Web Content Accessibility Guidelines 2.0 (WCAG 2.0). WCAG 2.0 innehåller fyra principer för tillgänglighet. Enligt den första principen ska en webbplats vara möjlig att uppfatta, vilket innebär att information och komponenter i ett användargränssnitt ska presenteras för användare på ett sätt som de kan uppfatta; en text ska exempelvis kunna konverteras till stor stil, punktskrift eller tal. Enligt den andra principen ska komponenterna i ett användargränssnitt vara hanterbara. Detta innebär bl.a. att det ska gå att navigera på en webbplats enbart med hjälp av ett tangentbord. Enligt den tredje principen måste information om och hantering av användargränssnitt vara begriplig. Detta uppnås

t.ex. genom att det finns inmatningsstöd som hjälper användare att undvika eller rätta till misstag. Enligt den fjärde och sista principen måste en webbplats innehåll vara robust nog för att kunna tolkas på ett pålitligt sätt av ett brett spektrum av olika användarprogram, inklusive hjälpmedel. Inordnat under principerna finns tolv riktlinjer som representerar grundläggande mål för att göra innehåll mer tillgängligt. Till varje riktlinje finns därtill mätbara framgångskriterier. Det finns tre nivåer för hur väl en webbplats tillgodoser tillgänglighetskraven i WCAG 2.0: nivå A, AA och AAA.

År 2012 antogs WCAG 2.0 av den Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och Internationella elektrotekniska kommissionen (IEC) som internationell ISO/IEC-standard (ISO/IEC 40500:2012).

WCAG 2.0 är som ovan framgår snart tio år gammal och den är inte anpassad för vare sig pekskrämar eller mobila applikationer. W3C har i juni 2018 publicerat en uppdaterad version av WCAG (WCAG 2.1).

Europeiska kommissionen gav i december 2005 tre europeiska standardiseringsorgan i uppdrag att ta fram en europeisk standard om tillgänglighet för användning i samband med offentlig upphandling av produkter och tjänster inom området informations- och kommunikationsteknologi. Arbetet resulterade i den europeiska standarden EN 301 549 V1.1.2 (2015-04), nedan EN-standard. EN-standard specificerar funktionella tillgänglighetskrav för informations- och kommunikationsteknikprodukter och -tjänster.

I standarden finns bl.a. krav på webbplatser, krav på dokument och annat innehåll som inte är webbsidor och krav på programvaror. Standarden är uppbyggd på så sätt att den beskriver användares behov och presenterar funktionella krav som kan tillgodose dessa behov. Om kraven är uppfyllda uppfylls därför även behoven. Standarden utesluter emellertid inte att behoven kan tillgodoses på annat sätt än genom de funktionella kraven. Standarden för webbplatser överensstämmer med WCAG 2.0 och de funktionella kraven motsvarar kriterierna för nivå AA i WCAG 2.0.

Europeiska kommissionen har gett tre europeiska standardiseringsorgan i uppdrag att ta fram en ny europeisk harmoniserad standard som bl.a. ska uppställa krav gällande mobila applikationer.

### 4.3 Svenska riktlinjer för tillgänglighet till webbplatser

Arbetet med att göra svenska offentliga webbplatser mer tillgängliga påbörjades när Statskontoret 2002 utvecklade en vägledning som baserades på standarder från W3C (Statskontoret 2002:13). Två år senare gav Nämnden för elektronisk förvaltning (e-nämnden) ut en uppdaterad version av Statskontorets vägledning (e-nämnden 04:01). År 2006 gav Verket för förvaltningsutveckling (Verva) ut Vägledningen 24-timmarswebben (Verva 2006:5), som 2009 uppdaterades och publicerades i webbform av E-delegationen. Sedan augusti 2015 är det Post- och telestyrelsen (PTS) som har regeringens uppdrag att ansvara för vägledningen. Vägledningen kallas numera Vägledningen för webb-

utveckling och innehåller riktlinjer för hur man bör arbeta med webbplatser inom den offentliga sektorn. PTS har sedan myndigheten tog över ansvaret för vägledningen bl.a. arbetat med en referensgrupp bestående av experter från olika myndigheter i syfte att förankra webbriktlinjerna. Myndigheten har även genomfört en behovskartläggning i form av en löpande dialog med riktlinjernas användare och aktivt arbetat med att marknadsföra vägledningen.

För närvarande innehåller webbriktlinjerna över hundra riktlinjer som är prioriterade på en femgradig skala. Enligt den första riktlinjen ska myndigheter vid sin webbutveckling följa kriterierna för nivå AA i WCAG 2.0.

Regeringen har i kommittédirektivet om inrättandet av den nya Myndigheten för digital förvaltning angett att ansvaret för vägledningen ska bli en permanent uppgift för myndigheten (dir. 2017:117).

## 5 Webbtilgänglighetsdirektivet

### 5.1 Direktivets bestämmelser

Webbtilgänglighetsdirektivet innehåller 15 artiklar. Syftet med direktivet är enligt artikel 1 att förbättra den inre marknadens funktions-sätt när det gäller tillgänglighetskraven avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer. Dessa webbplatser och mobila applikationer ska bli mer tillgängliga för användare, och då särskilt för personer med funktionsnedsättning.

Direktivets bestämmelser gäller för offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer. Med offentliga myndigheter avses enligt artikel 3.1 statliga, regionala eller lokala myndigheter, offentlig-rättsliga organ enligt definitionen i artikel 2.1.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (det nya upphandlingsdirektivet) eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana offentligrättsliga organ, om dessa sammanslutningar särskilt inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse, utan industriell eller kommersiell karaktär.

Direktivet är enligt artikel 1.3 inte tillämpligt på webbplatser och mobila applikationer tillhörande radio- och televisionsföretag med uppdrag i allmänhetens tjänst eller deras dotterbolag. Direktivet är enligt samma artikel inte heller tillämpligt på webbplatser och mobila applikationer tillhörande icke-statliga organisationer som inte tillhandahåller tjänster som är väsentliga för allmänheten eller tjänster som specifikt tillgodoser behoven för eller är avsedda för personer med funktionsnedsättning.

I artikel 1.4 anges olika typer av innehåll på webbplatser och i mobila applikationer som direktivet inte är tillämpligt på. Av artikel 1.5 framgår att medlemsstaterna får undanta webbplatser och mobila applikationer tillhörande skolor, daghem och förskolor från direktivets tillämpning,

med undantag av innehåll som hänför sig till väsentliga administrativa funktioner online.

Av artikel 2 framgår att medlemsstaterna får bibehålla eller införa åtgärder i enlighet med unionsrätten som går utöver de minimikrav som fastställs i direktivet. Artikel 3 innehåller definitioner av centrala begrepp i direktivet, såsom vad som anses utgöra en offentlig myndighet eller en mobil applikation. I artikel 4 anges att medlemsstaterna ska säkerställa att offentliga myndigheter vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att göra sina webbplatser och mobila applikationer mer tillgängliga genom att göra dem möjliga att uppfatta, hanterbara, begripliga och robusta. Enligt artikel 5 ska medlemsstaterna säkerställa att offentliga myndigheter tillämpar tillgänglighetskraven i den utsträckning som dessa krav inte lägger en oproportionell börda på myndigheterna.

I artikel 6 behandlas när det finns en presumtion om överensstämmelse med tillgänglighetskraven i artikel 4 (se avsnitt 5.2). Artikel 7 anger att medlemsstaterna ska säkerställa att offentliga myndigheter tillhandahåller och regelbundet uppdaterar ett tillgänglighetsutlåtande om deras webbplatser och mobila applikationers överensstämmelse med direktivet. Tillgänglighetsutlåtandet ska även innehålla en kommentarsfunktion som gör det möjligt för enskilda att meddela den berörda aktören att dess webbplats eller mobila applikation inte uppfyller tillgänglighetskraven. Genom kommentarsfunktionen ska enskilda också kunna begära ut viss information som undantagits i enlighet med artiklarna 1.4 och 5 i en för dem tillgänglig form.

Av artikel 7 framgår att medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att underlätta tillämpningen av tillgänglighetskraven för andra webbplatser och mobila applikationer än de som omfattas av direktivet. Medlemsstaterna ska även främja och underlätta utbildningsprogram om webbplatser och mobila applikationers tillgänglighet samt vidta nödvändiga åtgärder för att öka medvetenheten om de tillgänglighetskrav som anges i artikel 4.

I artikel 8 anges att medlemsstaterna regelbundet ska övervaka att offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer uppfyller tillgänglighetskraven och regelbundet rapportera resultatet av övervakningen till Europeiska kommissionen.

Enligt artikel 9 ska medlemsstaterna säkerställa att det finns ett tillfredsställande och effektivt uppföljningsförfarande. I artiklarna 10, 11 och 13–15 finns bl.a. bestämmelser om Europeiska kommissionens befogenheter att anta delegerade akter, översyn av tillämpningen av direktivet och ikraftträdande. Enligt artikel 12 ska direktivet vara genomfört i medlemsstaterna senast den 23 september 2018.

## 5.2 Direktivets krav på tillgänglighet

Enligt artikel 4 i webbtillgänglighetsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att offentliga myndigheter vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att göra sina webbplatser och mobila applikationer mer tillgängliga genom att göra dem möjliga att uppfatta, hanterbara, begripliga och robusta. Dessa fyra principer utgör grunden för WCAG

2.0, och därigenom även vissa delar av EN-standarden (se mer om dessa standarder i avsnitt 4.2).

I artikel 6 specificeras när det finns en presumtion om överensstämmelse med tillgänglighetskraven i artikel 4. Enligt artikel 6.1 ska innehåll på webbplatser och i mobila applikationer som överensstämmer med de harmoniserade standarder eller delar av dem till vilka hänvisningar har offentliggjorts av kommissionen i Europeiska unionens officiella tidning förutsättas överensstämma med kraven i artikel 4.

Av artikel 6.2 framgår att i avsaknad av sådana harmoniserade standarder som avses i punkt 1 ska innehåll i mobila applikationer anses överensstämma med kraven om de överensstämmer med tekniska specifikationer som kommissionen ska ange i genomförandeakter som ska antas senast den 23 december 2018. Enligt artikel 6.3 ska för webbplatser relevanta delar av EN-standarden tillämpas om harmoniserade standarder saknas. Av samma punkt framgår att om harmoniserade standarder och tekniska specifikationer som avses i artikel 6.2 saknas ska relevanta krav i EN-standarden tillämpas även för mobila applikationer.

## 6 Nya regler om tillgänglighet till digital offentlig service

### 6.1 En ny lag om tillgänglighet till digital offentlig service

#### 6.1.1 Behovet av en ny lag

|                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Regeringens förslag:</b> Den lagreglering som är nödvändig med anledning av webbtillgänglighetsdirektivet ska samlas i en ny lag om tillgänglighet till digital offentlig service.</p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Promemorians förslag** överensstämmer med regeringens.

**Remissinstanserna:** Av de 109 remissinstanser som har kommit in med synpunkter på promemorian är den absoluta merparten positiva till eller har inga synpunkter på att samla de lagbestämmelser som krävs enligt direktivet i en ny lag. Flera remissinstanser, däribland *Polismyndigheten*, *Migrationsverket* och *Blekinge läns landsting* framför även att lagen kommer att leda till en ökad tydlighet avseende vilka tillgänglighetskrav som gäller för webbplatser och mobila applikationer. Upphovsrätsorganisationerna *Bonus*, *Copyright Access*, *Copyswede ekonomisk förening*, *KLYS – Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd* och *Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå* delar den bedömning som görs i promemorian att direktivet inte medför ett behov av att reglera frågor om upphovsrätt.

*Svenskt Näringsliv*, *Näringslivets regelrådet*, *Friskolornas riksförbund* och *Värd företagarna* är positiva till syftet med förslaget men anser att de personer som bedöms ha nytta av anpassningen av webbplatser och mobila applikationer i stället skulle kunna få mjukvara

eller tekniska hjälpmedel för att uppnå ökad tillgänglighet. *Myndigheten för press, radio och tv* anser att det finns skäl att utveckla promemorians analys av förhållandet mellan den föreslagna lagen och YGL. *Specialpedagogiska skolmyndigheten* anser att promemorian inte i tillräcklig grad analyserat förslagen i förhållande till FN:s konvention för personer med funktionsnedsättning och *Myndigheten för tillgängliga medier*, *Funktionsrätt Sverige*, *Stiftarna av Independent Living i Sverige* och *Independent Living Institute* understryker betydelsen av konventionen vid genomförandet av direktivet.

*Datainspektionen* framför att myndigheten inte kan tillstyrka förslaget då det bl.a. är oklart beskrivet hur förslaget förhåller sig till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (dataskyddsförordningen).

## **Skälen för regeringens förslag**

### *Behovet av en ny lag*

Webbtillgänglighetsdirektivets syfte är enligt artikel 1.1 att förbättra den inre marknadens funktionssätt genom en harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar när det gäller tillgänglighetskraven avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer för att därigenom göra dessa mer tillgängliga för användare. Av artikel 4 i direktivet framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att offentliga myndigheter vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att göra sina webbplatser och mobila applikationer mer tillgängliga. Av direktivet följer således att harmoniserade krav på utformningen av webbplatser och mobila applikationer ska uppställas av medlemsstaterna. Regeringen konstaterar mot denna bakgrund att den alternativa lösning som bl.a. *Svenskt Näringsliv* och *Vårdföretagarna* förespråkat om att stöd ska ges direkt till de personer som har nytta av anpassningen i stället för att ställa krav på anpassning av webbplatser och mobila applikationer inte är tillräcklig för ett korrekt genomförande av direktivet. Redan av denna anledning utgör den föreslagna lösningen enligt regeringen inte ett möjligt alternativ och det saknas därför skäl att i övrigt ta ställning till förslagets genomförbarhet.

En del av bestämmelserna som måste införas som en följd av direktivet kräver lagstiftning. Det finns enligt regeringens bedömning inte någon befintlig lag som fullt ut tillgodoser direktivets krav eller där de bestämmelser som krävs naturligt skulle passa in. I likhet med promemorians förslag anser regeringen därför att den lagreglering som är nödvändig med anledning av direktivet bör samlas i en ny lag. Många remissinstanser har påpekat att det är bra att samla bestämmelserna i en ny lag. Regeringen delar denna bedömning och anser i likhet med bl.a. *Blekinge läns landsting* att en lag gör att det blir tydligare vilka krav som ställs. Därtill blir det enklare för de personer som gynnas av tillgänglighetsanpassning att få kännedom om sina rättigheter.

### *Lagens förenlighet med FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*

*Specialpedagogiska skolmyndigheten* har framhållit att förslagen i promemorian inte i tillräcklig grad analyserats i förhållande till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och bl.a. *Myndigheten för tillgängliga medier* och *Funktionsrätt Sverige* understryker konventionens betydelse vid genomförandet av direktivet.

Både EU och alla EU:s övriga medlemsstater har likt Sverige ratificerat konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. FN-konventionen beskrivs närmare i avsnitt 4.1.2. Den 30 november 2017 beslutade riksdagen om mål och inriktning för den nya funktionshinderspolitiken (prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5, rskr. 2017/18:86). Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Enligt artikel 9.1 i konventionen ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till bl.a. information och kommunikation, innefattande informations- och kommunikationsteknik och system. Av artikel 9.2 följer att konventionsstaterna även ska vidta ändamålsenliga åtgärder för att bl.a. främja personer med funktionsnedsättnings tillgång till ny informations- och kommunikationsteknik och nya system, däribland internet, samt främja utformning, utveckling, tillverkning och distribution av tillgänglig informations- och kommunikationsteknologi och system på ett tidigt stadium, så att dessa blir tillgängliga till lägsta möjliga kostnad.

Den föreslagna lagen syftar till att öka tillgängligheten till webbplatser och mobila applikationer i den offentliga sektorn. Krav rörande tillgänglighet ställs redan på de flesta aktörer som omfattas av lagens tillämpningsområde (se avsnitt 4.1). Det föreslagna tillämpningsområdet omfattar både offentliga aktörer och privata aktörer som med offentlig finansiering bedriver verksamhet inom vissa områden (se avsnitt 6.3.1 och 6.3.2). När begreppet offentlig aktör används i denna lagrådsremiss avses även dessa privata aktörer som vid tillämpningen av den föreslagna lagen jämföras med offentliga aktörer. Den nu aktuella lagen innebär framför allt ett tydliggörande av vilka krav som gäller för att offentliga aktörers webbplatser och mobila applikationer ska anses tillgängliga. Regeringen anser mot denna bakgrund att förslaget innebär att ändamålsenliga åtgärder vidtas för att både säkerställa och främja personer med funktionsnedsättnings tillgång till digital offentlig service och bedömer därför att genomförandet av direktivet är förenligt med konventionen.

### *Den föreslagna lagens förhållande till befintlig lagstiftning*

I promemorian anges att webbtillgänglighetsdirektivets bestämmelser innebär att krav kan komma att ställas på webbplatser som omfattas av YGL:s skydd, men att det av skäl 24 i direktivets ingress framgår att ingenting i direktivet syftar till att begränsa yttrandefriheten och mediernas frihet och mångfald. Den bedömning som görs i promemorian

är att då bestämmelser i lag inte får tillämpas om de strider mot bestämmelser i grundlag finns det inte skäl att i lagen särskilt ange att bestämmelserna inte ska tillämpas i den utsträckning detta skulle strida mot YGL. *Myndigheten för press, radio och tv* har efterlyst en mer utvecklad analys av hur förslaget förhåller sig till YGL. Regeringen har tidigare i förhållande till införandet av krav på t.ex. textning av tv-sändningar i tråd och beställ-tv bedömt att detta kräver att undantag införs i YGL (prop. 2009/10:81 s. 33 och prop. 2017/18:49 s. 165 f.). Även om det i dagsläget inte är känt vilka krav som den nya harmoniserade standarden kommer att ställa (se mer om detta i avsnitt 6.5) kommer med stor säkerhet, i likhet med den nu gällande EN-standard, krav som bl.a. kan medföra textning av videoklipp att ingå. Således samma typ av anpassningar som regeringen tidigare har bedömt krävt undantag i YGL. Webbplatser kan omfattas automatiskt av YGL:s skydd, bl.a. då en redaktion för en periodisk skrift under vissa förutsättningar tillhandahåller information på internet, men även genom frivillig tillämpning om utgivningsbevis gäller för verksamheten. Alla har möjlighet att ansöka om utgivningsbevis. Krav som följer av direktivet kan därför komma att ställas på webbplatser som omfattas av YGL:s skydd. Mot bakgrund av att bestämmelser i lag inte får tillämpas om de strider mot bestämmelser i grundlag delar regeringen den bedömningen som görs i promemorian om att det saknas skäl att i lagen särskilt ange att bestämmelserna inte ska tillämpas i den utsträckning detta skulle strida mot YGL.

*Datainspektionen* har framfört att det i promemorian är oklart beskrivet hur förslaget förhåller sig till EU:s dataskyddsförordning. Inledningsvis kan det konstateras att de tillgänglighetskrav som följer av lagen, utöver tillgänglighetsutlåtandet, inte ställer något krav på att ett visst innehåll ska tillhandahållas. Den närmare utformningen av tillgänglighetsutlåtandet kommer fastställas av Europeiska kommissionen i en kommande genomförandeakt. Av direktivet och de förslag som nu läggs fram ställs inga krav på att personuppgifter ska finnas med i tillgänglighetsutlåtanden. Tillgänglighetsutlåtandet ska däremot innehålla en funktion som gör det möjligt för enskilda att meddela den berörda aktören att dess digitala service inte uppfyller tillgänglighetskraven samt lämna en begäran om tillgängliggörande av digital service som undantagits med stöd av bestämmelser i den föreslagna lagen. Varken direktivet eller det nu aktuella förslaget uppställer några krav på att personuppgifter ska uppges i samband med en sådan begäran och en begäran kan således lämnas anonymt. Sammanfattningsvis föranleder inte förslaget någon hantering av personuppgifter som behöver behandlas inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Enligt 6 § förvaltningslagen som träder i kraft den 1 juli 2018 ska en myndighet se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Den ska ges utan onödigt dröjsmål. I 4 § förvaltningslagen anges att om en annan lag eller en förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från denna lag, tillämpas den bestämmelsen. Den föreslagna lagen kommer således att ha företräde

framför förvaltningslagen i den utsträckning som den avviker från bestämmelserna i förvaltningslagen.

Enligt diskrimineringslagen är bristande tillgänglighet en form av diskriminering (se avsnitt 4.1.6). Av förarbetena till diskrimineringslagen framgår att i den utsträckning det finns regler i lag eller annan författning om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning bör dessa vara starkt vägledande för vad som krävs enligt bestämmelsen om bristande tillgänglighet. Det bör enligt förarbetena inte heller anses skäligt att kräva åtgärder som går utöver sådana krav och den som har uppfyllt sådana krav bör kunna utgå från att ytterligare krav inte följer av diskrimineringslagen (prop. 2013/14:198 s. 112).

Mot denna bakgrund kommer den föreslagna lagens krav därmed att vara vägledande för vad som enligt diskrimineringslagen kommer utgöra bristande tillgänglighet till offentliga aktörers webbplatser och mobila applikationer. Även om lagarna i viss mån reglerar samma område uppstår därmed ingen konflikt mellan regelverken när det gäller kraven på tillgänglighet. Frågorna om risken för skilda bedömningar av när undantag från anpassning ska ske samt förhållandet mellan de sanktioner som kan utgå enligt respektive regelverk behandlas i avsnitt 6.6 respektive 6.9.4.

De upphovsrättsorganisationer som lämnat synpunkter har instämt i promemorians bedömning om att webbtillgänglighetsdirektivets bestämmelser inte medför ett behov av att reglera frågor om upphovsrätt. Direktivet medför inget krav på införande av någon ny inskränkning i upphovsrätten som skulle innebära utökad möjlighet att utan tillstånd använda innehåll som någon annan har ensamrätt till. De krav på tillgänglighet som ställs i den föreslagna lagen får enligt promemorian alltså uppfyllas inom ramen för avtal om användning av innehåll som skyddas av upphovsrätt eller närstående rättigheter och med respekt för vad som följer av det nationella upphovsrättsliga regelverket. Regeringen delar denna bedömning.

## 6.1.2 En mer teknikneutral lagstiftning

**Regeringens förslag:** För att göra den föreslagna lagen mer teknikneutral ska begreppet digital service användas. Med digital service avses tjänster eller information som tillhandahålls via en teknisk lösning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka av de tekniska lösningar som anges i artikel 1.1 i webbtillgänglighetsdirektivet som ska omfattas av lagens tillämpningsområde.

**Promemorians förslag** överensstämmer i sak med regeringens.

**Remissinstanserna:** De flesta remissinstanser har inte yttrat sig särskilt över förslaget. En majoritet av de remissinstanser som kommit med synpunkter på förslaget, däribland *Myndigheten för tillgängliga medier*, *Länsstyrelsen i Skåne län*, *Huddinge kommun*, *Örebro universitet*, *Stiftarna av Independent Living i Sverige* och *Pensionärernas riksorganisation*, är positiva till att lagen ska ha en teknikneutral

utformning. Flera remissinstanser, däribland *Post- och telestyrelsen (PTS)*, betonar vikten av att bestämmelserna är tydliga.

*Myndigheten för delaktighet, Näringslivets regelnämnd och IT & Telekomföretagen* påpekar att begränsningen att lagen enbart ska omfatta webbplatser och mobila applikationer innebär att lagen inte blir teknikneutral och att framtida digitala kanaler därför inte med automatik kommer att omfattas av lagens tillämpningsområde. *Funka nu AB* påpekar att en hänvisning till direktivets artikel 1.1. riskerar att begränsa lagens tillämpningsområde eftersom tekniska lösningar som dokument, extranät och intranät som framgår av artikel 1.4 också måste omfattas. *E-hälsomyndigheten* påpekar att föreskrifterna bör kunna avse även andra tekniska lösningar än de som anges i artikel 1.1 i webbtillgänglighetsdirektivet och bör även, i tillämpliga delar, kunna omfatta applikationer på stationära datorer avsedda för allmänheten. *Migrationsverket, Läkeemedelsverket, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Stockholms universitet, Livsmedelsverket, Blekinge läns landsting och Västra Götalands läns landsting* anser att det måste klargöras om även interna webbaserade system och applikationer omfattas av kraven. *Migrationsverket* anser därutöver att begreppet digital service medför att avgränsningen av vad som omfattas av lagen blir otydlig. *Försvarsmakten* och *Luftfartsverket* framför att de har tekniska lösningar som nyttjar webbt teknik inom den operativa verksamheten som måste undantas från kravet på tillgänglighetsanpassning. *Luftfartsverket* påpekar vidare att verket har vissa system som används för färdplanering och annan luftfartsnavigation som externa aktörer har åtkomst till, men som inte är avsedda att användas av allmänheten.

*Afasiförbundet* och *Funktionsrätt Sverige* avstyrker att begreppet digital service används eftersom de anser att begreppet riskerar att missförstås och att det ska vara tydligt att lagen omfattar innehåll som distribueras via webb, inklusive intranät och extranät samt mobila lösningar och applikationer. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* motsätter sig en teknikneutral utformning mot bakgrund av att det skapar en osäkerhet om tillämpningsområdet.

## **Skälen för regeringens förslag**

### *En mer teknikneutral lagstiftning*

Webbtillgänglighetsdirektivet innehåller ett antal tekniska begrepp och utgångspunkten för det förslag som lämnas i promemorian är att den föreslagna lagen i möjligaste mån ska vara teknikneutral. Precis som bl.a. *Myndigheten för delaktighet* påpekar är den i promemorian föreslagna lagen dock inte helt teknikneutral eftersom framtida digitala kanaler inte med automatik kommer att omfattas av lagens tillämpningsområde. Det finns många fördelar med att en lagstiftning är helt teknikneutral. Det innebär att den tekniska utvecklingen inte behöver leda till regelbundna ändringar och att lagstiftningen därför blir mer flexibel och hållbar över tid. Dessa fördelar har lyfts fram av de remissinstanser som är positiva till att lagen ska vara teknikneutral. En fullt ut teknikneutral lagstiftning är således utformad i syfte för att vara tillämplig på alla nuvarande och framtida tekniska lösningar. Genom en sådan utformning uppnås den flexibilitet som flera remissinstanser efterfrågar. En sådan utformning

kan emellertid även ge upphov till osäkerhet rörande tillämpningsområdet och inverka menligt på förutsebarheten för de konsekvenser som kraven kan komma att få för berörda aktörer. Därtill är det inte säkert att utvecklingen av tillgänglighetsstandarder matchar den tekniska utvecklingstakten. Detta kan leda till en lagstiftning som ställer krav som inte är kompatibla med ny teknik. Ett tydligt exempel på en sådan situation är att nuvarande tillgänglighetsstandarder exempelvis inte är anpassade för pekskärmar och mobila applikationer. Mot denna bakgrund anser regeringen att det i detta fall inte är lämpligt att ha en helt teknikneutral lagstiftning. Det finns dock, i enlighet med vad som föreslås i promemorian, ändå anledning att försöka uppnå en mer teknikneutralt utformad lagstiftning.

I promemorian föreslås att lagen ska vara begreppsmässigt teknikneutral, men att tekniska detaljregleringar ska förekomma i förordning eller myndighetsföreskrifter. Att regelverket knyter an till vissa specifika tekniska lösningar är nödvändigt eftersom vissa bestämmelser i direktivet är kopplade till om det rör sig om en webbplats eller en mobil applikation. Förslaget i promemorian innehåller därtill ett förbehåll om att föreskrifter rörande tekniska lösningar bara får avse sådana tekniska lösningar som anges i artikel 1.1 i direktivet, dvs. webbplatser och mobila applikationer. Ett sätt att öka flexibiliteten i lagen vore att ta bort detta förbehåll och överlämna åt regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att fritt besluta om vilka tekniska lösningar lagen ska omfatta. Genom en sådan lösning skulle de problem som ovan angetts rörande en helt teknikneutral lagstiftning minska avsevärt. Att helt överlåta till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att fritt besluta om vilka tekniska lösningar som ska omfattas av tillämpningsområdet är emellertid enligt regeringen inte lämpligt utifrån de konsekvenser som kraven kan innebära för berörda aktörer.

Även med detta förbehåll anser regeringen att lagens utformning underlättar en eventuell framtida utökning av de tekniska lösningar som omfattas eftersom det endast skulle medföra begränsade ändringar i lagen.

SKL har anfört att en teknikneutral utformning skapar en osäkerhet om tillämpningsområdet. Det till synes enklaste sättet att uppnå tydlighet rörande vilka tekniska lösningar som omfattas av tillämpningsområdet är att i lagen ange att den omfattar webbplatser och mobila applikationer. Detta förutsätter dock att dessa två begrepp kan definieras tydligt och att definitionerna är relativt beständiga. Som framgår av avsnitt 6.2.1 kan framför allt begreppet webbplats tolkas väldigt brett. Begreppet definieras inte i direktivet och även om regeringen i det nämnda avsnittet bedömer vad som omfattas kan innebörden komma att utvecklas genom EU-domstolens praxis. Därmed anser regeringen inte att det inte är lämpligt att i lagtexten införa en definition av begreppet. Det finns lagtekniska fördelar med att använda den i promemorian föreslagna utformningen av lagen eftersom direktivets detaljerade bestämmelser därmed kan regleras i förordning eller föreskrifter och därigenom kan framtida lösningseffekter i stor utsträckning undvikas.

Ett annat skäl som talar mot att inkludera begreppen webbplats och mobil applikation i lagen är att dessa begrepp inte är lämpliga för att beskriva sådan digital service som avses genom den i avsnitt 6.2.2

föreslagna utökningen av tillämpningsområdet till att även omfatta tekniska lösningar som kontrolleras av tredje part. Detta förslag tar framför allt sikte på digital service som förmedlas via sociala medier. En sida eller ett konto på sociala medier som tillhör en offentlig aktör kan inte anses utgöra en sådan aktörs webbplats eller mobila applikation eftersom dessa tekniska lösningar tillhör de företag som tillhandahåller den aktuella plattformen.

Regeringen anser mot denna bakgrund, i likhet med majoriteten av remissinstanserna, att fördelarna med att i lagen använda teknikneutrala begrepp överväger nackdelarna med den otydlighet som vissa remissinstanser pekat på kan uppstå.

Den föreslagna utformningen medför emellertid, i likhet med vad *PTS* påpekat, att de föreskrifter som föreslås definiera begreppet teknisk lösning måste vara tydliga.

### *Begreppet digital offentlig service*

I promemorian framförs att det behövs en begreppsmässig åtskillnad mellan innehållet som förmedlas via tekniska lösningar som webbplatser och mobila applikationer och de tekniska lösningarna i sig i form av informations- och tjänstebärare.

Mot bakgrund av att själva andemeningen av vad som utgör service enligt förvaltningslagen överensstämmer väl med det innehåll som åsyftas i det nu aktuella lagstiftningsärendet, med tillägg för att det ska framgå att det är service som tillhandahålls av offentliga aktörer via digitala kanaler, föreslås i promemorian att begreppet digital offentlig service därför bör användas i den föreslagna lagens namn, medan det i lagtexten är tillräckligt att digital service används, eftersom det där av sammanhanget är tydligt att det rör sig om digital service med koppling till det offentliga. Begreppet definieras i promemorian som tjänster eller information som tillhandahålls via en teknisk lösning. Med information och tjänster avses allt det innehåll som tillhandahålls via de aktuella tekniska lösningarna. Av skäl 19 i webbtillgänglighetsdirektivets ingress framgår att det innehåll som omfattas av direktivet är såväl text som icke-textuell information, nedladdningsbara dokument och formulär samt tvåvägsinteraktion, såsom behandling av digitala formulär och hantering av autentisering, identifiering och betalning.

Ett fåtal remissinstanser, bl.a. *Migrationsverket*, har haft synpunkter på valet av begreppet digital offentlig service. Regeringen anser dock att begreppet är både ändamålsenligt och tydligt i relation till det innehåll som omfattas.

I stället för begreppet webbplats eller mobil applikation föreslås i promemorian att begreppet teknisk lösning ska användas. I likhet med vad som föreslås i promemorian anser regeringen att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vilka tekniska lösningar som ska omfattas av lagens tillämpningsområde. Sådana föreskrifter bör dock bara, i motsats till vad *E-hälsomyndigheten* anser, avse sådana tekniska lösningar som anges i artikel 1.1 i webbtillgänglighetsdirektivet, dvs. webbplatser och mobila applikationer. Regeringen anser emellertid i motsats till den bedömning som görs i promemorian att begreppet teknisk lösning inte behöver

definieras särskilt. *Funka nu AB* har framfört att även sådana tekniska lösningar som anges i artikel 1.4 i webbtillgänglighetsdirektivet bör omfattas. Regeringen konstaterar att intranät och extranät enligt artikel 1.4 g i direktivet är webbplatser som endast är tillgängliga för slutna grupper. Det rör sig således inte om några separata tekniska lösningar utan det som särskiljer intranät och extranät enligt direktivet är det sätt på vilket åtkomst ges. I fråga om dokument utgör de, mot bakgrund av vad som ovan framgår av skäl 19 i direktivets ingress, innehåll och inte en sådan teknisk lösning som lagen avser. Dokument omfattas således bara av lagen i den utsträckning de förekommer på webbplatser och i mobila applikationer och att i lagen klassificera dokument som en självständig teknisk lösning vore att utöka tillämpningsområdet på ett icke avsett sätt.

Många remissinstanser, däribland *Läkemedelsverket*, *Försvarsmakten*, *Luftfartsverket* och *Västra Götalands läns landsting* efterfrågar ett klagörande av om även interna webbaserade system och applikationer omfattas av kraven. Regeringen instämmer i att oklarheten avseende interna webbaserade system är problematisk. Även med beaktande av att det bara är EU-domstolen som slutligen kan definiera vad som avses med begreppet webbplats i förhållande till direktivet, är det av vikt att en bedömning görs av vad som omfattas.

Avseende mobila applikationer framgår av skäl 20 i direktivets ingress att tillgänglighetskraven inte bör vara tillämpliga på innehåll som uteslutande finns i mobila enheter eller användarprogram för mobila enheter som är utvecklade för slutna användargrupper eller för specifik användning inom vissa miljöer och som inte är tillgängliga för eller används av stora delar av allmänheten. I relation till mobila applikationer är det således tydligt att mobila applikationer avsedda för internt bruk inte omfattas av tillämpningsområdet.

I fråga om webbplatser innehåller som tidigare nämnts webbtillgänglighetsdirektivet ingen definition av vad som utgör en webbplats. I allmänhet avses med begreppet webbplats oftast en samling av t.ex. texter, bilder och annan media som nås via internet. En webbplats består i sin tur av en eller flera webbsidor. I den europeiska EN-standard definieras webbsida i standardens avsnitt 3.1 som en resurs som inte är inbäddad och som hämtats från en enda URI (Uniform Resource Identifier dvs. en unik adress till en resurs på internet) med hjälp av http (Hypertext Transfer Protocol dvs. ett kommunikationsprotokoll för överföringar på internet), och varje annan resurs som används i återgivningen eller är tänkt att återges tillsammans med den huvudsakliga resursen i ett användarprogram. I promemorian föreslås, i avvaktan på eventuell praxis från EU-domstolen, att definitionen i EN-standard bör vara vägledande och ligga till grund för de föreskrifter som utfärdas med stöd av lagen.

Utöver publika webbplatser framgår av direktivet att även intranät och extranät omfattas, enligt artikel 1.4 g i direktivet avses med dessa begrepp webbplatser som endast är tillgängliga för slutna grupper. Med intranät avses ett skyddat nätverk inom en organisation och med extranät avses ett skyddat nätverk som tillgängliggörs för externa parter, t.ex. kunder. Många interna system såsom bl.a. administrativa system och ärendehanteringssystem är helt eller delvis webbaserade och skulle utifrån en bred tolkning av begreppet webbplats omfattas av lagens tillämpningsområde. Någon skrivning likt den som finns om mobila

applikationer avsedda för internt bruk finns inte i direktivet. Däremot framgår av skäl 34 i direktivets ingress att medlemsstaterna bör kunna utvidga tillämpningen av direktivet till att omfatta andra typer av webbplatser och mobila applikationer, särskilt webbplatser på intranät eller extranät och mobila applikationer som inte omfattas av detta direktiv, som utformats för och används av ett begränsat antal personer på arbetsplatsen eller inom undervisningen, och bibehålla eller införa åtgärder i enlighet med unionsrätten som går utöver minimikraven för webbplatser och mobila applikationers tillgänglighet. Av detta går det att dra slutsatsen att alla interna webbplatser eller webbaserade system inte omfattas av direktivets tillämpningsområde. De intranät som omfattas av lagen är därmed enligt regeringens bedömning endast sådana intranät som är utformade som interna informationsbaserade webbplatser som riktar sig till en offentlig aktörs anställda. De tekniska lösningar som omfattas av direktivets tillämpningsområde omfattar således inte enligt regeringen t.ex. interna ärendehanteringssystem, personaladministrativa system eller andra interna webbaserade system. Detta gäller även om åtkomst till dessa system sker via ett sådant intranät som omfattas av tillämpningsområdet.

Avgränsningen ovan är enligt regeringen nödvändig utifrån att det aktuella regelverket inte är utformat för att omfatta sådana interna system och de svårigheter och konsekvenser det hade medfört. Att sådana system görs tillgängliga är dock viktigt för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång på lika villkor till arbetsplatser och tillgänglighetskrav rörande arbetsplatser framgår bl.a. av diskrimineringslagen och arbetsmiljölagen (1977:1160). Därtill ska de tekniska specifikationerna vid upphandling av sådana system enligt LOU bestämmas med beaktande av samtliga användares behov, däribland tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning (se avsnitt 4.1.9).

Om det finns system som utgör webbplatser och som är tillgängliga för slutna grupper av externa användare utgör dessa extranät enligt direktivet. Sådana webbplatser omfattas av tillämpningsområdet oavsett om de är avsedda för allmänheten eller inte. De extranät som Luftfartsverket har kan därmed inte undantas från tillämpningsområdet. Det kan dock i vissa fall finnas skäl att undanta sådana system från tillgänglighetskraven (se avsnitt 6.6).

## 6.2 Vilken digital service omfattas av lagens tillämpningsområde?

### 6.2.1 Digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av en offentlig aktör

**Regeringens förslag:** Digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som står under en offentlig aktörs kontroll ska följa tillgänglighetskraven enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

**Promemorians förslag** överensstämmer i sak med regeringens.

**Remissinstanserna:** Ingen remissinstans yttrar sig särskilt över förslaget.

**Skälen för regeringens förslag:** I promemorian görs bedömningen att det endast är den digitala service som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under aktörens kontroll som omfattas av webbtillgänglighetsdirektivets tillämpningsområde. Att det är kontrollen som är avgörande framgår enligt promemorian genom att det t.ex. i skäl 22 i direktivets ingress anges att direktivets tillämpningsområde ska begränsas till sådant innehåll som faktiskt står under offentliga myndigheters kontroll. Regeringen delar den bedömning som görs i promemorian.

## 6.2.2 Digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part

**Regeringens förslag:** Digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under tredje parts kontroll ska, så långt det är möjligt, följa tillgänglighetskraven enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

**Promemorians förslag** överensstämmer i sak med regeringens.

**Remissinstanserna:** Flertalet remissinstanser har inte yttrat sig över förslaget i denna del. *Myndigheten för tillgängliga medier* ser positivt på förslaget och *Myndigheten för delaktighet* tillstyrker det. Därutöver anser *Myndigheten för delaktighet* att en offentlig aktör alltid ska erbjuda digital service, som motsvarar det som tillhandahålls via en otillgänglig tredjepartslösning, via en egen tillgänglig lösning. Liknande synpunkter framförs även av *Funka nu AB*. *Post- och telestyrelsen (PTS)* ser, förutsatt att reglerna blir tydliga, positivt på förslagets utvidgning till digital offentlig service som sker via tredje part.

*Funktionsrätt Sverige*, *Stiftarna av Independent Living i Sverige (STIL)* och *Independent Living Institute (ILI)* påpekar att det offentliga har ansvar för tillgänglighet även om förvaltning av en tjänst eller applikation läggs ut på tredje part. *Stockholms universitet* anser att formuleringen ”så långt det är möjligt” riskerar att leda till tillämpnings-svårigheter och att bestämmelsen öppnar upp möjligheten för aktörer att lägga över sin tekniska lösning på tredje part. *Länsstyrelsen i Skåne län* påpekar att användningen av tjänster som tillhandahålls av en tredje part är brett utvecklad i dagsläget och för att möjliggöra för offentliga aktörer att nyttja t.ex. sociala medier är det viktigt att det endast är tekniska lösningar som står under aktörens kontroll som omfattas av kraven. *Arbetsgivarverket* efterlyser att de krav som ställs ska preciseras i det fortsatta lagstiftningsarbetet i syfte att skapa större förutsebarhet gällande hur långt de offentliga aktörernas ansvar sträcker sig.

*Migrationsverket* och *Göteborgs kommun* framför att det vore önskvärt att ställa samma krav på tillgänglighet för de tekniska lösningarna som kontrolleras av tredje part.

**Skälen för regeringens förslag:** I enlighet med vad som anförts i avsnitt 6.2.1 bedöms sådan digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som står under tredje parts kontroll inte omfattas av webbtillgänglighetsdirektivets krav. I promemorian föreslås en utökning av lagens tillämpningsområde i förhållande till direktivet som innebär att

digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under tredje parts kontroll, så långt det är möjligt, ska följa tillgänglighetskraven. Regeringen delar, likt *Myndigheten för tillgängliga medier*, den bedömning som görs i promemorian om att tillämpningsområdet bör utökas på detta sätt. Offentliga aktörer har oftast ingen faktisk möjlighet att styra utformningen av en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part utöver det innehåll de väljer att tillhandahålla. I de fall en offentlig aktör nyttjar en teknisk lösning som ägs av en tredje part, men där aktören kan kontrollera teknisk utformning, design och innehåll gäller givetvis kraven som vanligt. De farhågor som *Funktionsrätt Sverige*, *STIL*, *ILI* och *Stockholms universitet* framför om att offentliga aktörer kommer att välja tredjepartslösningar för att kringgå kraven är enligt regeringen obefogade eftersom kraven inte kan kringgås på detta sätt. När en tjänst som den offentliga aktören kravställer och köper in från tredje part, t.ex. en e-tjänst, har den offentliga aktören kontroll över utformningen och kraven på tillgänglighet gäller då fullt ut. Att kräva fullständig uppfyllnad rörande tillgänglighetskraven för det som t.ex. publiceras i sociala medier är däremot inte praktiskt möjligt. De tekniska lösningar i form av webbplatser och mobila applikationer som kontrolleras av tredje part och som används av offentliga aktörer kan dock ofta anpassas för att bli mer tillgängliga för fler användare. På sociala medier såsom Facebook och YouTube är det t.ex. möjligt att texta videoklipp. Även om det inte är möjligt att kräva att tillgänglighetskraven ska följas fullt ut är det därför enligt regeringen rimligt att kräva att det material som en offentlig aktör tillhandahåller via digital service som kontrolleras av en tredje part, så långt det är möjligt, ska följa tillgänglighetskraven. Detta innebär att de krav som följer av lagen bara ska uppfyllas om det är möjligt att helt eller delvis uppfylla dem. Att indirekt inskränka offentliga aktörers användning av sociala medier genom att ställa krav som innebär att de blir förhindrade från att använda sådana medier som inte uppfyller den föreslagna lagens krav skulle enligt regeringen inte vara rimligt eftersom användningen, som *Länsstyrelsen i Skåne län* har påpekat, är utbredd och offentliga aktörer når även ut till många personer genom dessa kommunikationskanaler. Regeringen anser därför att offentliga aktörer måste tillåtas att tillhandahålla digital service via tekniska lösningar som kontrolleras av tredje part. Att som, *Migrationsverket* och *Göteborgs kommun* föreslår, ställa samma krav oavsett vem som kontrollerar den tekniska lösningen skulle innebära att tillämpningsområdet utökades till att bl.a. omfatta sociala medier i dess helhet utifrån att de används av offentliga aktörer som omfattas av lagens tillämpningsområde. Detta skulle bl.a. leda till mycket svåra och komplicerade gränsdragningar och kan enligt regeringen inte heller anses lämpligt.

*Myndigheten för delaktighet* och *Funka nu AB* har ansett att en offentlig aktör alltid ska erbjuda digital service, som motsvarar det som tillhandahålls via en otillgänglig tredjepartslösning, via en egen tillgänglig lösning. Regeringen bedömer att mycket av det material som offentliga aktörer tillhandahåller via t.ex. sociala medier sannolikt ofta även publiceras på en aktörs webbplats och regeringen anser inte att det föreligger skäl att ställa sådana krav. Regeringen vill dock betona att de

allmänna krav på tillgänglighet som finns i annan lagstiftning även gäller sådant innehåll.

PTS och Arbetsgivarverket har påpekat vikten av att det tydliggörs vad så långt det är möjligt innebär. Regeringen delar denna uppfattning men konstaterar att en sådan bedömning inte är statisk eftersom det är beroende av vilken teknisk lösning som används och vilka möjligheter till tillgänglighetsanpassning som föreligger vid tillfället för publicering av viss digital service. Av denna anledning är det inte önskvärt eller ens möjligt att klargöra detta i lagen. Det får därmed vara upp till den ansvariga tillsynsmyndigheten att lämna stöd eller utfärda allmänna råd i frågan om vilka anpassningar som bör kunna vidtas, i synnerhet avseende de sociala medier som mest frekvent nyttjas av offentliga aktörer.

Någon skyldighet att tillhandahålla ett tillgänglighetsutlåtande (se avsnitt 6.7) ska inte gälla för digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part.

## 6.3 Vilka aktörer omfattas av lagens tillämpningsområde?

### 6.3.1 Offentliga aktörer

**Regeringens förslag:** Tillämpningsområdet omfattar offentliga aktörer. Begreppet omfattar bl.a. det som avses med begreppet offentlig myndighet i webbtillgänglighetsdirektivet.

Med offentlig myndighet avses

- en statlig eller kommunal myndighet,
- en beslutande församling i en kommun eller ett landsting,
- ett offentligt styrt organ,
- en sammanslutning som inrättats särskilt för att tillgodose behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och som består av en eller flera statliga eller kommunala myndigheter eller beslutande församlingar i en kommun eller ett landsting eller ett eller flera offentligt styrda organ.

Med offentligt styrt organ avses i den föreslagna lagen en sådan juridisk person som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

1. som till största delen är finansierad av staten, en kommun, ett landsting eller en offentlig myndighet,
2. vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, ett landsting eller en offentlig myndighet, eller
3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, ett landsting eller en offentlig myndighet.

**Promemorians förslag** överensstämmer i sak med regeringens.

**Remissinstanserna:** Endast en remissinstans har yttrat sig över förslaget i denna del. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* anser att den lagtekniska lösningen av vilka som omfattas av lagförslaget är

svårtillgänglig och att det är svårt att utläsa vad som gäller för kommunala företag. Lagtexten måste enligt SKL klart definiera vilka offentliga aktörer som omfattas av lagens tillämpningsområde.

**Skälen för regeringens förslag:** Webbtillgänglighetsdirektivet gäller enligt artikel 1.1 tillgänglighetskrav avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer. Offentliga myndigheter definieras i artikel 3.1 som statliga, regionala eller lokala myndigheter, offentlig-rättsliga organ enligt definitionen i artikel 2.1.4 i det nya upphandlingsdirektivet. Som offentliga myndigheter räknas även sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller offentlig-rättsliga organ, om dessa sammanslutningar särskilt inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse, utan industriell eller kommersiell karaktär.

I definitionen av offentlig-rättsligt organ hänvisas som ovan framgått till det nya upphandlingsdirektivet. Även definitionen av offentlig myndighet i webbtillgänglighetsdirektivet är i stort densamma som definitionen av upphandlande myndighet i artikel 2.1 i det nya upphandlingsdirektivet. Det nya upphandlingsdirektivet har genomförts i svensk rätt genom LOU. Definitionerna av upphandlande myndighet och offentlig-rättsligt organ fanns även, med mindre redaktionella skillnader, med i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster som genomfördes genom den nu upphörda lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. Utifrån den direkta hänvisning som finns till det nya upphandlingsdirektivet, samt de likheter som även i övrigt finns, bedömdes det i promemorian som naturligt att, vid genomförandet av webbtillgänglighetsdirektivet, i möjligaste mån använda sig av de definitioner som finns i upphandlingslagstiftningen. Regeringen delar denna bedömning och överensstämmelse med LOU bör i möjligaste mån eftersträvas i denna del.

Det centrala aktörsbegreppet i webbtillgänglighetsdirektivet är offentlig myndighet. I den engelska språkversionen av direktivet används begreppet ”public sector body”, och med hänsyn till den utökning av vilka aktörer som omfattas av tillämpningsområdet som föreslås (se avsnitt 6.3.2) framstår offentlig aktör som ett lämpligare begrepp att använda i lagen. Med begreppet offentlig aktör avses således de aktörer som omfattas av begreppet offentlig myndighet i direktivet samt de aktörer som omfattas av regleringen genom den föreslagna utökningen. Kretsen av aktörer som omfattas är inte i alla fall offentliga aktörer. Inom ramen för den föreslagna lagen ska dessa dock jämföras med offentliga aktörer. Begreppet offentlig myndighet och den krets begreppet avgränsar fyller emellertid en viktig funktion i definitionen av offentligt styrt organ. Även om begreppet enligt förslaget inte ska förekomma i lagen bör begreppet definieras för att avgränsa vilka aktörer i Sverige som omfattas av direktivets tillämpningsområde. Den krets som omfattas av begreppet offentlig myndighet överensstämmer i princip med den krets som utgör upphandlande myndigheter enligt 1 kap. 22 § LOU. Det som skiljer dem åt är att det i webbtillgänglighetsdirektivet finns ett tillägg som inte finns med i det nya upphandlingsdirektivet. Tillägget avser sammanslutningar och att dessa ska vara särskilt inrättade för att

tillgodose behov i det allmännas intresse utan industriell eller kommersiell karaktär. Den krets som omfattas av begreppet offentlig myndighet i direktivet bedöms därför vara

- en statlig eller kommunal myndighet,
- en beslutande församling i en kommun eller ett landsting,
- ett offentligt styrt organ,
- en sammanslutning som inrättats särskilt för att tillgodose behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och som består av en eller flera statliga eller kommunala myndigheter eller beslutande församlingar i en kommun eller ett landsting eller ett eller flera offentligt styrda organ.

I webbtillgänglighetsdirektivet hänvisas till det nya upphandlingsdirektivet när det gäller definitionen av offentligrättsliga organ. Denna bestämmelse är i svensk rätt genomförd genom 1 kap. 18 § LOU. I LOU används i stället begreppet offentligt styrt organ. Detta val gjordes med motiveringen att begreppet offentligrättsligt organ i upphandlingsdirektivet har en vid innebörd som sträcker sig längre än vad begreppet motsvarar i svensk rätt. Begreppet offentligt styrt organ bedömdes bättre motsvara vad som avses i upphandlingsdirektivet (jfr prop. 2006/07:128 s. 129 och s. 303).

Argumentet att använda begreppet offentligt styrt organ framför offentligrättsligt organ är lika relevant för det nu aktuella lagförslaget. Begreppet offentligt styrt organ ska därför användas i den nya lagen och definieras på samma sätt som i LOU. Med offentligt styrt organ avses således en sådan juridisk person som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

- som till största delen är finansierade av staten, en kommun, ett landsting eller en offentlig myndighet,
- vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, ett landsting eller en offentlig myndighet, eller
- i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, ett landsting eller en offentlig myndighet.

Att avgränsa vilka organ som potentiellt omfattas utifrån offentlig finansiering eller kontroll är relativt enkelt. Bedömningen av om ett organ tillgodoser ett allmännyttigt behov som inte är av industriell eller kommersiell karaktär är dock ofta en svårare bedömning. Det finns omfattande praxis på både EU-nivå och nationell nivå avseende de bedömningar som ska göras. Det är de offentligt finansierade och kontrollerade organen som initialt måste bedöma om de utgör offentligt styrda organ eller inte. Det finns därmed ingen sammanställning eller ens uppskattning över hur många offentligt styrda organ det finns i Sverige. I en studie utförd på uppdrag av Konkurrensverket gjordes bedömningen att de flesta kommunala företag och vissa statliga bolag utgör offentligt styrda organ. Sammanfattningsvis kan det konstateras att inte all digital service som tillhandahålls av statliga och kommunala företag omfattas av direktivets tillämpningsområde. SKL påpekar att det är svårt att utläsa

vad som gäller för kommunala företag och att det tydligare bör framgå av lagtexten vilka offentliga aktörer som omfattas av lagens tillämpningsområde. Som ovan framgått är, med undantag för tillägget gällande sammanslutningar, den föreslagna bestämmelsen likalydande med den som förekommer i LOU. De aktörer som omfattas av LOU omfattas således även av den nu aktuella lagen. Att som SKL föreslår närmare definiera vilka aktörer som omfattas kan mot denna bakgrund inte anses behövt eftersom det får förutsättas att dessa aktörer känner till om de omfattas av LOU eller inte. Det är därtill inte möjligt att närmare ange i lagen eftersom bedömningen av vad som utgör ett offentligt styrt organ inte är statisk utan utvecklas genom bl.a. EU-domstolens praxis och även kan påverkas av ändrade interna eller externa förhållanden för företaget i fråga.

### 6.3.2 Utökning av aktörer som omfattas av tillämpningsområdet

**Regeringens förslag:** Lagens tillämpningsområde ska omfatta privata aktörer som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som

- bedrivs av aktören i egenskap av enskild huvudman inom skolväsendet eller huvudman för en sådan internationell skola som avses i 24 kap. skollagen,
- utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen eller tandvård enligt tandvårdslagen, eller
- bedrivs enligt socialtjänstlagen, lagen om vård av missbrukare i vissa fall, lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

Lagens tillämpningsområde ska även omfatta sådan digital service som tillhandahålls av enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina, och som har statsbidrag som huvudsaklig finansiering av högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå.

**Promemorians förslag:** Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås dock att den föreslagna lagens tillämpningsområde ska omfatta all sådan digital service som tillhandahålls av enskilda utbildningsanordnare med examenstillstånd enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och som erhåller statsbidrag för ersättning för högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå.

**Remissinstanserna:** Merparten av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över förslaget. Remissutfallet bland de som yttrat sig är blandat. Många remissinstanser, exempelvis *Länsstyrelsen i Skåne län*, *Stockkontoret*, *Myndigheten för tillgängliga medier*, *Huddinge kommun*, *Stockholms kommun* och *Pensionärernas riksorganisation (PRO)*, är positiva till den föreslagna utökningen av tillämpningsområdet. PRO

anser dock att tillämpningsområdet även bör utvidgas till privata aktörer inom social integration samt de som erbjuder tjänster inom el, vatten, kommunikation och post.

*Myndigheten för yrkeshögskolan* påpekar att privata utbildningsanordnare som bedriver utbildning enligt lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar inte omfattas av den föreslagna utökningen. *Statens jordbruksverk* framför att distriktsveterinärerna, som är en uppdragsverksamhet, omfattas av kraven medan privata veterinärer som tar del av viss offentligt finansiering inte gör det. *Arbetsförmedlingen* anser att det bör tydliggöras vad som gäller för tredje part som fullt ut finansieras av offentliga medel, men som inte omfattas av tillämpningsområdet.

*Funktionsrätt Sverige* anser att förslaget medför en risk för tolknings- och avgränsningsproblem och att det hade varit enklare att omfatta fler aktörer. *Stiftarna av Independent Living i Sverige (STIL)*, *Independent Living Institute (ILI)* och *Synskadades riksförbund (SRF)* framför att allt offentligt finansierat digitalt innehåll bör omfattas av kraven. *Sveriges läkarförbund* ser det som problematiskt att små privata vårdgivare ska omfattas av lagen och önskar därför att undantag införs för små företag när det gäller tillämpningen av lagen. *Friskolornas riksförbund* framför att konsekvenserna av förslaget kommer att kunna drabba framför allt de mindre förskolorna och skolorna och att det därför bör utredas hur det aktuella förslaget om ökad tillgänglighet, som självfallet är viktigt, kan utformas på bästa sätt för samtliga berörda. *Småföretagarnas riksförbund* invänder mot den föreslagna utökningen av tillämpningsområdet.

**Skälen för regeringens förslag:** Eftersom webbtillgänglighetsdirektivet är ett minimiharmoniseringsdirektiv är det möjligt att vid genomförandet utöka kretsen av aktörer som omfattas av tillämpningsområdet. I promemorian görs bedömningen att det, inom de snäva tidsramar som gäller för att genomföra webbtillgänglighetsdirektivet i svensk rätt, saknas utrymme för att utreda förutsättningarna för ett avsevärt bredare tillämpningsområde för den nya lagstiftningen. I promemorian konstateras även att det inte heller vore lämpligt att låta kraven gälla för all digital service i samhället med hänsyn till det pågående arbetet på EU-nivå med förslaget till direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar vad gäller tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (tillgänglighetsdirektivet). Förslaget är i motsats till webbtillgänglighetsdirektivet, vars fokus är på offentliga aktörer, i större utsträckning inriktat på sådana produkter och tjänster som tillhandahålls av framför allt privata aktörer. Förslaget omfattar bl.a. tillgänglighet till kollektivtrafiktjänster, banktjänster, e-böcker och e-handel. Mot bakgrund av det pågående arbetet med tillgänglighetsdirektivet anser regeringen att frågan om att, i linje med det som föreslås av *Funktionsrätt Sverige*, låta kraven gälla generellt bör avvaktas. Detsamma gäller den av *PRO* efterfrågade utökningen av tillämpningsområdet.

I promemorian görs bedömningen att tillämpningsområdet inte ska utökas till att omfatta statliga och kommunala företag som inte utgör offentligt styrda organ. Som framgår av avsnitt 6.3.1 bedöms de flesta kommunala och vissa statliga företag utgöra offentligt styrda organ.

Dessa omfattas därför av lagens tillämpningsområde. Vissa av de statliga och kommunala företag som inte omfattas av lagens tillämpningsområde verkar inom sektorer som omfattas av det ovan nämnda direktivet. Att inkludera vissa företag i tillämpningsområdet enbart utifrån den grunden att de är offentligt ägda kan inte enligt promemorian anses vara ett tillräckligt starkt skäl för att föregå det pågående arbetet på EU-nivå även för dessa företag. Regeringen delar denna bedömning.

Som konstateras i promemorian ligger det utifrån webbtillgänglighetsdirektivets fokus på offentlig verksamhet nära till hands att utvidga tillämpningsområdet till offentligt finansierad verksamhet som utförs av privata aktörer. Regeringen har tidigare definierat offentlig finansiering som ett direkt stöd eller betalning från det allmänna för att driva verksamheten (prop. 2016/17:31 s. 28). Ett krav bör vara att finansieringen är kopplad till själva driften av verksamheten. Om viss ekonomisk ersättning från det allmänna inte avser själva driften av verksamheten bör alltså ersättningen inte medföra att verksamheten anses vara offentligt finansierad. Den verksamhet som ska omfattas ska vidare enligt promemorian bedrivas yrkesmässigt. I promemorian föreslås att tillämpningsområdet ska utökas till att omfatta privata aktörer som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som

- bedrivs av en enskild huvudman inom skolväsendet eller huvudman för en sådan internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800),

- utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125), eller

- bedrivs enligt socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade samt personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

Den föreslagna lagens tillämpningsområde ska även enligt promemorian utökas till att omfatta sådan digital service som tillhandahålls av enskilda utbildningsanordnare med examenstillstånd enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina som erhåller statsbidrag för ersättning för högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå. Att utökningen föreslås ske inom dessa områden motiveras i promemorian med att det utifrån dessa områdens centrala plats i samhället, kan anses särskilt motiverat och att nyttan av ökad tillgänglighet är extra tydlig för personer med funktionsnedsättning. SRF, STIL och ILI har framfört att alla mottagare av offentlig finansiering bör omfattas av tillämpningsområdet. Regeringen konstaterar med anledning av detta att den definition av helt eller delvis offentligt finansierad verksamhet som anges ovan inbegriper en väldigt bred och svåröverskådlig grupp av verksamheter och aktörer. Konsekvenserna av en sådan utökning skulle därför i det närmaste vara omöjlig att bedöma och kan därmed inte anses lämplig. Bland remissinstanserna har bl.a. Länsstyrelsen i Skåne län, Statskontoret, Myndigheten för tillgängliga medier, Huddinge och Stockholms kommuner ställt sig positiva till den föreslagna utökningen. Regeringen konstaterar att verksamhet som

bedrivs inom dessa centrala samhällsområden omfattas av tillgänglighetskraven i direktivet när de tillhandahålls av staten, kommuner eller landsting, medan privata aktörer som bedriver samma typ av verksamhet med offentligt finansiering inte omfattas, om de inte även utgör offentligt styrda organ. Offentligfinansierad verksamhet inom dessa områden bör i tillgänglighetshänseende bedrivas på lika villkor oavsett utförare. Regeringen anser därför att den i promemorian föreslagna utökningen är motiverad och att avgränsningen av vilka verksamheter som omfattas i huvudsak är lämplig. För enskilda utbildningsanordnare bör dock avgränsningen vara att det endast är de enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina, och som har statsbidrag som huvudsaklig finansiering av högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå som omfattas av tillämpningsområdet. Detta för att klargöra att det är den offentliga finansieringen av högskoleutbildning eller utbildning på forskarnivå som avgör om en enskild utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina omfattas av tillämpningsområdet och inte det eventuella mottagandet av andra typer av statsbidrag som inte utgör ett direkt stöd för att bedriva utbildningsverksamhet. Det saknas underlag för att i detta lagstiftningsärende ta ställning till om tillämpningsområdet bör utökas till även andra särskilt utpekade offentligt finansierade verksamheter i enlighet med de påpekanden som gjorts av *Statens jordbruksverk* och *Myndigheten för yrkeshögskolan*. *Arbetsförmedlingen* efterfrågar ett tydliggörande av vad som gäller för tredje part som fullt ut finansieras av offentliga medel, men som inte omfattas av förslaget. Det är endast privata aktörer som yrkesmässigt med offentlig finansiering bedriver verksamhet inom de ovan nämnda områdena som omfattas av kraven. För aktörer som inte omfattas av tillämpningsområdet gäller därmed endast de eventuella krav på tillgänglighet som följer av annan lagstiftning som omfattar respektive aktör.

Regeringen har förståelse för den oro som *Sveriges läkarförbund*, *Småföretagarnas riksförbund* och *Friskolornas riksförbund* uttrycker avseende regleringens konsekvenser för mindre företag. När det gäller de generella kraven på anpassning av digital service kan mindre aktörers förutsättningar att leva upp till kraven beaktas inom ramen för bedömningen för om anpassning ska anses oskäligt betungande (se avsnitt 6.6). Alla aktörer som omfattas av regelverket kommer dock omfattas av skyldigheten att tillhandahålla ett tillgänglighetsutlåtande (se avsnitt 6.7) och att efter begäran tillgängliggöra viss digital service (se avsnitt 6.8). Dessa krav får enligt regeringen anses vara en acceptabel administrativ börda även för mindre verksamheter och säkerställer därtill en acceptabel miniminivå avseende tillgänglighet.

### 6.3.3 Undantag för radio- och televisionsföretag med uppdrag i allmänhetens tjänst

**Regeringens förslag:** Lagen ska inte vara tillämplig för digital service som tillhandahålls av ett företag som bedriver radio- och tv-verksamhet som finansieras enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

**Promemorians förslag:** Överensstämmer i sak med regeringens. I promemorian föreslås dock att hänvisning görs till lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst.

**Remissinstanserna:** Endast ett fåtal remissinstanser har yttrat sig över förslaget. *Myndigheten för press, radio och tv* och *Myndigheten för tillgängliga medier* påpekar att webbplatser och mobila applikationer som public service-företagen svarar för, utöver tv-sändningar, även kan ha annat innehåll. Mot den bakgrunden ifrågasätter *Myndigheten för press, radio och tv* förslaget att undanta dessa företag från tillämpningsområdet medan *Myndigheten för tillgängliga medier* anser att det är viktigt att ha en övergripande helhetssyn för tillgänglighet som omfattar all textinformation på webben. *Afasiförbundet*, *Funktionsrätt Sverige* och *Synskadades riksförbund (SRF)* anser att public service-företagen bör omfattas av lagens tillämpningsområde. *Funktionsrätt Sverige* anser därutöver att frågan om krav på tillgänglighet för dessa företags webbplatser och mobila applikationer behöver hanteras i den parlamentariska kommitté som ser över regelverket för public service i Sverige om undantaget genomförs.

**Skälen för regeringens förslag:** Enligt artikel 1.3 a i webbtillgänglighetsdirektivet omfattar inte direktivet webbplatser och mobila applikationer tillhörande radio- och televisionsföretag med uppdrag i allmänhetens tjänst samt deras dotterbolag. Undantaget gäller således för de s.k. public service-företagen Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion. I promemorian föreslås att undantaget bör införas i den svenska lagen med hänsyn till att kraven på tillgänglighet inom detta område bör regleras i sektorsspecifik lagstiftning. Bestämmelser om tillgänglighet för audiovisuella medietjänster finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (AV-direktivet). AV-direktivet är föremål för översyn, inklusive reglerna för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Både rådet och Europaparlamentet har föreslagit att kraven på tillgänglighet skärps för både tv och beställ-tv (s.k. play-tjänster). Det finns redan lagstiftning som rör tillgänglighet till tv-sändningar och regeringen har lämnat ett förslag som öppnar för att utöka kraven till att bl.a. även gälla play-tjänster via internet (prop. 2017/18:49 s. 165 f.). Regeringen delar den bedömning som görs i promemorian och anser till skillnad från bl.a. *SRF*, *Myndigheten för press, radio och tv* samt *Myndigheten för tillgängliga medier* att undantaget ska införas.

*Funktionsrätt Sverige* anser att krav på tillgänglighet, om undantaget införs, bör hanteras i den parlamentariska kommitté som ser över regelverket för public service i Sverige. Mot bakgrund av att kommittén

ska redovisa sitt uppdrag senast den 29 juni 2018 är det inte möjligt att ge den i uppdrag att utreda frågan. Av public service-företagens nuvarande sändningstillstånd som gäller fram t.o.m. den 31 december 2019 framgår dock att de ska beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning. När det gäller möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att tillgodogöra sig företagets utbud ska ambitionsnivån vidare höjas och tillgängligheten förbättras. Som långsiktigt mål anges att hela utbudet görs tillgängligt för alla medborgare. Regeringen förutsätter mot denna bakgrund att public service-företagen bedriver ett aktivt arbete med att tillgängliggöra sitt utbud.

För att definiera den krets som undantas föreslogs i promemorian att hänvisning skulle göras till aktörer som bedriver radio- och tv-verksamhet som finansieras enligt lagen om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst. Regeringen har nyligen föreslagit att denna lag ska ersättas med en ny lag som ska träda i kraft den 1 januari 2019 (prop. 2017/18:261). Hänvisning bör därför i stället göras till den nya lagen.

### 6.3.4 Undantag för vissa icke-statliga organisationer

**Regeringens förslag:** Digital service som tillhandahålls av en icke-statlig organisation vars service inte är väsentlig för allmänheten eller specifikt tillgodoser behov för eller är avsedd för personer med funktionsnedsättning ska inte omfattas av lagens tillämpningsområde.

**Promemorians förslag** överensstämmer i sak med regeringens.

**Remissinstanserna:** Ingen remissinstans yttrar sig särskilt över förslaget.

**Skälen för regeringens förslag:** Av artikel 1.3 b framgår att webbtillgänglighetsdirektivet inte är tillämpligt på webbplatser och mobila applikationer tillhörande icke-statliga organisationer som inte tillhandahåller tjänster som är väsentliga för allmänheten eller tjänster som specifikt tillgodoser behoven för eller är avsedda för personer med funktionsnedsättning. Av skäl 25 i direktivets ingress framgår att vissa icke-statliga organisationer, som är frivilliga självstyrande organ som inrättats huvudsakligen utan vinstsyfte, tillhandahåller tjänster som inte är väsentliga för allmänheten, t.ex. tjänster som inte utförs direkt på statliga, regionala eller lokala myndigheters uppdrag eller tjänster som inte specifikt tillgodoser behoven för i synnerhet personer med funktionsnedsättning, och skulle kunna omfattas av detta direktivs tillämpningsområde. För att undvika att lägga en oproportionell börda på sådana icke-statliga organisationer bör enligt skäl 25 direktivet inte vara tillämpligt på dem.

Det finns varken en definition i direktivet eller en svensk legaldefinition av vad som utgör en icke-statlig organisation. Som exempel på icke-statliga aktörer kan dock nämnas bl.a. ideella föreningar, stiftelser och registrerade trossamfund. Det är den organisation som vill använda sig av undantaget som vid en eventuell prövning har bevisbördan för att rekvisiten för att kunna tillämpa bestämmelsen är uppfyllda.

Även om undantagets tillämpningsområde bedöms vara begränsat, anser regeringen att det ska införas i lagen för att dessa organisationer

inte ska drabbas av krav som inte står i proportion till deras ekonomiska och organisatoriska förmåga eller nyttoeffekten av anpassningen.

## 6.4 Vilken digital service bör specifikt undantas från tillämpningsområdet?

### 6.4.1 Direktsändningar av tidsberoende medier

**Regeringens förslag:** Digital service som utgörs av direktsändningar av tidsberoende medier ska undantas från tillämpningsområdet.

Med tidsberoende medier avses ljud eller video, en kombination av ljud och video, eller något av de föregående i kombination med möjligheter till interaktion.

**Promemorians förslag** överensstämmer med regeringens.

**Remissinstanserna:** De flesta remissinstanser har inte yttrat sig särskilt över förslaget. *Myndigheten för tillgängliga medier* är positiv till att direktsänt material som tillhandahålls längre än två veckor efter direktsändning ska omfattas av kraven. *Tillväxtverket* anser att det är rimligt att undanta direktsändningar, men påpekar att det är oklart hur omfattande anpassning som krävs för att låta en direktsändning vara kvar under en längre period. *Myndigheten* anser att en sammanfattning i textformat är en tillräcklig anpassning för en direktsändning. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* påpekar att förslaget följer direktivet men bedömer att denna anpassning kommer bli starkt kostnadsdrivande för kommuner och landsting.

*Statens jordbruksverk*, *Lidingö kommun* och *Nacka kommun* framför att det finns en risk att kravet leder till att offentliga aktörer avpublicerar direktsänt material efter två veckor i stället för att tillgänglighetsanpassa det. *Myndigheten för press, radio och tv* anser att innebörden av begreppet tidsberoende medier är svår att förstå rent språkligt och också i förhållande till de begrepp som används i YGL och radio- och tv-lagen. Som exempel på sådana begrepp kan nämnas radioprogram i YGL:s mening och tv-sändningar, beställ-tv och ljudradiosändningar i radio- och tv-lagens mening. *Myndigheten* ifrågasätter om begreppet bör införas i svensk lagstiftning, i vart fall utan en närmare analys av vad som menas med begreppet i sig och i förhållande till redan etablerade begrepp.

*Afasiförbundet*, *Hörselskadades riksförbund* och *Funktionsrätt Sverige* motsätter sig undantaget och framför att automatiserade lösningar för textning finns att tillgå. *Hörselskadades riksförbund* och *Afasiförbundet* anser därtill att det är en viktig demokratifråga att kunna ta del av direktsändningar.

### Skälen för regeringens förslag

#### *Begreppet tidsberoende medier*

Med tidsberoende media avses enligt artikel 3.6 i webbtillgänglighetsdirektivet medier av följande typ

- enbart ljud,
- enbart video,

- kombination av ljud och video, och
- enbart ljud och/eller video i kombination med interaktion.

Begreppet tidsberoende media omfattar således alla former av media vars innehåll har en tidsmässig varaktighet. Enkelt uttryckt innebär det att all media som har en spellängd utgör tidsberoende media. Därigenom omfattas alla olika typer av ljud- och videoinspelningar samt sådana inspelningar i kombination med interaktion. Exempel på vad som kan utgöra video och/eller ljud med interaktion är bl.a. spel och s.k. e-utbildningar som ofta kombinerar ljud och video med interaktion i form av att användare ska besvara frågor under utbildningens gång. Begreppet tidsberoende media är främmande både utifrån svenskt språkbruk och svensk rättstradition. *Myndigheten för press, radio och tv* har påpekat att det i svensk lagstiftning förekommer helt andra begrepp än det som föreslås och efterlyser en närmare analys av förhållandet till befintliga begrepp. Även om begreppet tidsberoende media inte omfattar alla typer av sätt att sända som framgår av YGL och radio- och tv-lagen omfattas alla olika former av medier som begreppen i dessa lagar avser. I promemorian konstateras att inget befintligt begrepp som förekommer i svensk lagstiftning omfattar alla de olika typer av medier som avses, och då särskilt med hänsyn till interaktionsmomentet. Att använda ett i lagstiftning befintligt begrepp, men även utöka innebörden av begreppet inom ramen för det nu aktuella lagstiftningsärendet kan enligt regeringens mening inte anses lämpligt. Begreppet tidsberoende media är ett inarbetat begrepp i relation till den nu gällande tekniska standarden och regeringen anser inte att det finns några alternativa begrepp som är bättre lämpade att införa i lagen. Med den språkliga ändringen att media ändras till medier bör begreppet därför föras in i lagen.

#### *Undantaget för direktsändningar*

*Tillväxtverket* har lyft frågan vad som avses med en tillgänglighetsanpassning av en direktsändning och om en textsammanfattning kan anses tillräckligt. Som framgår av avsnitt 4.2 pågår arbetet med att ta fram en ny standard. Vägledning kring vad som kan anses utgöra ett tillgängligt alternativ till en direktsändning av tidsberoende medier bör därför överlämnas till rättstillämpningen att bedöma.

*Statens jordbruksverk, Lidingö kommun och Nacka kommun* har alla framfört att det finns en risk för att kravet på anpassning efter viss tid leder till att offentliga aktörer avpublicerar direktsänt material efter två veckor i stället för att tillgänglighetsanpassa det. Regeringen noterar att promemorians förslag, som *SKL* även påpekar, inte avviker från direktivet i denna del. Det går därför inte att avvika från kravet att direktsändningar ska tillgänglighetsanpassas efter att de varit tillgängliga under en viss tid. I skäl 27 i direktivets ingress anges att denna period som tillåts för anpassning inte bör överstiga 14 dagar. *Myndigheten för tillgängliga medier* är positiv till denna tidsgräns och regeringen delar bedömningen som görs i promemorian om att tiden för anpassning får anses skälig. Anpassningar av direktsändningar av tidsberoende medier kan som *SKL* framfört medföra kostnader för vissa aktörer. I enlighet med vad *Afasiförbundet, Hörselskadades riksförbund* och *Funktionsrådet*

Sverige framhållit finns det dock automatiserade lösningar som under de kommande åren avsevärt kan komma att förenkla tillgänglighetsanpassning av direktsänt material. Tillsynsmyndigheten har i detta avseende en viktig roll i att lämna särskilt stöd i fråga om hur automatiserade lösningar kan hjälpa berörda aktörer att efterleva kraven på ett så enkelt och effektivt sätt som möjligt. Även om denna teknik kan underlätta anpassningen är den emellertid ännu inte fullt utvecklad. Regeringen har förståelse för de invändningar som bl.a. Hörselskadades riksförbund framfört och det kan finnas skäl att längre fram, om teknikutvecklingen är den förväntade, ta ställning till om undantaget då bör kvarstå. Regeringen gör dock bedömningen att utvecklingen inte har kommit så pass långt att ett undantag för direktsändningar i dagsläget inte är behövligt. Om kraven även skulle omfatta direktsändningar föreligger därtill en risk för att offentliga aktörer skulle välja att avstå från att tillhandahålla direktsändningar, vilket i sin tur skulle leda till minskad tillgänglighet och insyn för alla i samhället.

#### 6.4.2 Kartor

**Regeringens förslag:** Kartor som inte är avsedda för navigering ska inte omfattas av tillämpningsområdet. Tillgänglighetskraven ska inte heller tillämpas vid tillhandahållande av kartor avsedda för navigering, om väsentlig information om dessa tillhandahålls på ett tillgängligt digitalt sätt.

**Promemorians förslag** överensstämmer med regeringens.

**Remissinstanserna:** Endast några remissinstanser har yttrat sig över förslaget. *Migrationsverket* påpekar att det finns olika typer av kartor och att myndigheten t.ex. använder kartor för att presentera statistik. Då presenteras innehållet i tabeller för dem som använder skärmläsare. Myndigheten anför att alla detaljer i en karta inte kan göras tillgängliga, men att det borde finnas krav på att kartor i någon mån är tillgängliga. *Funktionsrätt Sverige* framför att utvecklingen går framåt för applikationer som förenklar bildbeskrivningar. Det kan finnas väsentlig information även för kartor som inte är avsedda för navigering, som kan lösas med alternativtext och rätten till tillgång till innehållet är det viktiga.

*Afasiförbundet* motsätter sig att undantaget införs och anser att det är en viktig demokratifråga att kunna ta del av kartor.

**Skälen för regeringens förslag:** Webbtillgänglighetsdirektivets undantag för kartor gäller så länge som väsentlig information tillhandahålls på ett tillgängligt digitalt sätt för kartor som är avsedda för navigering. Vad som exakt avses med kartor avsedda för navigering klargörs inte och de flesta kartor kan i någon utsträckning användas för att navigera. Fokus för bedömningen om en karta är avsedd för navigering bör rimligen läggas på själva syftet med kartan. Är ett av syftena med kartan att denna ska användas för navigering måste väsentlig information tillhandahållas på ett tillgängligt digitalt sätt. Om kartan kan användas för navigering, men detta inte utgör ett avsett syfte, bör det inte finnas någon sådan skyldighet. Vad kartan är avsedd att användas för är således det avgörande för bedömningen och inte vad kartan rent objektivt

kan användas till. Vad som i sammanhanget utgör väsentlig information är inte möjligt att ge en generell definition av då det av naturliga skäl måste avgöras utifrån t.ex. vad den aktuella kartan avbildar och vilka karttecken den innehåller. Viss ledning går emellertid att få från vad som ovan anförts om vilken slags information som enligt skäl 29 i ingressen till direktivet kan utgöra ett tillgängligt alternativ till en karta. I promemorian görs bedömningen att det vore extremt krävande och i många fall i det närmaste omöjligt att anpassa en karta så att den är fullständigt tillgänglig i enlighet med direktivets krav. Regeringen delar denna bedömning. Det bör dock främjas att tillgängliggöra sådant innehåll som kan förmedlas genom t.ex. text i likhet med *Migrationsverkets* exempel, men att som Migrationsverket föreslår införa ett krav på att kartor i möjligaste mån ska tillgängliggöras skulle dock leda till svåra och väldigt otydliga gränsdragningar eftersom det inte är möjligt att närmare ange vad som kan bedömas möjligt i förhållande till alla typer av kartor som fyller olika syften. Att, i enlighet med vad *Afasiförbundet* anført, inte undanta kartor kan inte anses rimligt mot bakgrund av de hinder som föreligger mot att göra en karta fullständigt tillgänglig i enlighet med kraven. Även med beaktande av vad *Funktionsrätt Sverige* framför om utvecklingen av applikationer som förenklar bildbeskrivningar kan regeringen bara ta hänsyn till den teknik som för närvarande finns tillgänglig och utifrån dessa förutsättningar anser regeringen att undantaget bör införas för att orimliga krav inte ska uppställas avseende anpassning av kartor.

### 6.4.3 Digital service från tredje part som varken har finansierats eller tagits fram av den berörda offentliga aktören eller står under dess kontroll

**Regeringens förslag:** Digital service som en offentlig aktör tillhandahåller och som utgörs av digital service från tredje part som varken har finansierats eller tagits fram av den berörda offentliga aktören eller står under dess kontroll ska inte omfattas av lagens tillämpningsområde.

**Promemorians förslag** överensstämmer med regeringens.

**Remissinstanserna:** Endast två remissinstanser har yttrat sig över förslaget. *Funktionsrätt Sverige* påpekar att bestämmelsen i direktivet t.ex. handlar om ett kommentarsforum där en användare kan ha lagt till en otextad film eller liknande medan förslaget i promemorian kan uppfattas som att det handlar om utkontraktering.

*Afasiförbundet* avstyrker förslaget och anser att det är en viktig demokratifråga att kunna ta del av digital service från tredje part.

**Skälen för regeringens förslag:** Innehåll från tredje part som varken har finansierats eller tagits fram av den berörda offentliga myndigheten eller står under dess kontroll omfattas enligt artikel 1.4 e i webbtillgänglighetsdirektivet inte av dess tillämpningsområde. Det som avses är enligt skäl 30 i direktivets ingress t.ex. artiklar med möjlighet för användare att lägga till kommentarer, en nyhetswebbplats som består av innehåll som sammanfogas från flera bidragslämnare eller webbplatser

som automatiskt för in innehåll från andra källor i form av exempelvis reklamannonser som genereras dynamiskt. En förutsättning för att undantaget ska vara tillämpligt är emellertid att det varken har finansierats eller tagits fram av den berörda aktören eller står under dess kontroll.

*Funktionsrätt Sverige* anser att utformningen av den svenska bestämmelsen är vilseledande och att den kan uppfattas som att den gäller utkontraktering. Av bestämmelsen framgår emellertid att undantaget endast gäller digital service från tredje part som varken har finansierats eller tagits fram av den berörda aktören eller står under dess kontroll. Utkontraktering förutsätter både att den offentliga aktören har kontroll över innehållet utifrån den beställning som görs och i normalfallet måste aktören även betala för tjänsten och finansierar således innehållet. Regeringen håller därför inte med om att bestämmelsens utformning kan ge upphov till felaktiga tolkningar rörande att den omfattar utkontraktering. Det kan emellertid finnas ett behov av att i detta sammanhang klargöra skillnaden mellan digital service från tredje part som varken har finansierats eller tagits fram av den berörda offentliga aktören eller står under dess kontroll och digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part (se avsnitt 6.2.2). Skillnaden är att det nu aktuella undantaget tar sikte på viss digital service som skapas av eller hämtas från tredje part och som ligger utanför aktörens kontroll, men som utgör en del av exempelvis en webbplats som en offentlig aktör kontrollerar. För digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part är situationen närmast den omvända, eftersom det rör sig om digital service som en offentlig aktör tillhandahåller via t.ex. en webbplats som kontrolleras av en tredje part. För det nu aktuella undantaget är det själva kontrollen som i synnerhet är avgörande för om innehållet ska omfattas av kraven eller inte. Bara det faktum att en offentlig aktör väljer att exempelvis ha s.k. inbäddat innehåll i form av ett videoklipp som hämtas från en extern källa, men som visas på den egna webbplatsen, innebär inte att aktören inte har någon form av kontroll över materialet. Om innehållet är känt vid publicering är det ett aktivt val från aktören att publicera detta material och aktören har därför kontroll över det. Om kontrollen över innehållet finns hos tredje part och det inte har tagits fram eller finansierats av den offentliga aktören är undantaget dock tillämpligt. I motsats till *Afasiförbundet* anser regeringen att det är rimligt att sådant innehåll som en offentlig aktör inte har kontroll över undantas från tillämpningsområdet. Digital service som en offentlig aktör tillhandahåller och som utgörs av digital service från tredje part som varken har finansierats eller tagits fram av den berörda offentliga aktören eller står under dess kontroll ska därför inte omfattas av tillämpningsområdet.

#### 6.4.4 Vissa reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar

**Regeringens förslag:** Digital service som utgörs av reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar som inte kan göras fullständigt tillgängliga på grund av betydande hinder ska inte omfattas av tillämpningsområdet.

Med föremål från kulturarvssamlingar avses privat eller offentligt ägda föremål av historiskt, konstnärligt, arkeologiskt, estetiskt, vetenskapligt eller tekniskt intresse som ingår i samlingar som förvaltas av kulturinstitutioner.

**Promemorians förslag** överensstämmer i sak med regeringens.

**Remissinstanserna:** Endast några remissinstanser har yttrat sig över förslaget. *Kungl. biblioteket* anser att det i grunden är rimligt att digitala tjänster som presenterar reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar så långt det är möjligt är tillgänglighetsanpassade. *Kungl. biblioteket* vill dock upplysa om att det inom kulturarvsområdet fortfarande finns metadata i form av digitaliserade katalogkort som på samma sätt som andra handskrifter kan vara förknippade med praktiska och ekonomiska hinder för presentation i en tillgänglig version.

*Afasiförbundet* och *Funktionsrätt Sverige* avstyrker förslaget. *Funktionsrätt Sverige* framhåller därtill att Kulturrådet och Riksantikvarieämbetet är s.k. sektorsmyndigheter för funktionshinderspolitiken som länge har arbetat föredömligt med krav på tillgänglighet kopplat till statsbidrag. Att på detta sätt i lagtexten undanta kulturarvssamlingar generellt skulle enligt *Funktionsrätt Sverige* hämma innovation och vara inkonsekvent i förhållande till funktionshinderspolitiken.

**Skälen för regeringens förslag:** Av artikel 1.4 f i direktivet följer att det inte omfattar reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar som inte kan göras fullständigt tillgängliga på grund av

- att tillgänglighetskraven inte är förenliga med antingen det berörda föremålets bevarande eller reproduktionens autenticitet (t.ex. vad gäller kontrast), eller
- att det saknas automatiska lösningar till överkomligt pris som skulle göra det lätt att överföra text i handskrifter eller andra föremål från kulturarvssamlingar till presentationsformat som är förenliga med tillgänglighetskraven.

Föremål från kulturarvssamlingar definieras i artikel 3.7 i webbtillgänglighetsdirektivet som privat eller offentligt ägda föremål av historiskt, konstnärligt, arkeologiskt, estetiskt, vetenskapligt eller tekniskt intresse som ingår i samlingar som bevaras av kulturella institutioner, som bibliotek, arkiv och museer.

Regeringen delar *Kungl. bibliotekets* synpunkt att det är rimligt att reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar så långt det är möjligt är anpassade för tillgänglighet. I motsats till de synpunkter som framförs av *Afasiförbundet* och *Funktionsrätt Sverige* anser regeringen att det med hänsyn till de stora praktiska och ekonomiska hinder som kan föreligga för att tillgängliggöra vissa reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar är motiverat att införa undantaget. Regeringen delar

inte heller den uppfattning som Funktionsrätt Sverige framför om att undantaget skulle hämma innovationen eftersom teknikutvecklingen inte hindras av att undantagen införs. På sikt kan teknikutvecklingen innebära ett minskat behov av att tillämpa undantaget. Undantagsbestämmelsen gäller vidare endast i den utsträckning som reproduktioner inte kan göras fullständigt tillgängliga. Detta innebär att enbart det faktum att undantagsbestämmelsen är tillämplig avseende ett eller flera anpassningskrav inte betyder att reproduktionen av föremålet är undantaget från all tillgänglighetsanpassning som behöver utföras enligt den föreslagna lagen. Med stöd av rätten att begära tillgängliggörande av digital service som har undantagits (se avsnitt 6.8) kan därtill anpassning begäras för sådant innehåll som undantagits med stöd av denna bestämmelse.

Enligt skäl 31 i ingressen till direktivet bör vissa tillgänglighetskrav för webbplatser eller mobila applikationer iakttas när det gäller metadata som är kopplade till reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar, även om det aktuella undantaget är tillämpligt för reproduktionerna. Med metadata avses enkelt uttryckt data om data. Det rör sig om information som t.ex. beskriver, förklarar eller lokaliserar informationsresurser. Kungl. biblioteket har i relation till detta påpekat att det i kulturarvsområdet fortfarande finns metadata i form av digitaliserade katalogkort som på samma sätt som andra handskrifter kan vara förknippade med praktiska och ekonomiska hinder för presentation i en tillgänglig version. Regeringen vill av denna anledning tydliggöra att även om fysiska katalogkort och dylik information som finns i pappersform objektivt sett utgör metadata, utgör de samtidigt föremål från kulturarvssamlingar och därmed kan de undantas från anpassning om skäl för detta föreligger.

När det gäller utformningen av bestämmelsen föreslås i promemorian att uttrycket betydande hinder ska användas i stället för undantagen såsom de är formulerade i direktivet. Med betydande hinder avses dock inget annat än undantagen som framgår av artikel 1.4 f. Regeringen delar den bedömning som görs i promemorian.

Som ovan anges i den svenska språkversionen av direktivet framgår att undantaget bl.a. kan tillämpas om det saknas automatiska lösningar till överkomligt pris som skulle göra det lätt att överföra föremål från kulturarvssamlingar till ett tillgänglig format. Användningen av begreppet överkomligt pris får i sammanhanget anses udda. I den engelska språkversionen av direktivet anges att lösningar ska vara "cost-efficient", dvs. kostnadseffektiva. Den bedömning som ska göras är därför om en automatiserad lösning är kostnadseffektiv.

Direktivets definition av föremål från kulturarvssamlingar får anses lämplig även för svenska förhållanden, med undantag för att begreppet kulturinstitutioner bör användas i stället för kulturella institutioner och att begreppet förvaltas bör användas i stället för bevaras. Det bör även framhållas att direktivets uppräkningslista av institutioner vars samlingar omfattas av undantaget inte är uttömmande. Därför kan även kulturinstitutioner såsom exempelvis teatrar, operor och konserthallar omfattas, om de har kulturarvssamlingar.

#### 6.4.5 Digital service inom skolområdet som inte hänförs till en verksamhets väsentliga administrativa funktioner

**Regeringens förslag:** Från lagens tillämpningsområde undantas digital service som inte hänförs till en verksamhets väsentliga administrativa funktioner när den tillhandahålls av offentliga aktörer som bedriver verksamhet som tillhör skolväsendet eller de särskilda utbildningsformerna enligt 1 kap. eller 24 kap. skollagen eller pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem enligt 25 kap. skollagen.

**Promemorians förslag** överensstämmer med regeringens.

**Remissinstanserna:** Endast ett fåtal remissinstanser har yttrat sig över förslaget. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* och *Lidingö kommun* efterfrågar tydligare vägledning kring vad som avses med väsentliga administrativa funktioner. *Statens skolverk* framför att det i promemorian framstår som att undantaget endast gäller sådant som elever publicerar. Statens skolverk anser att det kan vara hindrande för undervisningen om inte även övriga roller och användare som bidrar i den pedagogiska verksamheten också undantas från kraven. Detta då flera av de digitala undervisningskoncept som figurerar i skolväsendet bygger på publicering i samarbete mellan exempelvis pedagog och elev.

*Örebro universitet* anser att ett undantag i lagstiftningen är lika angeläget vid högre studier. Ett tillgänglighetskrav på samtliga publicerade studentarbeten, oberoende av utbildningsinriktning, på högskole- och universitetsnivå kommer att få samma hämmande effekter och negativa konsekvenser som förmodas inom utbildningsformerna på lägre nivå. Kravet kommer resultera i att betydligt färre studentarbeten kommer att kunna publiceras vilket inte gagnar utbildningskvaliteten eller de som studerar vid landets lärosäten.

*Synskadades riksförbund (SRF)* anser att det är av yttersta vikt att möjligheten att undanta digital service som hänförs till undervisning inom skolväsendet inte införs i den svenska lagstiftningen. Otillgänglig digital service kan leda till att ett stort antal elever inte ges möjlighet att självständigt publicera och kommunicera med andra elever samt ta del av material som lärare producerar. Detta gäller även föräldrar. *Funka nu AB* anser att lagen bör utökas till att tydligt omfatta alla typer av pedagogiska verktyg som används i skolan, oavsett om det handlar om läromedel, läroplattformer eller andra digitala hjälpmedel.

#### Skälen för regeringens förslag

##### *Bör undantaget införas?*

*SRF* och *Funka nu AB* anser att även sådan verksamhet som inte hänförs till verksamhetens väsentliga administrativa funktioner ska omfattas av kraven på tillgänglighetsanpassning. Av 1 kap. 8 § första stycket skollagen följer att alla ska ha lika tillgång till utbildning och i andra stycket hänvisas till diskrimineringslagen där det finns bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett bl.a.

funktionsnedsättning. Det finns därför befintliga bestämmelser som är ämnade att säkerställa att elever med funktionsnedsättning får det stöd de behöver. De nu aktuella kraven gäller generellt och inte i förhållande till varje enskild person som har behov av särskilda anpassningar. Sådana generella krav kan när de appliceras på den pedagogiska verksamheten, som *Statens skolverk* påpekar, vara hindrande för undervisningen. Regeringen anser därför att det finns ett behov av att införa det nu aktuella undantaget.

#### *Vilka utbildningsformer omfattas av undantaget?*

Av artikel 1.5 i direktivet framgår att medlemsstaterna får undanta webbplatser och mobila applikationer tillhörande skolor, daghem och förskolor från tillämpningsområdet, med undantag för innehåll som hänför sig till väsentliga administrativa funktioner online. Daghem förekommer inte längre som begrepp i svensk lagstiftning, utan benämns numera pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem (prop. 2009/10:165 s. 525 f.). I promemorian görs bedömningen att de verksamheter som i Sverige omfattas av undantaget är de som tillhör skolväsendet eller de särskilda utbildningsformerna enligt 1 kap. eller 24 kap. skollagen (2010:800) eller pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem enligt 25 kap. skollagen. *Örebro universitet* anser att även högre utbildning bör omfattas av undantaget. Regeringen delar bedömningen i promemorian att begreppet skola i direktivet bara omfattar utbildning på grund- och gymnasienivå. Det saknas därför möjlighet att, inom ramarna för vad direktivet medger, undanta även högre utbildning inom ramen för den aktuella bestämmelsen. I den mån offentliga aktörer som bedriver högre utbildning vill undanta digital service från kraven måste det därför ske med stöd av andra undantagsbestämmelser.

#### *Vad är väsentliga administrativa funktioner?*

Som framgår ovan omfattar undantaget inte väsentliga administrativa funktioner. *SKL* och *Lidingö kommun* har efterfrågat ett klargörande av begreppets innebörd. I direktivet definieras inte detta begrepp. Någon uttömmande definition av vad som avses är inte möjlig att ge eftersom det ytterst är EU-domstolen som tolkar EU-rätten och således även vad begreppet i förhållande till webbtillgänglighetsdirektivet ska anses omfatta. Regeringen delar emellertid den bedömning som görs i promemorian att en skälig utgångspunkt för vad som avses är sådana administrativa förfaranden som regleras i skollagen, exempelvis förfaranden som avser frånvaro, antagning, individuella utvecklingsplaner, utvecklingssamtal, särskilt stöd, stöd i form av extra anpassning, åtgärdsprogram och disciplinära åtgärder. Som exempel på sådana administrativa förfaranden som inte regleras i skollagen, men som borde inbegripas i begreppet väsentliga administrativa funktioner kan även nämnas information om läxor och annan information från verksamheten till vårdnadshavare eller elever samt grundläggande information om verksamheten i övrigt. Innebörden kan även motsatsvis definieras genom en bedömning av vad som inte utgör en väsentlig administrativ funktion. I promemorian görs bedömningen att undantaget bl.a. bör vara tillämpligt

för allt som skapas inom ramen för den pedagogiska verksamheten i form av t.ex. text, bild, ljud eller video som elever publicerar på en skolas webbplats. Regeringen delar denna bedömning och vill även utifrån vad Statens skolverk har framfört tydliggöra att undantaget måste anses omfatta all digital service inom den pedagogiska verksamheten. Undantaget är inte heller kopplad till någon specifik roll och gäller således inte endast sådant material som elever skapar och tillhandahåller.

#### 6.4.6 Tidsbegränsade undantagsbestämmelser

**Regeringens förslag:** Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från lagens tillämpningsområde i fråga om sådan digital service som får undantas enligt artikel 1.4 a, b, g och h i webbtillgänglighetsdirektivet.

**Promemorians förslag** överensstämmer i sak med regeringens.

**Remissinstanserna:** Endast ett fåtal remissinstanser har yttrat sig över förslaget. *Centrala studiestödsnämnden (CSN)* anser att regeringen bör utnyttja det utrymme till undantag som får göras enligt artikel 1.4 a, b, g och h i webbtillgänglighetsdirektivet. Genom att införa undantagen i förordning eller myndighetsföreskrifter skapas enligt CSN vissa lättnader för myndigheter att prioritera åtgärder för att inom den korta tiden uppfylla kraven.

*Migrationsverket* påpekar att det i många fall inte görs stora och omfattande uppdateringar av ett intranät utan att det i stället sker löpande och gradvisa förändringar. Att i kommande föreskrifter precisera vad som menas med en omfattande översyn är därför viktigt. *Läkemedelsverket* anser att det, i relation till kraven gällande filformat för dokument, behövs en närmare definition av eller vägledning om vad som är att betrakta som innehåll som behövs för att genomföra de aktiva administrativa förfaranden som följer av den berörda myndighetens uppgifter. *Myndigheten för tillgängliga medier* anser att det är viktigt att inte skapa inläsningar till särskilda tekniker vad gäller filformat för dokument som publiceras på webbplatser. Därför bör det i förordning eller föreskrifter enligt myndigheten hänvisas till relevanta tillgängliga format med en öppnare formulering som inbegriper framtida format.

*Arbetsförmedlingen* avstyrker förslaget och konstaterar att hantering av interna IT-system, såsom intranät, journalsystem och liknande utgör en central funktion i flertalet organisationer och används således av en stor mängd medarbetare. Personer som har en funktionsnedsättning och som i övrigt har de kvalifikationer som krävs för att kunna ta en utannonserad anställning kommer enligt Arbetsförmedlingen tvingas avböja ett erbjudande om anställning om arbetsgivarens interna IT-system tillåts avvika från tillgänglighetskraven.

**Skälen för regeringens förslag:** I artikel 1.4 i webbtillgänglighetsdirektivet finns fyra undantagsbestämmelser som är tidsbegränsade:

- Enligt artikel 1.4 a i webbtillgänglighetsdirektivet är det inte tillämpligt på filformat för dokument som offentliggjorts före den 23 september 2018 om sådant innehåll inte behövs för att genomföra de aktiva administrativa förfaranden som följer av den berörda myndighetens uppgifter. Med filformat för dokument avses enligt

skäl 26 i direktivets ingress dokument som inte i första hand är avsedda för användning, på nätet, men som ingår i webbsidor, t.ex. PDF-eller Microsoft Office-dokument eller andra format som är likvärdiga med dessa.

- Direktivet är enligt artikel 1.4 b inte tillämpligt på förinspelade tidsberoende medier som offentliggjorts före den 23 september 2020. Med tidsberoende medier avses ljud eller video, en kombination av ljud och video, eller något av de föregående i kombination med möjligheter till interaktion (se avsnitt 6.4.1).
- Webbplatser som endast är tillgängliga för slutna grupper kan enligt artikel 1.4 g undantas från kraven beroende på bl.a. när webbplatsen offentliggjorts. Med webbplatser som endast är tillgängliga för slutna grupper avses s.k. extranät och intranät. Med intranät avses ett skyddat nätverk inom en organisation och med extranät avses ett skyddat nätverk som tillgängliggörs för externa parter, t.ex. kunder. För att webbplatsen inte ska omfattas av kraven krävs enligt artikel 1.4 g att den endast är avsedd för slutna grupper samt att den offentliggjorts före den 23 september 2019. Om en webbplats uppfyller dessa kriterier omfattas den enligt artikel 1.4 g inte av kraven förrän den genomgår en omfattande översyn.
- Direktivet är enligt artikel 1.4 h inte tillämpligt på innehåll på webbplatser och i mobila applikationer som räknas som arkiverat, vilket innebär att de endast har innehåll som varken är nödvändigt för att genomföra aktiva administrativa förfaranden eller uppdateras eller redigeras efter den 23 september 2019. Av skäl 32 i direktivets ingress framgår att underhåll av rent teknisk karaktär inte bör anses utgöra en uppdatering eller redigering.

De nu aktuella undantagen innebär att viss digital service som offentliggjorts innan ett visst datum, med vissa undantag, inte behöver tillgänglighetsanpassas. CSN har betonat vikten av att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer utnyttjar möjligheten att anta bestämmelser som genomför undantagen. *Arbetsförmedlingen* har däremot avstyrkt att ett undantag för webbplatser som endast är tillgängliga för slutna grupper införs. Många av de interna system som Arbetsförmedlingen hänvisar till omfattas dock enligt regeringens bedömning inte av tillämpningsområdet (se avsnitt 6.1.2). Med hänsyn till den omställning som lagens krav kommer innebära för många aktörer får dessa undantag enligt regeringen, även med beaktande av Arbetsförmedlingens synpunkter, anses befogade. I synnerhet mot bakgrund av att användare har rätt att begära tillgängliggörande av digital service som undantagits från tillämpningsområdet med stöd av dessa bestämmelser (se avsnitt 6.8).

I promemorian föreslås att bestämmelserna ovan, med hänsyn till att de har en begränsad livslängd, lämpligen regleras i förordning. Regeringen instämmer i denna bedömning.

*Migrationsverket, Läkemedelsverket och Myndigheten för tillgängliga medier* framför att några av undantagen behöver tydliggöras i vissa avseenden. Regeringen delar remissinstansernas uppfattning, men anser att detta bör göras i den kommande förordningen eller i eventuella förordningsmotiv.

## 6.5 Vilka krav på tillgänglighet ska gälla?

**Regeringens förslag:** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka tekniska krav på tillgänglighet som ska gälla.

**Promemorians förslag** överensstämmer i sak med regeringens.

**Remissinstanserna:** De flesta remissinstanser har inte yttrat sig särskilt över förslaget. *Tillväxtverket* håller med om att det är för tidigt att ta ställning till om Sverige ska ha en högre kravnivå än direktivets minimikrav. *Myndigheten för press, radio och tv* instämmer i att standarden, med anledning av den pågående utvecklingen, bör anges i förordning eller myndighetsföreskrifter. Myndigheten påpekar även att W3C inte rekommenderar att det i generella policys krävs uppfyllande av den högsta kravnivån enligt WCAG 2.0, nivå AAA, eftersom det inte är möjligt att tillgodose samtliga krav på denna nivå för vissa typer av innehåll. *Örebro universitet*, *Sjöfartsverket*, *Göteborgs kommun*, *Blekinge läns landsting* och *Västra Götalands läns landsting* framför att den anpassning som krävs kan genomföras inom föreslagna tidsramar.

*Livsmedelsverket* anser att det är viktigt att så snart som möjligt definiera exakt vilka krav som gäller. *Kammarkollegiet* framhåller att kommande föreskrifter, så vitt det är möjligt, bör beakta marknadens förmåga att leverera den aktuella tekniska lösningen samt inte i onödan begränsar möjligheten till alternativa lösningar. *Myndigheten för vård- och omsorgsanalys* och *Hörselskadades riksförbund* påpekar att det är svårt att lämna synpunkter när det inte är känt vilka krav som kommer att gälla och *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI)* framhåller att osäkerheten kring vilken standard som kommer att gälla gör det svårt att bedöma om den föreslagna tidsplanen för genomförande är rimlig. Flera remissinstanser anser att högre krav bör ställas på tillgänglighetsanpassning än vad som framgår av direktivet, exempelvis *Göteborgs kommun* och *Västra Götalands läns landsting*. *Socialstyrelsen*, *Afasiförbundet*, *Pensionärernas riksorganisation (PRO)* och *Funka nu AB* anser att högre krav bör ställas avseende anpassning med hänsyn till kognitiva funktionsnedsättningar.

*Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* anser att kravnivån tydligare behöver framgå av lagen. *Centrala studiestödsnämnden (CSN)* påpekar att tillgänglighetsanpassning ingår i deras utvecklingsplan och att denna anpassning beräknas vara genomförd i sin helhet 2025. Att behöva genomföra samma tillgänglighetsanpassningar innan den 23 september 2020 kommer att ha en stor påverkan på myndigheten. *Funktionsrätt Sverige* avstyrker att de föreskrifter som meddelas ska överensstämma med artikel 6 i webbtillgänglighetsdirektivet.

### Skälen för regeringens förslag

#### *Vilka krav på tillgänglighet ska gälla?*

Som framgår av avsnitt 4.2 pågår ett arbete med att ta fram en ny harmoniserad europeisk standard och en uppdatering av den internationella WCAG-standardens har nyligen publicerats. Den harmoniserade standarden kommer efter att den offentliggjorts i

Europeiska unionens officiella tidning utgöra de tillgänglighetskrav som direktivet uppställer. Av artikel 6 i webbtillgänglighetsdirektivet framgår vilka krav som gäller i avsaknad av att en harmoniserad standard offentliggjorts (se avsnitt 5.2). Det är i dagsläget inte känt om den nya harmoniserade standarden och WCAG 2.1 kommer ha samma koppling som WCAG 2.0 och den europeiska EN-standard. Det är givetvis olyckligt att den miniminivå som direktivet hänvisar till inte kommer att vara beslutad förrän längre fram och regeringen har förståelse för den uppfattning som bl.a. *Myndigheten för vård- och omsorgsanalys* och *Hörselskadades förbund* framfört om att det är svårt att ta ställning till ett förslag där de krav som avses inte är framtagna än. Med beaktande av att direktivet, som kräver författningsreglering, enligt artikel 12 ska vara genomfört i medlemsstaterna senast den 23 september 2018 anser regeringen sig emellertid vara tvungen att trots denna osäkerhet utforma ett lagförslag.

Mot bakgrund av att det inte är känt vilka krav som slutligen kommer att gälla föreslås i promemorian att den tekniska standard som ska gälla bör anges i förordning eller i myndighetsföreskrifter. SKL anser att kraven tydligare bör framgå av lag. Som framkommer ovan är det inte känt vilken standard som kommer att gälla och det är därför inte möjligt att i lagen hänvisa till denna standard. Att hänvisa till den standard som för närvarande gäller kan inte anses lämpligt eftersom detta innebär att lagen inom en snar framtid kommer att behöva ändras. Ett tänkbart alternativ vore att i lagen hänvisa till, eller inkorporera, artikel 6 i direktivet där det anges vilken standard som utifrån givna förutsättningar ska tillämpas. En sådan lösning skulle enligt regeringens bedömning inte leda till en ökad tydlighet då den aktuella artikeln är invecklad. Regeringen anser att det utifrån förutsättningarna är lämpligast att i förordning eller i myndighetsföreskrifter ange de tekniska kraven i form av vilken standard som ska tillämpas. Regeringen anser vidare i likhet med *Livsmedelsverket* att dessa föreskrifter bör publiceras så snart som möjligt, så fort den nya harmoniserade standarden har offentliggjorts kommer dock de krav som ska gälla vara kända och tillgängliga för alla berörda aktörer. En sådan utformning av dessa föreskrifter som *Kammarkollegiet* har efterlyst bör även enligt regeringen, om möjligt med hänsyn till den harmoniserade standarden, tillgodoses.

Flera remissinstanser anser att Sverige bör uppställa högre tillgänglighetskrav än de som anges i direktivet. I synnerhet gällande anpassningar med hänsyn till kognitiva funktionsnedsättningar. I promemorian görs bedömningen att det är för tidigt att, innan den nya harmoniserade standarden är framtagna, ta ställning till frågan om en högre kravnivå bör införas. Regeringen instämmer, likt *Tillväxtverket*, i denna bedömning.

Regeringen har förståelse för att många remissinstanser, däribland *Göteborgs kommun*, *Socialstyrelsen* och *Afasiförbundet*, vill att en kravnivå införs som i högre grad tar hänsyn till vissa behov som inte tillgodoses av den nu gällande EN-standard. *Myndigheten för press, radio och tv* har framfört att W3C inte rekommenderar att det i generella policys krävs uppfyllande av den högsta kravnivån enligt WCAG 2.0, nivå AAA, eftersom det inte är möjligt att tillgodose samtliga krav på denna nivå för vissa typer av innehåll. I likhet med vad *Myndigheten för press, radio och tv* påpekar bedömer regeringen att en höjning av kraven

medför behov av en mer noggrann genomgång av vilka krav som ställs och vilka typer av innehåll det är möjligt att kräva uppfyllnad för. Regeringen anser vidare att eventuella krav gällande kognitiva funktionsnedsättningar bör analyseras i ett större sammanhang, bl.a. i relation till kraven på språket i offentlig verksamhet som följer av 11 § språklagen (2009:600). Sammanfattningsvis anser regeringen således att det är för tidigt att ta ställning till frågan om en högre kravnivå bör införas och att det därtill efter att kraven är kända, krävs en fördjupad utredning.

*Funktionsrätt Sverige* har avstyrkt att de föreskrifter som meddelas ska överensstämma med artikel 6 i webbtillgänglighetsdirektivet. Regeringen anser att de föreskrifter som anger tekniska krav ska följa den standard som är tillämplig utifrån vad som framgår av artikel 6 i direktivet. I motsats till den bedömning som görs i promemorian kan det emellertid enligt regeringen inte anses nödvändigt att i lagtexten hänvisa till artikel 6.

#### *När ska kraven börja tillämpas?*

Av artikel 12.3 framgår att medlemsstaterna ska börja tillämpa bestämmelserna i direktivet vid olika tidpunkter. För offentliga myndigheters webbplatser som offentliggjorts efter den 22 september 2018 ska bestämmelserna börja tillämpas fr.o.m. den 23 september 2019. För offentliga myndigheters webbplatser som offentliggjorts före den 23 september 2018 ska bestämmelserna börja tillämpas fr.o.m. den 23 september 2020. För offentliga myndigheters mobila applikationer ska bestämmelserna börja tillämpas först fr.o.m. den 23 juni 2021. Mot bakgrund av den osäkerhet som råder kring vilken standard som ska gälla görs i promemorian bedömningen att dessa tidpunkter för när kraven ska börja gälla även bör tillämpas vid genomförandet i Sverige. Eftersom bestämmelserna knyter an till specifika tekniska lösningar och därtill är tidsbegränsade föreslås emellertid regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att besluta om detta. SMHI har påpekat att osäkerheteten rörande den kommande standarden gör det svårt att bedöma om tidsplanen är rimlig. Regeringen har förståelse för SMHI:s synpunkt, men delar uppfattningen, som framförts av bl.a. *Sjöfartsverket* och *Blekinge läns landsting*, att de tidpunkter för när kraven ska börja gälla är rimliga. Eftersom dessa tidpunkter följer av direktivet har regeringen, mot bakgrund av vad CSN har framfört, ingen möjlighet att föreslå en längre anpassningstid.

## 6.6 Förutsättningar för att helt eller delvis undanta digital service från tillgänglighetskraven

**Regeringens förslag:** En offentlig aktör behöver inte uppfylla tillgänglighetskraven om det är oskäligt betungande att fullgöra dessa krav.

Vid bedömningen av om en anpassning är oskäligt betungande ska man bl.a. beakta den offentliga aktörens storlek, art och resurser, samt uppskattade kostnader och fördelar för den berörda aktören i

förhållande till de uppskattade fördelarna för personer med funktionsnedsättning.

För en privat aktör som inte utgör ett offentligt styrt organ, och som bedriver verksamhet som omfattas av lagen inom utbildnings-, hälso- och sjukvårds- eller omsorgsområdet, ska man vid bedömningen även beakta den offentliga finansieringens storlek och varaktighet samt hur lång tid aktören har haft på sig att anpassa sin digitala service till kraven.

Om en offentlig aktör bedömer att det är oskäligt betungande att fullgöra kraven ska denna bedömning återges i tillgänglighetsutlåtandet.

**Promemorians förslag** överensstämmer i sak med regeringens.

**Remissinstanserna:** Merparten av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över förslaget. De flesta remissinstanser som yttrar sig särskilt över förslaget är positiva till eller invänder inte mot att undantaget införs. Bland annat *Örebro universitet*, *Post- och telestyrelsen (PTS)*, *Tillväxtverket*, *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* och *Svenskt Näringsliv*, anser dock att förslaget är otydligt och att det måste klargöras hur bestämmelsen ska tillämpas. Flera remissinstanser, bl.a. *Myndigheten för vård- och omsorgsanalys*, har även framhållit att otydligheten kan leda till att det i princip blir godtyckligt under vilka förutsättningar man kan göra avsteg från kraven.

PTS efterfrågar vägledning kring avvägningen mellan tillgänglighetskrav och andra krav. Exempelvis myndighetsinformation som kan vara marknadspåverkande i form av konkurrensreglering eller spektrum-/frekvenshantering. Sådan information är ofta omfattande och bör publiceras relativt nära ett fattat beslut. Tillgänglighetsåtgärder kan skapa fördröjningar och medföra en risk för att informationen inte når alla aktörer samtidigt. *Länsstyrelsen i Skåne län* och *Länsstyrelsen i Östergötlands län* anser även att det bör övervägas att inkludera undantag gällande tillgänglighet under krissituationer eller större samhällsstörningar som kan göra det svårt att uppfylla kraven. *Luftfartsverket* framför att verket har vissa system som används för färdplanering och annan luftfartsnavigation som externa aktörer har åtkomst till, men som inte är avsedda att användas av allmänheten. Att tillgänglighetsanpassa dessa system skulle vara väldigt resurskrävande och det bör vara tydligt att anpassning av sådana system kan undantas från kraven. *Diskrimineringsombudsmannen (DO)* efterfrågar fördjupade överväganden av hur förslaget i denna del förhåller sig till FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. DO noterar även att utformningen av bestämmelsen innebär att den tilltänkta tillsynsmyndigheten i sin verksamhet kommer att tillämpa en materiell tillgänglighetsbestämmelse som i likhet med diskrimineringslagens bestämmelse om bristande tillgänglighet som en form av diskriminering är uppbyggd kring en skälighetsbedömning. Det finns därmed enligt DO en risk för att skilda bedömningar och varierande myndighetspraxis uppstår inom detta område. *Myndigheten för press, radio och tv* anser att det bör utredas om exempelvis vissa delar av tillgänglighetskraven är så pass enkla att uppfylla att de bör kunna uppfyllas av alla offentliga aktörer.

Flera remissinstanser, däribland DO, *Myndigheten för delaktighet (MFD)*, *Funktionsrätt Sverige* och *Stiftarna av Independent Living i Sverige (STIL)*, avstyrker att begreppet skälig anpassning används i lagen med motiveringen att det inte motsvarar den innebörd begreppet har i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning där skälig anpassning handlar om åtgärder utifrån enskilda individers identifierade behov. Webbtillgänglighetsdirektivet uppställer emellertid generella tillgänglighetskrav som ska tillämpas innan individuella behov identifierats. MFD framför att ett begrepp som redan finns i svensk reglering med liknande innebörd som direktivets begrepp oproportionell börda är orimligt betungande som används i Boverkets föreskrift (2011:13) om enkelt avhjälpta hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser.

*Synskadades riksförbund (SRF)* avstyrker förslaget och framför att om faktorer såsom ekonomiska förutsättningar och hur mycket viss service används av personer med funktionsnedsättning tillåts påverka tillämpningen av lagen kan den bli tandlös inom flera viktiga områden.

**Skälen för regeringens förslag:** Enligt artikel 5.1 i webbtillgänglighetsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att offentliga myndigheter tillämpar tillgänglighetskraven i den utsträckning som dessa krav inte lägger en oproportionell börda på de offentliga myndigheterna. I promemorian föreslogs att undantaget skulle införas.

De flesta remissinstanser som yttrar sig särskilt över förslaget är positiva eller invänder inte mot att undantaget införs. *SRF* däremot avstyrker förslaget och menar att förslaget riskerar att leda till att lagen blir tandlös inom flera viktiga områden. Regeringen konstaterar att tillgänglighetskraven som föreslås är viktiga för att säkerställa en ökad tillgänglighet till digital service. Samtidigt kan kraven dock vara svåra för framför allt mindre aktörer att efterleva eller kan, enligt det av *PTS* framförda exemplet, leda till negativa konsekvenser för verksamheten. Det är därför enligt regeringen nödvändigt att införa undantaget. Regeringen har emellertid förståelse för de farhågor som *SRF* framfört om att undantaget ska åberopas i alltför hög utsträckning. Regeringen bedömer att den i promemorian föreslagna utformningen av undantaget kan ge intryck av att tillgänglighetsanpassning bara behöver utföras i den mån det utgör en skälig anpassning. Huvudregeln är dock att tillgänglighetsanpassning ska ske och den nu aktuella bestämmelsen är en undantagsbestämmelse som i vissa fall kan tillämpas. Utformningen av bestämmelsen behöver därför ändras för att klargöra detta. Flera remissinstanser, bl.a. *DO*, *MFD* och *STIL*, har även framfört synpunkter på förslaget i promemorian om att ersätta direktivets begrepp oproportionell börda med begreppet skälig anpassning. Regeringen anser inte att begreppet oproportionell börda bör införas i svensk rätt, samtidigt instämmer regeringen i de synpunkter flera remissinstanser har framfört rörande valet av begreppet skälig anpassning och den risk för missförstånd som kan uppstå mot bakgrund av den annorlunda innebörd som begreppet har i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och diskrimineringslagen. *MFD* har som alternativt begrepp föreslagit orimligt betungande som förekommer i en av Boverkets föreskrifter. Enligt regeringen bör det emellertid tydligt framgå att det är en skälighetsbedömning som ska utföras. Regeringen

anser därför att det i annan lagstiftning förekommande begreppet oskäligt betungande ska användas i stället för direktivets begrepp oproportionell börda.

Majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig särskilt över förslaget framhåller att det måste klargöras hur bedömningen av om undantaget är tillämpligt ska utföras. Av artikel 5.2 i webbtillgänglighetsdirektivet följer att relevanta omständigheter i sammanhanget kan vara den berörda offentliga myndighetens storlek, art och resurser. Andra relevanta omständigheter kan enligt artikel 5.2 vidare vara att uppskattade kostnader och fördelar för den berörda offentliga myndigheten i förhållande till de uppskattade fördelarna för personer med funktionsnedsättning, med hänsyn tagen till hur ofta och under hur lång tid den specifika webbplatsen och mobila applikationen används. I skäl 39 i direktivets ingress anges att det i motiverade fall kanske inte är rimligt att en offentlig myndighet ska ha möjlighet att göra visst innehåll helt tillgängligt. Den offentliga myndigheten bör emellertid fortfarande göra detta innehåll så tillgängligt som möjligt och göra annat innehåll helt tillgängligt. Undantag från uppfyllandet av tillgänglighetskraven bör enligt skäl 39 inte gå utöver vad som är absolut nödvändigt för att begränsa denna börda i förhållande till det berörda särskilda innehållet i varje enskilt fall. Åtgärder som skulle leda till en oproportionell börda bör vidare enligt samma skäl anses innebära åtgärder som skulle lägga en för stor organisatorisk eller ekonomisk börda på en offentlig myndighet, eller som skulle äventyra myndighetens kapacitet att antingen fullgöra sin uppgift eller att offentliggöra information som är nödvändig eller relevant för dess uppgifter eller tjänster, när man samtidigt beaktar de förväntade fördelarna eller nackdelarna för medborgarna, särskilt personer med funktionsnedsättning. Av skäl 39 framgår även att endast berättigade skäl bör beaktas när man bedömer i vilken utsträckning tillgänglighetskraven inte kan uppfyllas. Direktivets beskrivning av bestämmelsen och dess tillämpning är inte uttömmande. Den innehåller inte heller några indikationer på när en uppskattad kostnad kan anses vara oskäligt betungande. Sådan vägledning har efterfrågats av vissa av remissinstanserna. Eftersom en sådan bedömning ska sättas i relation till en mängd olika faktorer är en precis avgränsning inte möjlig att ange. Det bör därför överlämnas till rättstillämpningen att närmare bestämma gränserna för vad som ska anses vara oskäligt betungande i enlighet med direktivet avseende bl.a. sådana faktorer som storlek, art och resurser.

PTS och *Länsstyrelserna i Skåne och Östergötlands län* har framfört att undantag bör införas för särskilda situationer. Bland annat vid krissituationer eller när ett försenat offentliggörande av information kan ha marknadspåverkan. Som ovan framgår är bestämmelsen tillämplig när anpassning skulle äventyra en aktörs kapacitet att offentliggöra information som är nödvändig eller relevant för dess uppgifter eller tjänster. Regeringen anser att de exempel som PTS och länsstyrelserna lyfter fram kan anses utgöra exempel på när undantaget bör vara tillämpligt. Regeringen vill dock framhålla att krisinformation givetvis måste vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning även om lagens alla krav inte är möjliga att efterleva i samband med en pågående krissituation.

Webbplatser som är tillgängliga för slutna grupper av användare, s.k. extranät, omfattas, i motsats till interna webbaserade system som inte utgör intranät (se avsnitt 6.1.2), alltid av lagens tillämpningsområde. Kraven gäller emellertid bara om extranätet offentliggjorts efter den 22 september 2019 eller om extranätet genomgår en omfattande översyn (se avsnitt 6.4.6). *Luftfartsverket* har framfört att de har vissa system som används för färdplanering och annan luftfartsnavigation och som externa aktörer har åtkomst till. Myndigheten anser att sådana system bör kunna undantas från kraven. Som ovan framgår ska vid bedömningen av om en anpassning är oskäligt betungande uppskattade kostnader och fördelar för den berörda aktören vägas mot uppskattade fördelar för personer med funktionsnedsättning. Om en anpassning av ett extranät är betungande och en aktör har sådan kännedom om de behov som extranätets användare har eller där åtkomst ges till en krets där det ställs särskilda krav på funktionsförmåga (exempelvis piloter) anser regeringen att sådana extranät bör kunna undantas mot bakgrund av att några uppskattade fördelar för personer med funktionsnedsättning inte kan anses föreligga.

Eftersom den föreslagna utökningen av tillämpningsområdet avseende vilka aktörer som omfattas (se avsnitt 6.3.2) går utöver direktivets krav lämnar detta handlingsutrymme att för dessa aktörer, förutsatt att de inte även är offentligt styrda organ, särskilt ange andra faktorer som ska beaktas i samband med bedömningen om en anpassning ska anses vara oskäligt betungande. Mot bakgrund att vissa av de aktörer som omfattas av utökningen ibland kan ha begränsad eller oregelbunden offentlig finansiering föreslås i promemorian att utöver de bedömningsgrunder som generellt gäller för de aktörer som omfattas av den föreslagna lagen ska även den offentliga finansieringens storlek och varaktighet kunna beaktas. Ytterligare en faktor som i promemorian föreslås kunna beaktas är om en aktör getts tillräckligt med tid för att anpassa sin digitala service utifrån kraven. Regeringen anser att det är motiverat att för dessa aktörer beakta sådana faktorer vid bedömningen av om en anpassning är oskäligt betungande. Om aktören omfattats av den föreslagna lagens tillämpningsområde från det att lagen trädde i kraft får dock aktören som regel anses ha haft en skälig anpassningsperiod utifrån att det föreslås att kraven successivt inträder fram till 2021 (se avsnitt 6.5). Möjligheten att beakta tiden för anpassning är främst till för privat bedriven verksamhet som kommer att omfattas av tillämpningsområdet efter att lagen trätt i kraft. Det faller sig naturligt att tiden för anpassning bara kan beaktas under en begränsad period. Längden på anpassningsperioden bör avgöras från fall till fall.

Regeringen bedömer, likt *Myndigheten för press, radio och tv*, att det kan finnas krav som är så enkla att uppfylla att de borde kunna uppfyllas av alla offentliga aktörer. Regeringen anser dock, i motsats till *Myndigheten för press, radio och tv*, inte att detta bör utredas särskilt eftersom det, mot bakgrund av ovan angivna skäl, kan finnas situationer där bestämmelsen är tillämplig utan att det finns en relation till en aktörs storlek, art och resurser. Även denna avgränsning bör därför överlämnas till rättstillämpningen att närmare bestämma.

DO har framfört att det kan finnas vissa risker med att ha två liknande men samtidigt skilda bestämmelser i både den nu aktuella lagen och

diskrimineringslagen. Regeringen anser inte att denna risk bör överdrivas. Som framgår av avsnitt 6.1.1 är förhållandet sådant att de krav som följer av den föreslagna lagen är starkt vägledande för vilken anpassning som krävs enligt bestämmelsen om bristande tillgänglighet i diskrimineringslagen (prop. 2013/14:198 s. 112). För de aktörer som omfattas av lagens tillämpningsområde finns det således en förutsebarhet i form av att de krav som följer av lagen inte är helt fristående från diskrimineringslagens krav. Den nu aktuella lagen uppställer i huvudsak generella krav på tillgänglighet medan diskrimineringslagen är en rättighetslagstiftning för enskilda. Precis som DO m.fl. påpekat är en avgörande skillnad mellan en bedömning om skälig anpassning enligt diskrimineringslagen och en bedömning om en anpassning är oskäligt betungande också att den senare är generell och den tidigare individbaserad. Bedömningen av om en anpassning är oskäligt betungande är därtill inte statisk. Den är bl.a. beroende av kostnaden för anpassning, en kostnad som kan minskas allteftersom tekniken utvecklas. Hänsyn ska också tas till det behov som personer med funktionsnedsättning har av tillgänglighet till den digitala service det är fråga om. Hänsynen till detta behov vid bedömningen av om en anpassning bedöms oskäligt betungande kommer troligen i de flesta fall att grundas på antaganden. När en begäran görs om att få tillgång till digital service som undantagits med stöd av bestämmelsen ska en ny bedömning göras av om anpassning ska utföras göras med beaktande av om en sådan begäran är berättigad och rimlig (se avsnitt 6.8). På samma sätt bygger bedömningar av skälig anpassning enligt diskrimineringslagen på en individs behov av anpassning. Eftersom en bedömning enligt diskrimineringslagen bygger på förhållandena i det enskilda fallet måste en sådan bedömning enligt regeringen anses starkt vägledande för vad som är oskäligt betungande. Om en anpassning bedöms vara skälig enligt diskrimineringslagen måste det därmed förutsättas att den inte är oskäligt betungande. Detsamma gäller emellertid inte motsatsvis.

DO har vidare framfört att det bör bedömas hur förslaget förhåller sig till FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Bedömningen av förhållandet mellan FN-konventionen och förslaget i dess helhet i återfinns i avsnitt 6.1.1. Regeringen anser inte, mot bakgrund av denna bedömning och det ovan anförda om förhållandet mellan förslaget och diskrimineringslagen, att förslaget i denna del utgör en begränsning av de rättigheter som följer av konventionen.

## 6.7 Tillgänglighetsutlåtande

**Regeringens förslag:** En offentlig aktör ska för sådan digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som står under aktörens kontroll tillhandahålla ett tillgänglighetsutlåtande.

Tillgänglighetsutlåtandet ska innehålla en funktion som gör det möjligt för en enskild att meddela den berörda aktören att dess digitala service inte uppfyller tillgänglighetskraven samt lämna en begäran om tillgängliggörande av digital service som undantagits med stöd av bestämmelser i lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillgänglighetsutlåtandets utformning och innehåll.

**Promemorians förslag** överensstämmer i sak med regeringens.

**Remissinstanserna:** Flertalet remissinstanser har inte yttrat sig över förslaget i denna del. *Myndigheten för delaktighet (MFD)*, *Afasi-förbundet*, *Funktionsrätt Sverige*, *Stiftarna av Independent Living i Sverige (STIL)* och *Independent Living Institute* tillstyrker förslaget. MFD påpekar emellertid att det är av yttersta vikt att det tillgänglighetsutlåtande som ska lämnas av privat driven verksamhet ska följa de krav som följer av direktivet. Flera remissinstanser, bl.a. *Migrationsverket*, *Pensionsmyndigheten*, *Nacka kommun*, *Famna – Riksorganisationen för Idéburen Vård och Social Omsorg* och *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)*, framhåller att det är viktigt att det de kommande föreskrifterna tydliggör vilka krav som ställs på tillgänglighetsutlåtandets innehåll och utformningen av kommentarsfunktionen. Migrationsverket efterlyser därutöver ett klargörande om utlåtanden enbart ska utfärdas för publika webbplatser och mobila applikationer eller om det också ska ske för intranät och extranät. *Myndigheten för vård- och omsorgsanalys* påpekar att även om direktivet kräver att det ska finnas tillgänglighetsutlåtanden bör styrning på detaljnivå undvikas. *Stockholms universitet* och *Migrationsverket* framför att en standardmall för tillgänglighetsutlåtanden bör tas fram.

**Skälen för regeringens förslag:** I artikel 7.1 i webbtillgänglighetsdirektivet anges att offentliga myndigheter, på den relevanta webbplatsen eller i anslutning till den information som är tillgänglig när man laddar ned en mobil applikation, ska tillhandahålla ett tillgänglighetsutlåtande. Tillgänglighetsutlåtandet ska innehålla

- en förklaring avseende de delar av innehållet som inte är tillgängliga och de skäl som ligger till grund för att de inte är tillgängliga och, i förekommande fall, de tillgängliga alternativ som finns,
- en beskrivning av, och en länk till, en kommentarsfunktion som gör det möjligt för vem som helst att meddela den berörda offentliga myndigheten att dess webbplats eller mobila applikation inte uppfyller tillgänglighetskraven i artikel 4 och att begära ut information som undantagits i enlighet med artiklarna 1.4 och 5, och
- en länk till det uppföljningsförfarande som föreskrivs i artikel 9 och som kan åberopas i händelse av ett otillfredsställande svar på meddelandet eller begäran.

Enligt artikel 7.2 ska Europeiska kommissionen senast den 23 december 2018 i en genomförandeakt fastställa en mall för dessa tillgänglighetsutlåtanden. Flera av de remissinstanser som yttrat sig särskilt över förslaget, bl.a. *MFD* och *STIL*, tillstyrker det. Mot bakgrund av att den exakta utformningen av tillgänglighetsutlåtandet ännu inte är fastställt får det anses lämpligast att, i enlighet med promemorians förslag, låta regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att bestämma den närmare utformningen av utlåtandet. De rättigheter som genom utlåtandet tillerkänns enskilda i form av kommentarsfunktionen bör emellertid framgå av den föreslagna lagen. *Migrationsverket* har

efterfrågat ett klagande rörande om kravet på tillgänglighetsutlåtande omfattar både publika webbplatser och slutna webbplatser i form av intranät samt extranät. Bestämmelsen i artikel 7.1 gäller alla webbplatser och mobila applikationer som omfattas av direktivets bestämmelser. Därmed gäller kravet även för intranät och extranät.

Regeringen delar *Myndigheten för vård- och omsorgsanalys* uppfattning att detaljstyrning bör, om möjligt, undvikas och att kraven i denna del inte bör gå utöver vad som följer av direktivet och den kommande genomförandeakten. Av samma anledning anser regeringen, i motsats till *MFD*, att det måste finnas utrymme för att tillgänglighetsutlåtandet för privata aktörer som omfattas av utökningen av tillämpningsområdet kan utformas så att det innehåller all väsentlig information, men samtidigt medför så liten administrativ börda för dessa verksamheter som möjligt.

För att underlätta tillämpningen och minska den administrativa bördan för alla berörda aktörer är det därtill som bl.a. *Pensionsmyndigheten* påpekar viktigt att dessa föreskrifter är tydliga. Europeiska kommissionen har i uppgift att fastställa en mall för dessa utlåtanden men regeringen anser, i likhet med *Stockholms universitet* och Migrationsverket att en standardmall för svenska tillgänglighetsutlåtanden bör tas fram som stöd inom ramen för de uppgifter som en ansvarig myndighet ska ges i enlighet med vad som framgår av avsnitt 6.9.3.

## 6.8 Rätten att begära tillgängliggörande av digital service som undantagits med stöd av bestämmelser i den föreslagna lagen

**Regeringens förslag:** En berättigad och rimlig begäran om tillgängliggörande av digital service som undantagits med stöd av undantagen för viss digital service eller för att tillgängliggörandet varit oskäligt betungande, och som inkommit via kommentarsfunktionen i tillgänglighetsutlåtandet, ska tillgodoses utan onödigt dröjsmål.

En offentlig aktör ska på begäran lämna ett skriftligt beslut om en begäran helt eller delvis har avslagits. Sådana beslut ska innehålla de skäl som har bestämt utgången i ärendet.

**Promemorians förslag:** Överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås dock att en offentlig aktör som även omfattas av bestämmelserna om utlämnande av allmän handling i tryckfrihetsförordningen, innan en begäran prövas enligt den föreslagna lagen, ska bedöma om begäran även ska prövas enligt bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen. Vidare föreslås i promemorian att bestämmelserna i 43–47 §§ förvaltningslagen ska tillämpas vid överklagande av beslut som fattas av en offentlig aktör som inte omfattas av samma lag.

**Remissinstanserna:** Endast ett fåtal remissinstanser har yttrat sig i denna del. *Funktionsrätt Sverige* och *Afasiförbundet* anser att rättigheten enligt lagen bör formuleras som rätten att begära tillgång till innehåll. *Migrationsverket* efterfrågar klagande av om krav på att utlämna information i tillgängliga format också omfattar att göra det på alla de

språk som webbplatsen finns på eller om det bara gäller den information som finns på svenska och om rätten att begära information i tillgängligt format omfattar alla besökare på webbplatsen oavsett var i världen de befinner sig, dvs. att en skyldighet införs att ta fram sådan information även till dem som är bosatta utanför Sverige eller EU.

*Post- och telestyrelsen (PTS)* framför att det i promemorian argumenteras väl för det föreslagna formkravet, men att det även bör finnas möjlighet att framföra klagomål via en annan kanal för att användare inte ska utestängas från att använda kommentarsfunktionen. *Myndigheten för press, radio och tv* anser att införandet av ett formkrav riskerar att leda till en krånglig och byråkratisk tillämpning och ifrågasätter därför förslaget i denna del.

**Skälen för regeringens förslag:** Webbtillgänglighetsdirektivet tillerkänner enligt artikel 7.1 enskilda rätten att begära tillgängliggörande av digital service som undantagits från tillämpningsområdet för att tillgängliggörandet bedömts oskäligt betungande eller är sådan digital service som undantagits eftersom det omfattas av de undantag som framgår av avsnitt 6.4.1–6.4.4 och 6.4.6 (nedan kallad tillgänglighetsbegäran). Av artikel 7.1 framgår vidare att medlemsstaterna ska säkerställa att offentliga myndigheter på ett tillfredsställande sätt besvarar en sådan begäran inom en rimlig tidsperiod.

En tillgänglighetsbegäran syftar till att personer med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att ta del av en offentlig aktörs digitala service som av olika anledningar undantagits från tillämpningsområdet.

En tillgänglighetsbegäran innebär emellertid ingen rätt att ta del av all digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör. En enskild har endast rätt att begära att digital service tillhandahålls på ett tillgängligt sätt om

- denna digitala service omfattas av lagens tillämpningsområde,
- med stöd av vissa undantagsbestämmelser inte har tillgängliggjorts i enlighet med den föreslagna lagens krav, och
- det är digital service som den enskilde har tillgång till, men till följd av en funktionsnedsättning inte kan ta del av.

En tillgänglighetsbegäran ska hanteras utan onödigt dröjsmål och kan tillgodoses på olika sätt beroende på vad som vid varje enskilt tillfälle är lämpligt och tillfredsställande. Detta kan, i enlighet med vad som ovan anförts, t.ex. innebära att begärd information tillhandahålls muntligen eller att den digitala servicen anpassas för att vara tillgänglig för den som begär att ta del av den. Exempelvis skulle en tillgänglighetsbegäran kunna leda till att en avskrift av en ljudupptagning behöver göras. Någon rätt att ta ut en avgift i samband med en tillgänglighetsbegäran föreligger inte.

Av direktivet framgår att en tillgänglighetsbegäran ska kunna lämnas via kommentarsfunktionen i tillgänglighetsutlåtandet. Direktivet ställer inte något krav på att en tillgänglighetsbegäran ska kunna lämnas på annat sätt. *Myndigheten för press, radio och tv* ifrågasätter det i promemorian föreslagna formkravet eftersom det enligt myndigheten riskerar att leda till en krånglig och byråkratisk tillämpning. Att införa ett formkrav är ett avsteg från vad som vanligtvis brukar gälla i förvaltningsrättsliga sammanhang. Regeringen anser dock att det bör

vara tydligt för den offentliga aktören när det rör sig om en begäran som lämnats i enlighet med detta regelverk. Bestämmelsen är därför i detta avseende utformad på ett för ändamålet lämpligt sätt. Regeringen anser dock, i motsats till den bedömning som görs i promemorian, att det inte är nödvändigt att i lagen ange att en offentlig aktör som även omfattas av bestämmelserna om utlämnande av allmän handling i tryckfrihetsförordningen ska, innan en begäran prövas enligt den föreslagna lagen, bedöma om begäran även ska prövas enligt bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen. Att dessa aktörer ska pröva en begäran om allmän handling framgår redan av tryckfrihetsförordningen.

Det bör i sammanhanget påtalas att myndigheternas serviceskyldighet enligt förvaltningslagen får anses innebära att myndigheterna ska vara behjälpliga med att se till att en enskild som inkommer med en tillgänglighetsbegäran på annat sätt än kommentarsfunktionen får information om hur en sådan begäran ska lämnas in. Regeringen förutsätter även att sådan information även lämnas av offentliga aktörer som inte omfattas av förvaltningslagens bestämmelser. Med anledning av vad PTS har anfört om att formkravet inte får leda till att användare utestängs från att använda kommentarsfunktionen vill regeringen även klargöra att kommentarsfunktionen givetvis måste vara utformad så att den är tillgänglig för alla.

*Migrationsverket* har efterfrågat ett klagörande av om krav på att utlämna information i tillgängliga format också omfattar att göra det på alla de språk som webbplatsen finns på eller om det bara gäller den information som finns på svenska och om rätten att begära information i tillgängligt format omfattar alla besökare på webbplatsen oavsett var i världen de befinner sig, dvs. att en skyldighet införs att ta fram sådan information även till dem som är bosatta utanför Sverige eller EU. En tillgänglighetsbegäran kan lämnas av vem som helst utan geografiska begränsningar. Bestämmelsen innebär ingen rätt till översättning. Om viss digital service emellertid redan är översatt till ett annat språk men inte tillgänglighetsanpassad enligt kraven kan en tillgänglighetsbegäran dock avse sådan service.

Om den offentliga aktören av någon anledning inte avser att bevilja en tillgänglighetsbegäran föreslås i promemorian att detta ska motiveras skriftligen i ett beslut som ska gå att överklaga till allmän förvaltningsdomstol (se avsnitt 6.10). De aktörer som omfattas av det föreslagna tillämpningsområdet utgörs av både aktörer som i dag omfattas av förvaltningslagens bestämmelser och sådana som inte gör det. Kompetensen rörande beslutsfattande av denna art varierar därmed sannolikt kraftigt. En viktig uppgift för tillsynsmyndigheten blir därmed att utforma stöd som underlättar denna hantering. För att säkerställa en ordnad hantering av överklaganden föreslås i promemorian att en särskild skyldighet införs för aktörer som inte omfattas av förvaltningslagen att tillämpa bestämmelserna om hur beslut överklagas i förvaltningslagen. I lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om förfarandet vid överklagande av beslut av bolag och andra enskilda organ. Den är tillämplig i fråga om överklagande av beslut av sådana bolag och andra enskilda organ som enligt avsnitt 6.3.2 ska jämföras med offentliga

aktörer. Någon hänvisning till bestämmelser i förvaltningslagen behöver därför inte göras.

*Funktionsrätt Sverige* och *Afasiförbundet* anser att rättigheten enligt lagen bör formuleras som rätten att begära tillgång till innehåll. Regeringen anser inte att detta är nödvändigt. För att förtydliga att denna rätt finns bör bestämmelsen dock ges en rubrik.

## 6.9 Tillsynsmyndigheten och dess uppgifter

### 6.9.1 Tillsynsmyndigheten

**Regeringens förslag:** Den myndighet regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över att den föreslagna lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

**Regeringens bedömning:** Myndigheten för digital förvaltning bör utses till tillsynsmyndighet.

**Promemorians förslag:** Överensstämmer i sak med regeringens. I promemorian görs emellertid ingen bedömning av vilken myndighet som bör utses till tillsynsmyndighet.

**Remissinstanserna:** Merparten av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över förslaget. Av de remissinstanser som yttrat sig anser *Förvaltningsrätten i Umeå* och *Konsumentverket* att en myndighet ska ges ett samlat ansvar.

*Ekonomistyrningsverket (ESV)* framför, mot bakgrund av regeringens beslut om inrättandet av en ny myndighet för digitalisering av den offentliga sektorn, att promemorians överväganden om att ESV skulle kunna vara tillsynsmyndighet faller och att Myndigheten för digital förvaltning i stället bör utses till tillsynsmyndighet. Detta anser även *Centrala studiestödsnämnden (CSN)*.

*Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Svenskt Näringsliv, Friskolornas riksförbund* och *Vårdföretagarna* anser inte att ESV bör utses till tillsynsmyndighet. *Blekinge läns landsting* anser att tillsynen av direktivet bör hamna hos en befintlig myndighet snarare än att en ny myndighet skapas.

*Myndigheten för tillgängliga medier* framför att det noga bör övervägas om myndigheten bör ha uppgifter inom ramen för en tillsynsverksamhet.

*Myndigheten för delaktighet (MFD), Pensionsmyndigheten, Statskontoret, Kungl. biblioteket* och *Funktionsrätt Sverige* anser att ansvaret för tillsyn respektive stöd bör delas upp eller att en sådan uppdelning i vart fall bör övervägas. *IT & Telekomföretagen* framhåller att det måste vara tydligt hur tillsyn respektive utbildning, information, rapportering och uppföljning inom en och samma myndighet ska ske på trovärdigt sätt.

**Skälen för regeringens förslag och bedömning:** Webbtillgänglighetsdirektivet anger att medlemsstaterna ska vidta en rad åtgärder rörande utbildning och information samt övervakning och rapportering. Vidare ska medlemsstaterna se till att det finns ett tillfredsställande och effektivt uppföljningsförfarande för att säkerställa att direktivets

bestämmelser följs. I promemorian framförs att det i vissa fall kan finnas fördelar med att dela upp ansvaret för information och utbildning samt ansvaret för tillsynsuppgifter mellan olika myndigheter. Bedömningen som görs i promemorian är dock att det med hänsyn till att omfattningen av den verksamhet som krävs, i vart fall inledningsvis, kommer att vara relativt begränsad bedöms det som mest ändamålsenligt att samla kompetensen kring dessa frågor hos en och samma myndighet. Flertalet av de remissinstanser, bl.a. *MFD* och *Statskontoret*, som yttrat sig särskilt över frågan om ansvaret bör vara samlat eller delat anser att ansvaret bör vara uppdelat eller att en sådan uppdelning bör övervägas. *Förvaltningsrätten i Umeå* och *Konsumentverket* anser å andra sidan att en myndighet ska ges ett samlat ansvar.

Regeringen har tidigare valt att i vissa fall skilja på tillsyn och stödjande åtgärder (se t.ex. prop. 2012/13:20). Som framförs i promemorian kommer dock verksamheten i vart fall inledningsvis och i jämförelse med sådana uppdelningar som tidigare genomförts, att vara av begränsad omfattning. Av kunskaps- och effektivitetsmässiga skäl är det mycket som talar för att samla uppgifterna hos en myndighet. Det minskar sårbarheten och kan även leda till en bredare och djupare kompetens inom relevanta områden. Ännu ett skäl som talar för att samla uppgifterna är att det huvudsakliga målet i alla lägen måste vara att skapa en ökad tillgänglighet till den digitala service som omfattas av bestämmelserna. Inom ramen för tillsynsverksamheten är det av stor vikt att också bistå med stöd och information för att avhjälpa eventuella brister som identifierats. Regeringen bedömer att en nära sammanlänkad tillsyns- och stödverksamhet är lämpligast i det här fallet. Vid en uppdelning av ansvaret blir det svårt att utforma verksamheten på detta sätt utan betydande effektivitetsförluster.

I avsnitt 6.1.2, 6.5, 6.7 och 6.9.2 föreslås att myndigheten efter beslut av regeringen kan få meddela föreskrifter. Det föreslås därtill i avsnitt 6.2.2 att myndigheten bör meddela allmänna råd. Att myndigheten ges normerande instrument kan vara positivt för att tydliggöra frågor och informera rörande området. Som *IT & Telekomföretagen* framför måste dock alla de uppgifter som föreslås läggas på en och samma myndighet kunna utföras på ett trovärdigt sätt. En förutsättning för att lägga ett samlat ansvar på en myndighet är att intressekonflikter inte uppstår mellan de olika ansvarsområdena eller att myndighetens opartiskhet och oberoende kan ifrågasättas.

När det gäller de föreskrifter som myndigheten kan komma att meddela dikteras innehållet i princip av direktivet och de kommande genomförandeakterna. Rätten att meddela föreskrifter i detta lagstiftningsärende är framför allt en konstruktion som ämnar att skapa en mer flexibel och mindre detaljerad reglering. Således medges myndigheten i realiteten endast en begränsad möjlighet att självständigt fatta beslut rörande föreskrifternas utformning. Regeringen bedömer sammanfattningsvis inte att det föreligger någon risk för konflikt mellan uppgiften att meddela föreskrifter och tillsynen, eller att oberoendet kan ifrågasättas i detta avseende. Avseende den övervakning som ska bedrivas, och som kommer utgöra en avsevärd del av tillsynen, kommer denna vidare i stor utsträckning styras av en kommande

genomförandeakt (se avsnitt 6.9.2). Det saknas enligt regeringen därför skäl för att även av denna anledning ifrågasätta oberoendet.

Mot bakgrund av det som ovan framgått anser regeringen att samma myndighet bör utföra de uppgifter som följer av regelverket.

I promemorian lämnas inget förslag avseende vilken myndighet som bör bli tillsynsmyndighet, men det presenteras emellertid vissa överväganden. När promemorian publicerades hade regeringen ännu inte fattat beslut om att inrätta den nya Myndigheten för digital förvaltning. Det konstaterades dock att en sådan myndighet, om den inrättas, är det naturliga valet för de uppgifter som följer av direktivet. Inom den då befintliga myndighetsstrukturen ansågs ESV som den lämpligaste kandidaten.

Eftersom regeringen gett en organisationskommitté i uppdrag att genomföra bildandet av Myndigheten för digital förvaltning har *ESV* framfört att de inte bör utses till tillsynsmyndighet. Även bl.a. *Svenskt näringsliv* har invänt mot att *ESV* tilldelas denna uppgift. *Myndigheten för tillgängliga medier* framhåller att det bör övervägas om myndigheten ska ges något ansvar som följer av direktivet.

Regeringen har i kommittédirektivet om inrättandet av Myndigheten för digital förvaltning beslutat att det uppdrag att tillhandahålla vägledning för webbutveckling (se avsnitt 4.3), som Post- och telestyrelsen för närvarande ansvarar för, ska bli en permanent uppgift för den nya myndigheten (dir. 2017:117). Både *ESV* och *CSN* har även ansett att denna myndighet bör utnämnas till tillsynsmyndighet. Regeringen anser, i motsats till Myndigheten för tillgängliga medier och *Landstinget i Blekinge län*, mot bakgrund av att ansvaret för att tillhandahålla vägledning för webbutveckling kommer att ligga på Myndigheten för digital förvaltning samt myndighetens uppgift att utveckla, samordna och stödja digitaliseringen av den offentliga sektorn, att denna myndighet bör ges det samlade ansvaret.

## 6.9.2 Tillsyn

**Regeringens förslag:** Tillsynsmyndigheten ska övervaka att digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör uppfyller kraven i den föreslagna lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur övervakningen ska genomföras.

**Promemorians förslag** överensstämmer i sak med regeringens.

**Remissinstanserna:** Endast en remissinstans har yttrat sig över förslaget i denna del. *Migrationsverket* påpekar att det kan vara komplicerat för tillsynsmyndigheten att övervaka det som sker på slutna nätverk som intranät och extranät, både av tekniska och juridiska skäl.

**Skälen för regeringens förslag:** Enligt artikel 8.1 i webbtillgänglighetsdirektivet ska medlemsstaterna regelbundet övervaka att offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer uppfyller tillgänglighetskraven. Av artikel 8.3 framgår vad övervakningen ska omfatta. Den exakta metoden för övervakning ska dock tas fram av Europeiska kommissionen och presenteras i en genomförandeakt senast den 23 december 2018. Exakt hur övervakningen ska gå till är därmed i

nuläget inte klart. Därtill kan metoden för övervakning komma att ändras i takt med teknikutvecklingen. Det sätt på vilket övervakning ska genomföras och omfattningen av den bör därför delegeras till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att besluta om. Det bör emellertid av lagen framgå att tillsynsmyndigheten ska övervaka att digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör uppfyller kraven i den föreslagna lagen.

Även om de närmare detaljerna om hur övervakningen ska utföras inte är kända i nuläget anser regeringen dock, i likhet med *Migrationsverket*, att framtida övervakning av intranät eller extranät innebär en rad svårigheter av både teknisk och juridisk natur som måste hanteras på lämpligt sätt.

### 6.9.3 Utbildning, information och rapportering

**Regeringens bedömning:** Tillsynsmyndigheten bör ges i uppgift att utföra de utbildnings-, informations- och rapporteringsuppgifter som webbtillgänglighetsdirektivet föreskriver.

De utbildnings- och informationsinsatser samt den rapportering till Europeiska kommissionen som webbtillgänglighetsdirektivet föreskriver bör inte framgå av den föreslagna lagen.

**Promemorians förslag och bedömning** överensstämmer med regeringens bedömning.

**Remissinstanserna:** De flesta remissinstanser har inte yttrat sig särskilt över förslaget och bedömningen. De remissinstanser som yttrat sig, exempelvis *Läkemedelsverket*, *Statskontoret*, *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*, *Skogsstyrelsen*, *Göteborgs kommun* och *Stockholms läns landsting*, påpekar den centrala roll som tillsynsmyndigheten med sina stöd- och informationsinsatser har för ett lyckat genomförande av direktivet. Göteborgs kommun påpekar därutöver att myndigheten i hög grad borde involvera både olika målgrupper inom funktionshinderområdet och olika offentliga aktörer för att få krav, riktlinjer och stöd på plats och i sin förlängning uppnå det erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning inom området som eftersträvas.

**Skälen för regeringens bedömning:** Enligt artikel 7.4 i webbtillgänglighetsdirektivet ska medlemsstaterna främja och underlätta utbildningsprogram om webbplatser och mobila applikationers tillgänglighet riktade till relevanta intressenter och personal på offentliga myndigheter, för att lära dem att skapa, underhålla och uppdatera webbplatser och mobila applikationer. I artikel 7.5 anges vidare att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att öka medvetenheten om de tillgänglighetskrav som anges i artikel 4, om deras nytta för användare och ägare till webbplatser och mobila applikationer och om möjligheten att lämna återkoppling om kraven i direktivet inte uppfylls. Av artikel 7.3 framgår bl.a. att medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att underlätta tillämpningen av tillgänglighetskraven på webbplatser och mobila applikationer som inte omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Regeringen delar remissinstansernas uppfattning att de informations-, utbildnings- och stödinsatser som tillsynsmyndigheten ska tillhandahålla är av avgörande betydelse för att digital offentlig service ska kunna

uppfylla de krav som direktivet medför. De bestämmelser i den föreslagna lagen som följer av direktivet kommer inte bara att påverka personal som arbetar med att skapa eller underhålla de tekniska plattformarna för den digitala service som tillhandahålls, utan även de personer som ansvarar för att skapa det redaktionella innehållet. Därtill tillkommer de personer som t.ex. ska fylla i tillgänglighetsutlåtandet eller hantera en begäran om tillgängliggörande av digital service som undantagits med stöd av vissa bestämmelser i den föreslagna lagen. För alla dessa uppgifter som den föreslagna lagen medför måste det finnas lättillgänglig och tydlig information, utbildningar samt annat stöd. Det bör särskilt beaktas att många aktörer som omfattas av tillämpningsområdet saknar egen teknisk eller juridisk kompetens och att de i hög grad kommer att vara beroende av det stöd myndigheten erbjuder. En annan viktig aspekt är stöd för att avhjälpa brister i tillgänglighet genom t.ex. skapande av forum för erfarenhetsutbyte och funktioner för att skapa en återvinning av lösningar och programmeringskod för olika problem som aktörer stöter på i samband med tillgänglighetsanpassningen.

I likhet med *Göteborgs kommun* anser regeringen att tillsynsmyndighetens arbete i denna del bör bedrivas i nära samverkan med funktionshinderrörelsen, aktörer som ska tillämpa den föreslagna lagen och berörda leverantörer. Myndigheten ska även vända sig till aktörer som inte omfattas av lagens tillämpningsområde då medlemsstaterna i enlighet med vad som framgår av artikel 7.3 även ska underlätta tillämpningen av tillgänglighetskraven för dessa aktörer.

Tillsynsmyndighetens uppgifter avseende utbildning och information bör framgå på annat sätt än genom den föreslagna lagen.

Enligt artikel 8.4 ska medlemsstaterna senast den 23 december 2021, och därefter vart tredje år, överlämna en rapport till Europeiska kommissionen om bl.a. resultatet av den övervakning som avses i avsnitt 6.9.2. Europeiska kommissionen ska enligt artikel 8.6 anta genomförandeakter om fastställande av närmare bestämmelser om medlemsstaternas rapportering till kommissionen. Den första genomförandeakten ska antas senast den 23 december 2018.

Eftersom alla aspekter av rapporteringen i nuläget inte är fastställda är det inget som kan eller bör regleras i den föreslagna lagen. Uppgiften att rapportera till kommissionen bör i stället tillgodoses på annat sätt.

#### 6.9.4 Uppföljningsförfarande

**Regeringens förslag:** Enskilda som anser att digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör inte uppfyller ett eller flera av kraven i lagen får anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

Om tillsynsmyndigheten, genom övervakning eller efter anmälan, konstaterar brister i förhållande till kraven i lagen, ska myndigheten genom påpekanden eller liknande förfaranden försöka åstadkomma rättelse. Leder insatserna inte till rättelse får myndigheten besluta att förelägga den offentliga aktören att vidta åtgärder för att uppfylla kraven. Ett nytt föreläggande om samma sak får förenas med vite.

**Promemorians förslag** överensstämmer i sak med regeringens.

**Remissinstanserna:** Endast ett fåtal remissinstanser har yttrat sig över förslaget. *Afasiförbundet*, *Funktionsrätt Sverige* och *Synskadades riksförbund (SRF)* är positiva till förslaget att förelägganden ska gå att förena med vite.

*Diskrimineringsombudsmannen (DO)* och SRF anser att även förelägganden gällande statliga myndigheter ska gå att förena med vite. SRF anser därutöver att det är viktigt att vitesbeloppen är så pass höga att det inte lönar sig att betala vitet i stället för att vidta nödvändiga åtgärder.

DO anser därtill att det även i fall där diskrimineringsersättning utdömts bör kunna gå att förena ett föreläggande om rättelse med vite.

*Polismyndigheten* och *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* anser att förelägganden inte ska kunna förenas med vite och avstyrker förslaget i denna del.

**Skälen för regeringens förslag:** Medlemsstaterna ska enligt artikel 9.1 i webbtillgänglighetsdirektivet säkerställa att det finns ett tillfredsställande och effektivt uppföljningsförfarande för att säkerställa efterlevnaden av direktivet i förhållande till kraven gällande tillgängligheten till digital service och tillgänglighetsutlåtanden samt undantagande av visst innehåll till följd av att det bedömts utgöra en oskäligt betungande anpassning. Medlemsstaterna ska vidare enligt samma artikel särskilt säkerställa att det finns ett uppföljningsförfarande, t.ex. en möjlighet att kontakta en ombudsman, för att säkerställa en effektiv hantering av meddelanden eller begäranden om att tillgängliggöra innehåll som tagits emot genom tillgänglighetsutlåtandets kommentarsfunktion och för att se över bedömningar rörande vad som utgör en oskäligt betungande anpassning.

Enligt skäl 53 i direktivets ingress bör det fastställas bestämmelser om rätten att inleda ett tillfredsställande och effektivt förfarande för att säkerställa efterlevnaden av direktivet. Förfarandet bör vidare anses inbegripa rätten att lämna in klagomål till myndigheter som är behöriga att besluta om klagomålet i fråga och ska inte heller påverka rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Av direktivet framgår att enskilda ska ges möjlighet att kontakta en ombudsman eller nationell myndighet för att lämna in klagomål. En bestämmelse om att enskilda får anmäla till tillsynsmyndigheten att digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör inte uppfyller ett eller flera av lagens krav ska därför tas in i lagen.

Ett välfungerande uppföljningsförfarande är viktigt för att säkerställa efterlevnaden av reglerna och en korrekt tillämpning av dessa. Tillsynsmyndigheten måste i detta avseende kunna agera och påtala brister både utifrån den övervakning som myndigheten bedriver och utifrån anmälningar om brister som inkommer från andra. Som framgår av avsnitt 6.9.1 måste myndighetens huvudsakliga mål i alla lägen vara att skapa en ökad tillgänglighet till den digitala service som omfattas av de föreslagna bestämmelserna. Myndighetens främsta uppgift bör därför inte vara att påtala brister, utan att bistå med stöd och information för att avhjälpa eventuella brister. Skulle insatser i form av information och stöd inte leda till rättelse måste tillsynsmyndigheten däremot ha verktyg för att se till att den föreslagna lagens krav följs. Som ett andra steg bör

därför myndigheten ges möjlighet att besluta att förelägga en aktör om vad den behöver göra för att uppfylla kraven.

I promemorian föreslås att ett sådant beslut om föreläggande även ska vara möjligt att förena med vite om ett första föreläggande inte leder till rättelse. *Polismyndigheten* och *SKL* motsätter sig detta medan *Afasi-förbundet*, *Funktionsrätt Sverige* och *SRF* är positiva till förslaget. Regeringen bedömer inte att det är troligt att vitesförelägganden kommer behöva användas i någon större omfattning för att åstadkomma rättelse, men det bör ändå vara en åtgärd som vid behov kan användas. Detta för att säkerställa att en underlåtelse att följa kraven medför konsekvenser för de aktörer som efter ett första föreläggande ändå inte anpassar den digitala service de tillhandahåller.

Både *DO* och *SRF* anser att även förelägganden mot statliga myndigheter ska gå att förena med vite. Frågan om vite mot staten är inte reglerad i lagen (1985:206) om viten. Vid lagens tillkomst uttryckte Lagrådet önskemål om att frågan om huruvida vitesförelägganden kan riktas mot staten borde lösas i lagen, men departementschefen ansåg att frågan borde överlämnas åt rättstillämpningen (prop. 1984/85:96 s. 98 f.). Det är en vedertagen princip att vitesförelägganden som utgångspunkt inte ska riktas mot staten. Som skäl brukar framhållas att det är staten som uppbär utdömda vitesbelopp och att det därmed skulle vara uteslutet att rikta ett vitesföreläggande mot en statlig myndighet. I vissa författningar, exempelvis diskrimineringslagen, finns uttryckligt undantag i form av lagstöd för att ett föreläggande som riktas mot staten får förenas med vite. Detta förutsätter emellertid att det finns starka skäl i form av t.ex. ett särskilt skyddsintresse som motiverar att man frångår huvudregeln (se t.ex. prop. 1999/2000:143 s. 95). Regeringen delar den bedömning som görs i promemorian och anser inte att det inom det nu aktuella området finns skäl som motiverar ett avsteg från huvudregeln. Det får vidare förutsättas att om det går så långt att en statlig myndighet föreläggs att åtgärda brister kommer myndigheten följa ett sådant föreläggande utan att hot om sanktioner är behövliga. Sammantaget anser regeringen att förelägganden mot statliga myndigheter enligt den föreslagna lagen därmed inte bör gå att förena med vite.

*SRF* har påpekat att storleken på viten måste ha en avskräckande effekt. Av 3 § lagen om viten följer att vitet ska fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden, och till omständigheterna i övrigt, kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Vitesbeloppet kan därmed anpassas efter omständigheterna för att på ett effektivt sätt uppnå syftet med regleringen.

För att undvika att aktörer drabbas av dubbla sanktioner framförs i promemorian att förelägganden inte bör förenas med vite om samma fråga är eller har varit föremål för en sanktion enligt diskrimineringslagen. *DO* har invänt mot detta. Utdömande av vite är en administrativ sanktion som är att likställa med straff i den mening som kommer till uttryck i Europadomstolens och EU-domstolens rättspraxis i anslutning till artikel 4 i Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheternas sjunde tilläggsprotokoll och artikel 50 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (jfr t.ex. prop. 2013/14:70 s. 87). En överträdelse av ett

diskrimineringsförbud kan leda till en skyldighet att betala diskrimineringsersättning. I fråga om den rättsverkan som följer av en överträdelse av ett diskrimineringsförbud har regeringen bedömt att det inte utifrån ovan angivna bestämmelser och praxis är att jämställa med straff. Oavsett detta är det inte önskvärt att en aktör drabbas av både vite enligt annan lagstiftning och påföljd enligt diskrimineringslagen. Regeringen har tidigare uttalat att det får antas att denna situation inte ska behöva uppstå i praktiken utan att det ligger i sakens natur att de myndigheter som tillämpar regelverken beaktar att bestämmelser finns på två håll och att man tar hänsyn till den praxis som efterhand växer fram enligt respektive reglering (prop. 2007/08:95 s. 154 och prop. 2013/14:198 s. 54). Detta bör även gälla för de vitesförelägganden som det nu är fråga om.

## 6.10 Överklagande av beslut

**Regeringens förslag:** Beslut av en annan offentlig aktör än regeringen, Högsta domstolen, Högsta förvaltningsdomstolen eller Riksdagens ombudsmän om tillgängliggörande av digital service samt tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen.

Beslut av en hovrätt, tingsrätt eller förvaltningsrätt överklagas till kammarrätt. Beslut av en kammarrätt överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Detta gäller dock inte i fråga om ärenden som har inletts hos en förvaltningsrätt, tingsrätt eller hovrätt.

Om ett beslut av en offentlig aktör som inte är en myndighet överklagas, ska aktören vara den enskildes motpart sedan handlingarna i ärendet har överlämnats till allmän förvaltningsdomstol.

**Promemorians förslag:** Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian anges dock inte att tillsynsmyndigheten ska ha ställning som motpart i domstolen när beslut om föreläggande överklagas.

**Remissinstanserna:** Endast några remissinstanser har yttrat sig över förslaget. *Förvaltningsrätten i Umeå* anser att endast en förvaltningsrätt bör överpröva offentliga aktörers beslut och tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande och att det bör vara en förvaltningsrätt utanför Stockholmsområdet.

*Myndigheten för press, radio och tv* anser att det bör säkerställas att det inte uppstår dubbla processer när det gäller en offentlig aktörs beslut att avslå en begäran om tillgängliggörande och möjligheten att till tillsynsmyndigheten anmäla en aktörs bedömning av om en anpassning är oskäligt betungande.

*Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* påpekar att direktivet inte innehåller något uttryckligt krav på nationella bestämmelser om rätt att överklaga myndigheters beslut och det är således enligt direktivet upp till medlemsstaterna att besluta om ett sådant system ska införas och hur det

i så fall utformas. SKL anser att direktivets skrivelser är tillräckliga och att möjlighet att överklaga till förvaltningsdomstol kan leda till ökade kostnader för kommuner, landsting och regioner. SKL vill i stället se att svensk lag i möjligaste mån anpassas till direktivets nivåer och att utrymmet för högre ambitioner överlämnas till tillämpande organ.

### **Skälen för regeringens förslag**

#### *Överklagande av beslut*

Precis som SKL påpekar innehåller direktivet inte något uttryckligt krav på nationella bestämmelser om rätt att överklaga myndigheters beslut och det är således enligt direktivet upp till medlemsstaterna att besluta om ett sådant system ska införas och hur det i så fall ska utformas. Som framgår av avsnitt 6.9.4 följer dock av artikel 9.1 i webbtillgänglighetsdirektivet att medlemsstaterna ska säkerställa att det finns ett tillfredsställande och effektivt uppföljningsförfarande för att säkerställa efterlevnaden av direktivet. Medlemsstaterna ska enligt artikeln särskilt säkerställa att det finns ett uppföljningsförfarande, t.ex. en möjlighet att kontakta en ombudsman, för att säkerställa en effektiv hantering för bl.a. begäranden om tillgängliggörande av digital service. Enligt skäl 53 i direktivets ingress bör det fastställas bestämmelser om rätten att inleda ett tillfredsställande och effektivt förfarande för att säkerställa efterlevnaden av direktivet. Förfarandet bör vidare anses inbegripa rätten att lämna in klagomål till myndigheter som är behöriga att besluta om klagomålet i fråga och ska inte heller påverka rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Bestämmelsen om begäran om tillgängliggörande av digital service tillerkänner enskilda en rättighet. Att förse beslut om att neka en sådan begäran med överklagandeförbud kan enligt regeringen inte anses förenligt med direktivets syfte att säkerställa efterlevnaden av direktivets bestämmelser. Att pröva dessa beslut enligt en separat ordning kan inte heller anses ändamålsenligt. Det saknas enligt regeringens mening anledning att, mot bakgrund av SKL:s invändningar, inte tillåta att dessa beslut kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Beslut om tillhandahållande av digital service samt tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande bör därför kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Av tydlighetsskäl bör det även framgå av bestämmelsen att tillsynsmyndigheten har ställning som motpart i ett mål hos domstolen som avser överklagande av tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande.

Enligt den allmänna forumregeln i 14 § andra stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar ska ett överklagande prövas av den förvaltningsrätt inom vars domkrets ärendet först prövats. Utifrån den bedömning som görs i avsnitt 6.9.1 om att Myndigheten för digital förvaltning utses till tillsynsmyndighet innebär detta att Förvaltningsrätten i Härnösand skulle pröva överklaganden av myndighetens beslut. Beslut enligt lagen av andra offentliga aktörer skulle däremot prövas av den förvaltningsrätt där ärendet först prövats. Det finns inte skäl att, som *Förvaltningsrätten i Umeå* föreslår, införa en särskild forumbestämmelse för överklagande av beslut enligt lagen, utan den allmänna forumregeln i

14 § andra stycket lagen om allmänna förvaltningsdomstolar bör vara tillämplig.

Med anledning av det som *Myndigheten för press, radio och tv* framför vill regeringen klargöra att det är olika saker som prövas vid bedömningen av om en anpassning är oskäligt betungande och om en begäran om tillhandahållande är berättigad och rimlig. Det föreligger således ingen risk för att samma sak prövas genom två olika förfaranden.

#### *Instansordning m.m.*

Beslut som fattas av en offentlig aktör om att helt eller delvis avslå en begäran om tillgängliggörande av digital service som utesluts med stöd av bestämmelser i den föreslagna lagen samt tillsynsmyndighetens föreläggande om rättelse ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Av konstitutionella skäl är det inte lämpligt att de högsta statsorganens avgöranden underkastas en prövning av domstol enligt den ordning som här föreslås. Det bör därför framgå av den föreslagna lagen att beslut enligt lagen som fattats av regeringen inte kan överklagas.

Detsamma bör gälla Riksdagens ombudsmän (JO). För överklagande av beslut om utlämnande av handling gäller samma ordning för JO som för regeringen, se 4 § andra stycket lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter. Det finns ingen anledning att se annorlunda på JO:s beslut enligt den föreslagna lagen.

Inom kretsen av aktörer som omfattas av kraven ingår även Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen. Högsta domstolen är högsta allmänna domstol och Högsta förvaltningsdomstolen är högsta förvaltningsdomstol (11 kap. 1 § RF). Av detta följer att dessa domstolars avgöranden inte kan överklagas. Högsta domstolens och Högsta förvaltningsdomstolens egna beslut enligt den föreslagna lagen bör därför inte kunna överklagas. Detta överensstämmer med vad som gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen och domstolsdatalagen (2015:728).

Att tillämpa den föreslagna instansordningen i fråga om ärenden som har inletts hos en allmän domstol eller en allmän förvaltningsdomstol är enligt regeringen inte lämpligt. För att förvaltningsrätterna inte ska behöva överpröva sina egna eller högre instansers beslut har det i lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen och domstolsdatalagen införts en avvikande instansordning i fråga om överklagande av domstolars beslut. Enligt dessa lagar gäller att förvaltningsrätts beslut överklagas till kammarrätt, kammarrätts beslut till Högsta förvaltningsdomstolen och att tingsrätts och hovrätts beslut överklagas till kammarrätt. Den nu redovisade instansordningen får enligt regeringen anses ändamålsenlig och bör gälla även vid överklagande av beslut enligt den föreslagna lagen.

I likhet med vad som är huvudregeln för överklagande av förvaltningsbeslut bör prövningstillstånd krävas för överprövning i kammarrätten. Undantag bör dock göras för ärenden som har inletts hos en förvaltningsrätt, tingsrätt eller hovrätt.

Om ett beslut av en offentlig aktör som inte är en myndighet överklagas, ska aktören i likhet med vad som gäller för myndigheter enligt 7 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291) vara den enskildes motpart sedan handlingarna i ärendet har överlämnats till allmän förvaltningsdomstol.

## 7 Ikraftträdande- och tillämpningsbestämmelser

**Regeringens förslag:** Den föreslagna lagen ska träda i kraft den 1 januari 2019.

Kraven i lagen gällande digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part ska tillämpas första gången för digital service som tillhandahålls efter den 22 september 2020.

**Promemorians förslag** överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås dock att lagen ska träda i kraft den 23 september 2018.

**Remissinstanserna:** Endast en remissinstans har yttrat sig över förslaget i denna del. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* påpekar att ikraftträdandebestämmelser saknas rörande mobila applikationer.

**Skälen för regeringens förslag:** Webbtillgänglighetsdirektivet ska enligt artikel 12.1 vara genomfört i nationell rätt senast den 23 september 2018. Då det står klart att direktivet inte kommer att vara genomfört i tid är det angeläget att lagändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Regeringen föreslår därför att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2019.

Tidpunkten för när direktivet ska vara genomfört eller när lagen föreslås träda kraft är inte det som styr när kraven på anpassning för sådan digital service som omfattas av direktivet börjar gälla (se avsnitt 6.5). Förslaget är att dessa tidpunkter ska regleras i förordning eller föreskrift. Det är anledningen till att, som *SKL* påpekat, dessa bestämmelser inte finns med bland ikraftträdandebestämmelserna.

I avsnitt 6.2.2 föreslås en utökning av tillämpningsområdet som innebär att digital service som tillhandahålls av offentlig aktör via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part ska, så långt det är möjligt, följa tillgänglighetskraven i lagen. En betydande del av den tillgänglighetsanpassning som kan bli aktuell för digital service som tillhandahålls via teknisk lösning som kontrolleras av tredje part bedöms röra tidsberoende medier och då framför allt textning av video. Med tidsberoende medier avses ljud eller video, en kombination av ljud och video, eller något av de föregående i kombination med möjligheter till interaktion (se avsnitt 6.4.1). Enligt artikel 1.4 b i direktivet är tillgänglighetskraven inte tillämpliga på förinspelade tidsberoende medier som offentliggjorts före den 23 september 2020. Det får anses lämpligt att kraven avseende digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part ska börja gälla för

innehåll som publiceras fr.o.m. samma datum. Kraven ska inte gälla retroaktivt för digital service som tillhandahållits före denna tidpunkt.

## 8 Konsekvenser

**Regeringens bedömning:** Förslaget i denna lagrådsremiss bedöms öka tillgängligheten till offentlig digital service, framför allt för personer med funktionsnedsättning.

Förslaget kommer inledningsvis att innebära kostnader för de aktörer som omfattas av tillämpningsområdet. Kostnader som kan uppstå till följd av förslaget ska finansieras inom den ordinarie verksamheten.

De konsekvenser förslaget får för tillsynsmyndigheten är i stor utsträckning avhängiga av Europeiska kommissionens kommande genomförandeakt om övervakning och rapportering. De konsekvenser förslaget medför för domstolarnas verksamhet bedöms rymmas inom befintliga anslag.

Förslaget bedöms inte ha några konkurrenspåverkande effekter.

Förslaget är förenligt med EU-rätten och förväntas inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män eller de nationella klimat- och miljömålen.

Förslaget kan innebära att nyanlända svenskar eller invandrare har lättare att ta del av digital offentlig service. På så sätt kan förslaget i viss utsträckning bidra till de integrationspolitiska målen.

**Promemorians bedömning:** Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian görs dock inte någon bedömning av förslagets förenlighet med EU-rätten eller dess påverkan på konkurrensen och de integrationspolitiska målen.

**Remissinstanserna:** Majoriteten av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt om konsekvensanalysen, men flera remissinstanser är kritiska.

*Pensionärernas riksorganisation (PRO)* framför att förslaget får positiva konsekvenser i det digitala samhället och att det genom att genomföra direktivet finns goda chanser att PRO:s medlemmar ökar sin närvaro på internet och använder digitala tjänster mer och *IT & Telekomföretagen* anser att direktivet ger branschen goda förutsättningar för export. *Myndigheten för tillgängliga medier* är positiv till att kostnader ska täckas inom ordinarie verksamhet. *Kronofogdemyndigheten* och *Sjöfartsverket* bedömer att kostnaderna för anpassning bedöms rymmas inom ramen för myndigheternas ordinarie verksamhet. *Huddinge kommun* anser att konsekvens- och kostnadsanalysen är realistisk, och understryker att det uppstår behov av förstärkning under implementeringsfasen. Efter anpassning och implementering blir dock de ökade kraven en naturlig del i kommunens kontinuerliga utvecklingsarbete.

*Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* framför att det med tanke på att de åligganden som följer av direktivet bör klargöras hur de ökande kostnaderna för kommunernas del förhåller sig till tillämpningen av den kommunala finansieringsprincipen. *Länsstyrelsen i Skåne län* anser att

det kan behövas en konsekvensanalys gällande omfattningen av insatser och vilka resurser som krävs när det gäller anpassning av dokument. *Migrationsverket* framhåller att det innehåll som publiceras på sociala medier ofta är unikt och inte publiceras på myndighetens webbplats och att anpassningen därmed inte är en marginell kostnad. *Myndigheten för yrkeshögskolan* påpekar att det är antalet webbplatser, deras komplexitet och nuvarande tillgänglighetsnivå som avgör behovet av personella och ekonomiska resurser, snarare än aktörens storlek. *Centrala studiestödsnämnden (CSN)* framhåller att majoriteten av CSN:s webbplatser och e-tjänster behöver förbättras på ett grundläggande sätt för att uppfylla kraven. Att på den tid som återstår till den 23 september 2020 genomföra de tillgänglighetsanpassningar som krävs innebär en stor påverkan på CSN:s ordinarie verksamhet. Även med ett tillförande av ekonomiska medel innebär den korta tiden enligt CSN stora svårigheter att tillräckligt snabbt uppnå tillräcklig bemanning och kompetens för ett genomförande av kraven. *Post- och telestyrelsen (PTS)* anser att skattningen av antalet berörda statliga webbplatser i konsekvensanalysen verkar alltför låg. PTS har exempelvis drygt tio webbplatser.

*Friskolornas riksförbund* framhåller att det finns närmare 4 000 fristående förskolor och skolor i Sverige, varav drygt 2 600 är fristående förskolor. Över hälften av de fristående förskolorna har färre än 10 anställda, medan hälften av de fristående grundskolorna har färre än 80 elever och en tredjedel av de fristående gymnasieskolorna har färre än 100 elever. Fristående förskolor och skolor får inte ersättning för sina faktiska administrationskostnader. Ersättning ges endast med ett i skollagen fastslaget schablonpåslag. *Famna – Riksorganisationen för idéburen vård och social omsorg (Famna)* framför att deras medlemmar är små aktörer som drivs utan vinstsyfte. Ett annat typiskt drag är att offentlig finansiering av välfärdstjänsterna är avgörande för de allra flesta, men att inga garantier eller långsiktiga kontrakt finns att få. Ofta täcker inte heller avtalade ersättningar utvecklingskostnader för t.ex. utveckling av webbtillgänglighet. *Stockholms kommun* framför att den konsekvensanalys som hör till lagförslaget är allmänt hållen och inte analyserar den faktiska tillgänglighetsnivån i landets kommuner. Den ger därför inte någon tydlig indikation på de ekonomiska konsekvenserna för kommunen. *Stockholms läns landsting* påpekar att landstinget är medvetet om att de kostnader som anges i promemorian bara är en kostnadsuppskattning, men utifrån deras erfarenhet är de reella kostnaderna sannolikt betydligt högre. För en större verksamhet, som t.ex. Stockholms läns landsting, med uppskattningsvis över 100 webbplatser är det sammantaget ett betydande belopp, även om det är ett nödvändigt arbete. *Ekonomistyrningsverket (ESV)* anser att det inte framgår tydligt i promemorians konsekvens- och kostnadsanalys vilka av de bedömda kostnaderna som uppstår som en följd av införandet av direktivets miniminivå. Det framgår inte heller vilka av kostnaderna som hänför sig till införande av bestämmelser som går utöver direktivets minimikrav. Detta begränsar enligt ESV:s uppfattning möjligheterna att bedöma konsekvenserna totalt sett av förslagen. Liknande synpunkter framförs av *Regelrådet* och *Näringslivets regelnämnd*. *Kiruna kommun* anser att möjligheter till att kommunerna tillförs resurser i syfte att genomföra egna utbildningsinsatser bör ses över, alternativt att

kommunerna på annat kostnadsneutralt sätt ges möjlighet att vidareutbilda sina webbredaktörer. *Svenskt Näringsliv*, Friskolornas riksförbund och *Vårdföretagarna* anser att förslagen rörande tillsynsmyndighet och möjligheter till överklaganden, liksom oklarheten i hur regelverket för undantag från direktivet i praktiken kommer att tolkas, skapar både ökade administrativa kostnader samt större osäkerhet. Näringslivets regelnämnd och *Småföretagarnas riksförbund* framför liknande synpunkter.

*Lidingö kommun* anser att förslaget i delar är både ofärdigt och otillräckligt konsekvensutrett. I sin nuvarande form bedöms förslaget ha stor påverkan på kommunens organisation och budget. Kommunen anser även att åtaganden som regeringen gör gentemot Europeiska unionen i form av implementering av direktiv och därmed ålägger kommunerna att följa, måste följas av statlig finansiering. *Östersunds* och *Lidingö* kommuner ser en risk i att kostnaderna som följer av kraven kan leda till försämrad service från kommunernas sida. Regelrådet anser att konsekvensutredningen brister i ett flertal avseenden, såsom beskrivningen av alternativa lösningar, storleken på berörda företag, förslagets effekter på de administrativa kostnaderna, konkurrensförhållanden samt om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning. Näringslivets regelnämnd anser att förslaget riskerar att snedvrider konkurrensen mellan offentliga och privata aktörer som verkar på samma marknad.

## Skälen för regeringens bedömning

### *Allmänt*

I dag finns det generellt formulerade krav på tillgänglighet till digital service. Förslaget innebär att tydligare krav kommer att införas och det kommer även att ske uppföljning av om kraven följs. Regeringen bedömer att detta kommer att leda till en ökad tillgänglighet till digital service, framför allt för personer med funktionsnedsättning. Det bör även vara till gagn för andra grupper och det kan, som *PRO* framför, leda till att äldre i större utsträckning använder sig av offentlig digital service. Förslaget ger således positiva sociala effekter då fler inkluderas i det digitala samhället. Att kunna hantera sina egna ärenden och i större utsträckning själv kunna påverka sitt liv har ett mycket stort värde. Att fler kan ta del av digital offentlig service har också ett betydande demokratiskt värde, eftersom fler kan närvara och medverka i samhällsdebatten och samhällsutvecklingen.

En samhällsekonomisk fördel som förslaget kan innebära är minskade kostnader för ärendehantering för offentliga aktörer, eftersom en mer tillgänglig digital offentlig service kan minska efterfrågan på hjälp över telefon eller via e-post. Denna minskade kostnad beräknas uppgå till ca 39 miljoner kronor per år.

### *Alternativa lösningar*

*Regelrådet* saknar ett tydligt resonemang kring den alternativa lösningen att inte gå utöver direktivets minimikrav och anser därför att beskrivningen av alternativa lösningar är bristfällig. Regeringen föreslår två

utökningar av tillämpningsområdet jämfört med direktivet. Dels att digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part, så långt det är möjligt, ska omfattas av kraven, dels att privata aktörer, som med offentlig finansiering bedriver yrkesmässig verksamhet inom förskola, skola, hälso- och sjukvård samt omsorg, ska omfattas av kraven. Detsamma gäller enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina, och som har statsbidrag som huvudsaklig finansiering av högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå.

I fråga om digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part skulle digitala kanaler i form av framför allt sociala medier som används i stor utsträckning av offentliga aktörer, vara mindre tillgänglig än annan digital service. Det skulle även kunna användas som ett sätt att kringgå kraven genom att endast tillhandahålla digital service via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part. Att inkludera nu aktuell digital service innebär mer heltäckande och enhetliga krav. Detta är även i linje med de mer generella krav på tillgänglighet i annan lagstiftning som gäller oavsett om det är den offentliga aktören eller tredje part som äger den tekniska lösningen.

När det gäller utökningen av tillämpningsområdet till att även omfatta vissa privata aktörer som bedriver verksamhet med offentlig finansiering motiveras detta i avsnitt 6.3.2 med att verksamhet som bedrivs inom dessa centrala samhällsområden omfattas av tillgänglighetskraven i direktivet när de tillhandahålls av staten, kommuner eller landsting, medan privata aktörer som bedriver samma typ av verksamhet med offentligt finansiering inte omfattas, om de inte även utgör offentligt styrda organ. Att inte utöka tillämpningsområdet till att omfatta dessa verksamheter hade därför inom dessa områden medfört sämre tillgänglighet till digital service som tillhandahålls av privata utförare än digital service som tillhandahålls av det offentliga. Offentligfinansierad verksamhet inom dessa områden hade således inte i tillgänglighetshänseende bedrivits på lika villkor beroende på utförare.

De ekonomiska konsekvenserna av de föreslagna utökningarna framgår nedan.

#### *Metod för beräkning av regleringens ekonomiska konsekvenser*

Vid framtagandet av promemorians konsekvensanalys har en modell använts för att uppskatta konsekvenserna och hur dessa fördelar sig på olika berörda aktörer. Som grund för modellen har information samlats in genom intervjuer med experter inom tillgänglighet, experter inom utveckling av webbplatser och mobila applikationer samt representanter för myndigheter och organisationer (nedan tillgänglighetsexperter), kombinerat med egna studier. Effekter av förslaget har även diskuterats med ovanstående grupper. Populations-, kostnads-, beräknings- och metodfrågor har diskuterats och förankrats med tillgänglighetsexperter, it-konsulter och representanter för vissa organisationer. Intervjuer har vidare genomförts med drygt tio procent av Sveriges kommuner samt hälften av landstingen.

It-konsulterna och tillgänglighetsexperterna har ansett det rimligt att anta att en genomsnittlig svensk offentlig webbplats i dag når upp till

WCAG 2.0 nivå A. Kostnadsberäkningarna bygger sedan på analyser och uppskattningar av kostnader för anpassning av webbplatser till WCAG 2.0 nivå AA. För att ge utrymme för viss osäkerhet avseende de beräkningar som gjorts presenteras beräkningsresultatet med en marginal om +/-10 procent. I dagsläget bedöms ca 15 procent av kostnaden för att ta fram en ny webbplats med WCAG 2.0 nivå AA kunna härledas till tillgänglighetsanpassning. Denna andel kommer att minska och om några år bedöms endast en marginell kostnadsskillnad uppstå till följd av att kravställning sker enligt WCAG 2.0 nivå AA. Detta innebär att det med stor sannolikhet inte längre går att härleda kostnader enbart med hänvisning till införandet av kraven. Den kostnad som uppskattas är därför kostnaden för uppdatering från WCAG 2.0 nivå A till nivå AA för webbplatser på moderna plattformar.

Kostnaderna för att uppdatera en webbplats från WCAG 2.0 nivå A till nivå AA på en modern plattform beräknas variera från 90 000 kronor för enkla webbplatser, 183 333 kronor för medelkomplexa webbplatser och 358 333 kronor för komplexa webbplatser.

De beräknade utvecklingskostnaderna baseras på att it-konsulter upphandlas för att genomföra uppdateringen av webbplatsen till en uppskattad genomsnittlig timkostnad om 1 000 kronor. Förutom kostnader för den tekniska utvecklingen av tillgängliga webbplatser och applikationer, behövs en stor arbetsinsats när det gäller det redaktionella arbetet för att leva upp till kraven. Internt utvecklingsarbete förekommer också, liksom interna upphandlings- och projektledningskostnader. De interna utvecklingskostnaderna är medtagna i beräkningarna nedan.

Av de remissinstanser som lämnat synpunkter på de beräknade kostnaderna har *Huddinge kommun* ansett att de är realistiska. *Lidingö kommun* har å andra sidan ansett att konsekvenserna är otillräckligt utredda medan *Stockholms läns landsting* och *CSN* har påpekat att kostnaderna för dem är högre än vad som framgår av konsekvensanalysen. *Stockholms kommun* har ansett att konsekvensanalysen inte ger någon tydlig indikation på de ekonomiska konsekvenserna för kommunen och *Myndigheten för yrkeshögskolan* har påpekat att det är antalet webbplatser, deras komplexitet och nuvarande tillgänglighetsnivå som avgör behovet av personella och ekonomiska resurser, snarare än aktörens storlek.

Regeringen anser att promemorians kostnadsberäkning är välgrundad och att det, trots de synpunkter som vissa remissinstanser inkommit med, saknas anledning att ifrågasätta den. Den beräkningsmodell som använts har syftat till att med så stor säkerhet som möjligt uppskatta förslagets kostnader. Detta innebär emellertid inte att beräkningen utgör en precis bedömning av vad kostnaden blir för varje berörd aktör. Sådana avvikelser som CSN och Stockholms läns landsting påpekat får därmed anses naturliga eftersom kostnaderna är beroende av en mängd faktorer bl.a., som Myndigheten för yrkeshögskolan påpekar, webbplatsernas komplexitet och nuvarande tillgänglighetsnivå. Därtill tillkommer faktorer som antalet webbplatser, intern kompetens inom området, befintliga avtal, organisation m.m. Om en webbplats redan uppfyller kraven i WCAG 2.0 nivå AA bör förslaget exempelvis inte ge upphov till nämnvärda anpassningskostnader medan en webbplats på en äldre plattform som inte ens når upp till nivå A kommer föranleda högre

anpassningskostnader än vad som framgår av beräkningen i denna konsekvensanalys.

*Länsstyrelsen i Skåne län* har framfört att det behövs en ytterligare konsekvensanalys över omfattningen av insatser och vilka resurser som krävs när det gäller anpassning av dokument. Dokument som offentliggjorts före den 23 september 2018 behöver enligt direktivet bara anpassas om sådant innehåll behövs för att genomföra de aktiva administrativa förfaranden som följer av den berörda myndighetens uppgifter (se avsnitt 6.4.6). Anpassning av befintliga dokument behöver således bara ske i begränsad utsträckning och anpassning av nya dokument är i huvudsak en fråga om utformning av interna arbetssätt och rutiner.

Kommuner, landsting och statliga myndigheter har i dag uppskattningsvis ca 1 100 mobila applikationer som måste tillgängliggöras innan den 23 juni 2021. It-konsulterna menar att gamla mobila applikationer är förhållandevis dyra att uppdatera när dessa behöver omarbetas mera genomgripande. Därför väljer aktörer ofta att ta fram nya mobila applikationer när befintliga applikationer behöver mer omfattande omarbetning. Inom fyra år uppskattas många av dagens mobila applikationer vara utbytta eller ha genomgått en större förändring, och tillgänglighetsaspekter kan då enligt It-konsulterna arbetas in på ett kostnadseffektivt sätt. It-konsulterna betonar att över tid, när kraven blivit det normala, kommer de tekniska lösningarna för tillgänglighet inkluderas i det ordinarie priset för en mobil applikation. Vidare förväntas förutsättningarna för tillgänglighet i mobila applikationer gynnas av en vidare utveckling av de integrerade tillgänglighetsfunktioner som finns inbyggda i moderna telefoners och läsplattors operativsystem. Då mobila applikationer inte behöver vara tillgängliggjorda förrän juni 2021 bedöms de flesta av de nu tillgängliga mobila applikationerna vara utbytta när kraven börjar gälla. Därmed kommer den aktuella digitala servicen ha tillgängliggjorts till låg eller ingen kostnad. Kostnaden för anpassning bedöms, baserat på det ovanstående, vara marginell och beaktas därför inte.

Många av de aktörer som omfattas av den föreslagna lagen har även webbplatser för slutna grupper i form av intra- och extranät som också omfattas av kraven. Inga tidsbestämda krav ställs gällande intra- och extranät som publicerats före den 23 september 2019. De omfattas enligt direktivet först då de genomgår en omfattande översyn (se avsnitt 6.4.6). Intranät och extranät som publiceras efter detta datum omfattas emellertid av kraven. Således bedöms inte verksamheter med intra- eller extranät belastas av några kostnader förrän de antingen beslutar att genomföra en större förändring i ett befintligt intra- eller extranät, alternativt publicera ett nytt. Därmed bedöms inte kraven ge upphov till några tvingande kostnader och därför är de inte heller medräknande.

I fråga om digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part delar regeringen, trots det *Migrationsverket* anför, den bedömning som görs i promemorian om att innehållet sannolikt ofta kommer att publiceras både på aktörens webbplats, och då ändå omfattas av tillämpningsområdet, och på t.ex. sociala medier. Effekten av en sådan utökning bedöms därför bli marginell och ökade kostnader till följd av denna utökning har därmed inte beaktats.

## *Finansiering av kostnaderna*

En av de grundläggande principerna inom svensk funktionshinderspolitik är den s.k. ansvars- och finansieringsprincipen. Regeringen har tidigare uttalat att principen innebär att varje sektor i samhället ska utforma och bedriva sin verksamhet så att den blir tillgänglig för alla medborgare, inklusive personer med funktionsnedsättning (prop. 1999/2000:79 s. 16 f. bet. 1999/2000:SoU14, rskr. 1999/2000:240). Regeringen har därtill uttalat att utgångspunkten för finansieringen av en åtgärd för tillgänglighet bör, i linje med ansvars- och finansieringsprincipen, som är fastslagen av riksdagen, vara att kostnader ska täckas inom ramen för den ordinarie verksamheten. Principen innebär vidare att miljöer och verksamheter ska utformas och bedrivas så att de blir tillgängliga för alla människor, samtidigt som kostnaderna för anpassningsåtgärderna ses som en självklar del av de totala kostnaderna för verksamheten. Undantag från principen kan ske när andra lösningar anses vara effektivare. Det gäller t.ex. när kostnaderna anses vara stora i förhållande till huvudmannens ekonomiska möjligheter (prop. 2013/14:198 s. 111).

I budgetpropositionerna för 2017 och 2018 har regeringen även konstaterat att ansvars- och finansieringsprincipen tydligt måste gälla och att varje sektor i samhället har ansvar för att funktionshinderspolitiken genomförs. Det är därtill hela samhällets ansvar att se till att inte människor exkluderas och att alla människors kompetens kan tas tillvara (prop. 2016/17:1 utg.omr. 9 avsnitt 6.5 och prop. 2017/18:1 utg.omr. 9 avsnitt 5.4).

Utgångspunkten för finansieringen av en åtgärd för tillgänglighet bör som framgår ovan utifrån ansvars- och finansieringsprincipen vara att kostnaderna ska täckas inom den ordinarie verksamheten. *Myndigheten för tillgängliga medier* är positiv till att kostnader ska täckas inom ordinarie verksamhet. *Kronofogdemyndigheten* och *Sjöfartsverket* bedömer att anpassningen kan hanteras inom ramen för myndigheternas ordinarie verksamhet. CSN har emellertid framhållit att kostnaderna kommer att påverka myndighetens ordinarie verksamhet och *Östersunds* och *Lidingö* kommuner har framfört liknande synpunkter. *Huddinge* kommun har framfört att det uppstår behov av förstärkning under implementeringsfasen, men att de ökade kraven sen blir en naturlig del i kommunens utvecklingsarbete medan *Kiruna kommun* anser att möjligheter till att även kommunerna tillförs resurser i syfte att genomföra egna utbildningsinsatser bör ses över, alternativt att kommunerna på annat kostnadsneutralt sätt ges möjlighet att vidareutbilda sina webbredaktörer i samband med genomförandet. *Friskolornas riksförbund* har framfört att den ersättning som utgår till medlemmarna inte täcker deras faktiska administrationskostnader medan *Famna* har påpekat att avtalade ersättningar som deras medlemmar får ofta inte täcker utvecklingskostnader.

Mot bakgrund av redan gällande lagstadgade krav på tillgänglighet som åligger de flesta offentliga aktörer samt ansvars- och finansieringsprincipen bör de kostnader som kan uppstå till följd av förslaget enligt regeringen finansieras inom den ordinarie verksamheten. För de fall där anpassningen skulle medföra kostnader som anses vara stora i förhållande till aktörens ekonomiska möjligheter kan den föreslagna

bestämmelsen om undantag för oskäligt betungande anpassningar komma att tillämpas (se avsnitt 6.6).

Beträffande den kommunala sektorn gäller även att den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas under vissa förutsättningar. SKL anser att det bör klargöras hur de ökande kostnaderna för kommunernas del förhåller sig till tillämpningen av den kommunala finansieringsprincipen och Lidingö kommun framför att regeringens åtaganden gentemot Europeiska unionen som ålägger kommunerna krav måste följas av statlig finansiering. Den kommunala finansieringsprincipen innebär att när staten beslutar om nya åtaganden och skyldigheter för kommunerna och landstingen ska de ges möjlighet att finansiera dessa med annat än höjda skatter. Riktlinjerna för tillämpningen av den kommunala finansieringsprincipen har godkänts av riksdagen (prop. 1993/94:150 bilaga 7 s. 30 f., bet. 1993/94 FiU19, rskr. 1993/94:442). Den kommunala finansieringsprincipen omfattar enbart statligt beslutade åtgärder som direkt tar sikte på den kommunala verksamheten. Principen omfattar inte statliga beslut om åtgärder som inte direkt tar sikte på, men som ändå får direkta ekonomiska effekter för kommunsektorn, vilket bedöms vara fallet med detta lagförslag. I fall där ansvars- och finansieringsprincipen gäller och åtgärderna inte tar direkt sikte på den kommunala verksamheten ska kostnaderna täckas inom den ordinarie verksamheten. Effekterna av sådana åtgärder ska däremot beaktas vid den bedömning som görs av det skattefinansierade utrymmet i samband med fastställandet av statsbidragsramen, vilket årligen görs i budgetpropositionen.

### *Konsekvenser för företag*

Enligt artikel 1.1 är syftet med webbtillgänglighetsdirektivet bl.a. att förbättra den inre marknadens funktionssätt. Harmoniseringen av tillgänglighetskrav på webbplatser och mobila applikationer innebär en ökad möjlighet för företag att exportera webblösningar till kunder i olika länder och *IT & Telekomföretagen* har påpekat att direktivet ger branschen goda förutsättningar för export. Harmoniseringen bedöms framför allt innebära att konkurrensen på varje inhemsk marknad skärps, då fler aktörer från andra länder konkurrerar om kunderna. Detta bör i längden innebära minskade kostnader för kunderna, i det här fallet till stor del den offentliga sektorn, i hela Europeiska unionen.

Enligt förslaget ska tillämpningsområdet utökas till att även omfatta vissa privata aktörer som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentligt finansierad inom förskola, skola, hälso- och sjukvård samt omsorg. Den föreslagna lagens tillämpningsområde ska även utökas till att omfatta sådan digital service som tillhandahålls av enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina, och som har statsbidrag som huvudsaklig finansiering av högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå (se avsnitt 6.3.2). *ESV*, Regelrådet och *Näringslivets regelnämnd* har efterfrågat en tydligare redogörelse av kostnaderna som hänför sig till denna utökning. Regelrådet har även anfört att beskrivningen av storleken på berörda företag är bristfällig. Konsekvenserna för de företag som verkar inom

hälso- och sjukvårds- samt omsorgsområdet och en beskrivning av berörda företag behandlas tillsammans med konsekvenserna för kommuner och landsting. De privata aktörerna inom förskole- och skolområdet består i stor utsträckning av mindre aktörer. Enligt Friskolornas riksförbund finns det närmare 4 000 fristående förskolor och skolor i Sverige, varav drygt 2 600 är fristående förskolor. Över hälften av de fristående förskolorna har färre än 10 anställda, medan hälften av de fristående grundskolorna har färre än 80 elever och en tredjedel av de fristående gymnasieskolorna har färre än 100 elever.

För förskolor och skolor är det bara väsentliga administrativa funktioner som kraven ska tillämpas på (se avsnitt 6.4.5). Därmed bedöms kraven främst påverka de s.k. administrativa skolplattformarna. Det finns i dag ca 20 företag som erbjuder administrativa skolplattformar i Sverige och de har tillsammans ungefär 35 olika plattformar med tillhörande mobila applikationer. Den stora majoriteten av dessa lösningar är molnbaserade och därmed kan leverantören ändra plattformen centralt och gränssnittet i alla skolplattformar ändras lokalt. Kostnaden för detta kommer därför delas av alla leverantörens kunder och bli en del av den löpande avgiften för tjänsten. Den totala kostnaden för anpassningen av skolplattformar som används för väsentliga administrativa funktioner beräknas till ca 6,4 miljoner kronor.

Kretsen av enskilda utbildningsanordnare som bedöms omfattas utgörs för närvarande av 14 enskilda utbildningsanordnare (maj 2018). Det innebär att lagens tillämpningsområde utökas i förhållande till direktivet, eftersom direktivet enbart omfattar de enskilda utbildningsanordnare som även utgör offentligt styrda organ. De enskilda utbildningsanordnare som bedöms omfattas av utökningen varierar i storlek från Handelshögskolan i Stockholm som år 2016 redovisade 1 687 helårsstudenter till Gammelkroppa skogsskola som hade 25 årsstudieplatser. Merparten av dessa utbildningsanordnare hade dock 2016 redovisat färre än 200 helårsstudenter (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 avsnitt 10.2.63 och Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Sveriges lantbruksuniversitet, N2017/07854/SUN). Enskilda utbildningsanordnare har likt andra aktörer möjlighet att, om en anpassning bedöms oskäligt betungande, helt eller delvis undantas från kraven. Utifrån de ovan angivna förutsättningar är det svårt att uppskatta kostnaden för dessa aktörer, utöver att kostnaden per webbplats för aktörer som omfattas och inte tillämpar den bestämmelsen om oskäligt betungande anpassning kan förväntas ligga inom det spann som framgår av avsnittet ovan om metod för beräkning av regleringens ekonomiska konsekvenser.

Överlag bedöms små företag i stor utsträckning kunna helt eller delvis undantas kraven genom att tillämpa bestämmelsen om oskäligt betungande anpassning. Särskild hänsyn till små företag har tagits vid utformningen av denna bestämmelse (se avsnitt 6.6). Även om en verksamhet tillämpar den nämnda bestämmelsen innebär det emellertid fortfarande en skyldighet att tillhandahålla ett tillgänglighetsutlåtande (se avsnitt 6.7) med att efter begäran tillgängliggöra digital service som undantagits med stöd av bestämmelser i den föreslagna lagen (se avsnitt 6.8). Om undantaget för icke-statliga organisationer (se avsnitt 6.3.4) är tillämpligt omfattas emellertid den privata aktören inte heller av dessa krav. Regelrådet, Näringslivets regelnämnd, *Svenskt Näringsliv*,

Friskolornas riksförbund och *Vårdföretagarna* har efterfrågat en mer utförlig bedömning av förslaget effekter på de administrativa kostnaderna och *Småföretagarnas riksförbund* anser att det föreligger en stor risk att kraven kommer att medföra ökad administration för små företag.

Regeringen konstaterar att det inte är möjligt att till fullo bedöma de administrativa kostnaderna som kravet på att tillhandahålla tillgänglighetsutlåtanden medför eftersom den närmare utformningen av dessa utlåtanden till stor del kommer att framgå av en kommande genomförandeakt. Regeringen har dock i avsnitt 6.7 öppnat för att kraven på tillgänglighetsutlåtanden för de aktörer som omfattas av utökningen kan utformas så att de innehåller all väsentlig information, men samtidigt medför så liten administrativ börda för dessa verksamheter som möjligt. Regeringen framför i samma avsnitt även att en standardmall för svenska tillgänglighetsutlåtanden bör tas fram som stöd inom ramen för de uppgifter som en tillsynsmyndighet ska ges i enlighet med vad som framgår av avsnitt 6.9.3. Den administrativa börda som kravet på tillgänglighetsutlåtanden medför bedöms därmed inte ge upphov till ökade kostnader i någon större utsträckning.

I fråga om en sådan s.k. tillgänglighetsbegäran som avses i avsnitt 6.8 är det inte möjligt att förutse om och hur ofta berörda aktörer kommer att få en sådan begäran eftersom det beror på nivån av anpassning och om de har användare med funktionsnedsättning som behöver anpassning av viss digital service. Därtill tillkommer att en bedömning ska göras om en begäran är berättigad och rimlig. Om en begäran avslås ska ett avslagsbeslut fattas. Eftersom många aktörer saknar erfarenhet av sådant beslutsfattande har regeringen i det ovan nämnda avsnittet identifierat att en viktig uppgift för tillsynsmyndigheten blir att utforma stöd som underlättar denna hantering. Sammanfattningsvis anser regeringen, i likhet med den bedömning som görs i promemorian, att hanteringen av en tillgänglighetsbegäran är en oregelbunden kostnad som är beroende av i vilken omfattning begäran om att tillhandahålla digital service inkommer, och på vilket sätt en sådan begäran tillgodoses. Den administrativa börda som dessa krav medför bedöms sammantaget inte ge upphov till ökade kostnader i någon större utsträckning.

Förslaget bedöms, i motsats till vad Näringslivets regelråd har anfört, inte ha några konkurrenspåverkande effekter eller påverkan på företag i andra avseenden än de som beskrivs ovan.

### *Konsekvenser för statliga myndigheter och bolag*

I promemorian görs bedömningen att det är ca 308 webbplatser hos statliga myndigheter som kommer att omfattas av tillgänglighetskraven. Regeringen anser att denna uppskattning är rimlig även om vissa myndigheter, som *PTS* påpekar, har betydligt fler webbplatser än det snitt som bedömningen grundar sig på.

De uppskattade kostnaderna för myndigheterna för anpassning av webbplatser beräknas uppgå till mellan 254 miljoner kronor och 311 miljoner kronor. Den uppskattade kostnaden för de statliga bolag som omfattas av kraven beräknas uppgå till mellan 9 och 11 miljoner kronor.

Enligt förslaget ska en tillsynsmyndighet ansvara för utbildning och information, tillsyn, rapportering samt uppföljning. Tillsynsmyndighetens informations- och utbildningsinsats bör inledas i början av 2019 bedöms kosta ca 3 miljoner kronor per år. Omfattningen av arbetet med de delar som ligger inom den tillsyn i form av övervakning som ska utföras och rapportering till Europeiska kommissionen är i dag svåra att uppskatta då förutsättningarna i stor utsträckning kommer att avgöras av innehållet i genomförandeakterna. Övervakningen kommer som tidigast att påbörjas efter den 23 september 2019 när kraven för nya webbplatser börjar gälla och sedan succesivt utökas fram till den 23 juni 2021 då även mobila applikationer ska följa tillgänglighetskraven. Rapporteringen till Europeiska kommissionen av resultatet av övervakningen ska första gången ske 2021.

De uppgifter som följer av uppföljningsförfarandet har samma tidsperspektiv som övervakningen. Hur omfattande arbetet med uppföljningsförfarandet kommer att bli är mycket svårt att bedöma eftersom det bl.a. beror på hur många anmälningar som kommer att lämnas in. Med den osäkerhet som finns rörande alla tillsynsmyndighetens ansvarsområden är det lämpligt att organisationen får anpassas allteftersom olika förutsättningar klargörs och att organisationen får växa efter hand som arbetsuppgifterna och arbetsbelastningen ökar. Från och med 2019 fram t.o.m. 2021 bedöms det behövas två till fem årsanställda för att hantera arbetsuppgifterna rörande tillsyn, rapportering och uppföljning. Detta innebär en beräknad kostnad om 2,6 till 6,5 miljoner kronor. Beroende på övervakningsmetodens utformning kan det även tillkomma kostnader till följd av att det behövs externa resurser för att utföra övervakningen.

Med anledning av vad Regelrådet har anfört om att det är en brist i promemorian att inget anges om behov av speciella informationsinsatser med anledning av förslaget konstaterar regeringen att en sådan informationsinsats får anses omfattas av tillsynsmyndighetens informationsuppgift som framgår av avsnitt 6.9.3.

Beslut som fattas med stöd av lagen kan enligt förslaget överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Tillsynsmyndigheten kan även hos förvaltningsrätt ansöka om utdömande av vite. Det är troligt att de flesta offentliga aktörer kommer att åtgärda av tillsynsmyndigheten uppmärksammade brister innan tillsynsmyndigheten beslutar om ett föreläggande. Det borde därför endast röra sig om ett begränsat antal beslut om föreläggande per år som potentiellt kan komma att överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Utöver beslut om föreläggande kan även avslag på en begäran om tillgängliggörande av digital service som undantagits med stöd av vissa av lagens bestämmelser överklagas till domstol. Det är rimligt att anta att offentliga aktörer så långt det är möjligt kommer att tillgodose en sådan begäran. Rätten att överklaga dessa beslut bör därför inte generera någon större mängd mål för domstolarna. Förslaget bedöms sammanfattningsvis inte få några konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna som måste finansieras i särskild ordning.

### *Konsekvenser för kommuner och landsting*

Samtliga kommuner i Sverige berörs av förslaget genom att både deras egna och de flesta kommunala företags digitala service omfattas av kraven. De ekonomiska konsekvenserna har beräknats för samtliga de kommunala företagen, även om vissa av dem inte kommer att omfattas av den föreslagna lagens tillämpningsområde. Förslaget omfattar även förskole-, skol- och omsorgsverksamhet som bedrivs i privat regi med offentlig finansiering. När det gäller förskolor och skolor är det, oavsett utförare, bara väsentliga administrativa funktioner som kraven ska tillämpas på (se avsnitt 6.4.5). Därmed bedöms kraven främst påverka de s.k. administrativa skolplattformarna (se mer om detta i avsnittet om Konsekvenser för företag). Privat bedriven verksamhet inom omsorgsområdet är däremot, med undantag för mindre verksamheter som i stor utsträckning bedöms kunna tillämpa bestämmelsen om oskäligt betungande anpassning, också beaktade i beräkningarna. I promemorian uppsattas att det sammanlagt finns ca 3 200 webbplatser inom den kommunala verksamheten (detta inkluderar även de webbplatser som tillhandahålls av de kommunala bolagen och de webbplatser inom omsorgsverksamheten som tillhandahålls av privata utförare). De beräknade kostnaderna för att anpassa webbplatserna är mellan 1,13 miljarder kronor och 1,38 miljarder kronor. Varav mellan 448 miljoner kronor och 547 miljoner kronor avser kommunernas egna webbplatser, mellan 427 miljoner kronor och 522 miljoner kronor de kommunala företagens webbplatser och mellan 262 miljoner kronor och 320 miljoner kronor för inom omsorgsområdet verksamma privata utförares webbplatser. Många av verksamheterna som omfattas av förslaget har flera webbplatser, vilket gör att kostnaderna för att uppfylla kraven blir högre. Det finns emellertid möjliga synergier när verksamheterna ska anpassa sina webbplatser efter kraven i förslaget. Det är också tänkbart att kommuner eller landsting med många webbplatser tar ett samlat grepp om dessa och på så sätt konsoliderar hela utbudet av webbplatser. Detta kan bidra till att kostnaderna kan minska, men är inte medräknat här.

För de verksamheter som landstingen ansvarar för finns verksamhetens digitala service antingen på landstingets gemensamma webbplats eller så har verksamheten en egen webbplats. Delar av verksamheten kan antingen drivas av landstinget eller i privat regi. Därutöver kan vissa delar av verksamheten även drivas av landstingsägda företag.

För att uppskatta hur många webbplatser som finns inom landstingens verksamhet har hälften av de 20 landstingen kontaktats. Utifrån dessa kontakter beräknas det finnas ca 298 webbplatser. Vårdcentraler, sjukhus och landstingsägda företag har i beräkningen endast beaktats om det finns någon verksamhet på annan webbplats än landstingets huvudsakliga webbplats. Detta är framför allt fallet för privata utförare som ofta har en egen webbplats för sina verksamheter. Det är också mer vanligt förekommande att vårdcentraler och sjukhus har egna webbplatser i större landsting. Även tandvård omfattas av tillämpningsområdet. Denna verksamhet har beaktats på så sätt att folktandvården har inkluderats med en webbplats per landsting. Privat tandläkarverksamhet och annan privat vårdverksamhet än vårdcentraler och sjukhus omfattas

också av förslaget, men inkluderas inte i beräkningarna eftersom bestämmelsen om oskäligt betungande anpassning bedöms kunna tillämpas i väldigt stor utsträckning för dessa verksamheter till följd av att de bl.a. till övervägande del består av småföretag. Exempelvis kan nämnas att 2013 hade 92 procent av näringsidkare inom hälso- och sjukvården färre än tio arbetstagare (prop. 2013/14:198 s. 112). Enligt branschorganisationen Privattandläkarna domineras även tandvårdsbranschen av små företag.

De beräknade kostnaderna för att anpassa webbplatserna inom landstingens verksamhet är mellan 109 miljoner kronor och 134 miljoner kronor. Varav mellan 91 miljoner kronor och 112 miljoner kronor avser landstingens egna samt landstingsägda bolags webbplatser och mellan 18 miljoner kronor och 22 miljoner kronor för inom hälso- och sjukvårdsområdet verksamma privata utförare webbplatser.

Sammantaget beräknas kostnaderna för kommuner och landsting därmed uppgå till mellan 1,2 miljarder kronor och 1,5 miljarder kronor. Varav mellan 1,13 miljarder kronor och 1,38 miljarder kronor avser kommunal verksamhet och mellan 109 miljoner kronor och 134 miljoner kronor landstingskommunal verksamhet. Kostnaderna för privat bedrivna verksamheter beräknas till mellan 280 miljoner kronor och 342 miljarder kronor. Varav mellan 262 miljoner kronor och 320 miljoner kronor avser privata utförare inom omsorgsområdet och mellan 18 miljoner kronor och 22 miljoner kronor privata utförare inom hälso- och sjukvårdsområdet. Frågan om förslaget finansiering och förhållandet till den kommunala finansieringsprincipen behandlas ovan.

Av 14 kap. 3 § regeringsformen framgår att en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranlett den. Förslaget innebär delvis nya åligganden för kommunerna och påverkar den kommunala självstyrelsen. Inskränkningen går emellertid inte utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den.

### *Övriga konsekvenser*

Förslaget genomför webbtillgänglighetsdirektivet och är förenligt med de villkor som uppställs i direktivet och därmed förenligt med EU-rätten. Det bör även framhållas att regeringen, mot bakgrund av de bestämmelser som går utöver direktivets minimikrav, avser att anmäla förslaget till ny lag om tillgänglighet till digital offentlig service till Europeiska kommissionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

Förslaget förväntas inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män eller de nationella klimat- och miljömålen.

Förslaget kan innebära att nyanlända svenskar eller invandrare har lättare att ta del av digital offentlig service. På så sätt kan förslaget i viss utsträckning bidra till de integrationspolitiska målen.

## 9 Författningskommentar

### Förslaget till lag om tillgänglighet till digital offentlig service

#### 1 §

Paragrafen, som saknar motsvarighet i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.1.

Paragrafen innehåller en upplysningsbestämmelse som anger att lagen innehåller bestämmelser om krav på tillgänglighet till digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör. Vad som avses med offentlig aktör anges i 4 §.

#### 2 §

Paragrafen, som saknar motsvarighet i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.1.2.

Av paragrafen framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka av de tekniska lösningar som anges i artikel 1.1 i webbtillgänglighetsdirektivet som ska omfattas av lagens tillämpningsområde.

Konsekvensen av hänvisningen är att de tekniska lösningar som lagen omfattar är de som framgår av artikel 1.1, således webbplatser och mobila applikationer. Att hänvisningen görs till direktivet i den ursprungliga lydelsen och därför är en s.k. statisk hänvisning beror på att den ger den svenska författningstexten ett materiellt innehåll.

#### 3 §

Paragrafen, som saknar motsvarighet i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.1.2.

I paragrafen definieras begreppet digital service som tjänster eller information som tillhandahålls via en sådan teknisk lösning som avses i föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 §. I enlighet med vad som framgår av skäl 19 i webbtillgänglighetsdirektivets ingress innefattar service och information såväl text som icke-textuell information, nedladdningsbara dokument och formulär samt tvåvägsinteraktion såsom behandling av formulär samt autentisering, identifiering och betalning. Detta är dock inte en uttömmande uppräkningslista.

#### 4 §

Paragrafen, som delvis motsvarar artikel 3.1 i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.3.1 och 6.3.2.

I paragrafen definieras begreppet offentlig aktör. Paragrafens första stycke och andra stycke 1 och 2 motsvarar direktivets definition av offentlig myndighet. Definitionen av offentlig myndighet i webbtillgänglighetsdirektivet överensstämmer i princip med definitionen av upphandlande myndighet i det nya upphandlingsdirektivet som ligger till grund för lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Paragrafens första stycke och andra stycke 1 och 2 är därför avsedda att ha samma innebörd som definitionen av upphandlande myndighet i 1 kap. 22 § LOU (se prop. 2006/07:128 del 1 s. 145 f. och 306 f. samt

prop. 2015/16:195 del 2 s. 943 f.). Det enda som skiljer dem åt är att det i webbtillgänglighetsdirektivet, utöver vad som anges i det nya upphandlingsdirektivet, även anges att sammanslutningarna ska vara särskilt inrättade för att tillgodose behov i det allmännas intresse utan industriell eller kommersiell karaktär.

Enligt *första stycket* avses med offentlig aktör en statlig eller kommunal myndighet eller en beslutande församling i en kommun eller ett landsting. Detta innebär att statliga myndigheter såsom t.ex. Skatteverket, Försäkringskassan och domstolarna omfattas av tillämpningsområdet. En kommunal myndighet utgörs av exempelvis en kommunal nämnd. Med beslutande församling i en kommun eller landsting avses kommun- eller landstingsfullmäktige.

Enligt *andra stycket punkt 1* ska vid tillämpning av lagen med offentlig aktör jämföras ett offentligt styrt organ. Begreppet offentligt styrt organ definieras i 5 §. Exempel på offentligt styrda organ är de flesta kommunala företag och vissa statliga bolag, t.ex. utgör de statligt ägda bolagen Akademiska Hus Aktiebolag och AB Svenska Spel i dagsläget offentligt styrda organ, men även AB Trav och Galopp.

Enligt *andra stycket punkt 2* ska vid tillämpning av lagen med offentlig aktör även jämföras en sammanslutning som inrättats särskilt för att tillgodose behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och som består av en eller flera myndigheter eller församlingar som avses enligt första stycket eller ett eller flera offentligt styrda organ som avses enligt andra stycket 1. Den bedömning som ska utföras av om sammanslutningen inrättats särskilt för att tillgodose behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär är densamma som enligt 5 §.

Enligt *andra stycket punkt 3* ska vid tillämpning av lagen med offentlig aktör även jämföras privata aktörer som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som bedrivs inom i punkterna 3 a, b och c angivna områden. Med privat bedriven verksamhet avses enskilda personer eller sammanslutningar av personer som bedriver ett medvetet arbete för att uppnå ett eller flera mål. Verksamheten behöver således inte utgöra näringsverksamhet. Det kan röra sig om allt från enskilda näringsidkare, ideella organisationer och kooperativa driftsformer till stiftelser och stora koncerner. Att verksamheten är yrkesmässigt bedriven innebär att verksamheten bedrivs kontinuerligt och i förvärvssyfte. Kravet på att verksamheten ska vara yrkesmässig innebär att t.ex. familjehem och personlig assistans som inte bedrivs i företagsform, utan av den assistansberättigade i egenskap av privatperson, faller utanför lagens tillämpningsområde.

Med verksamhet avses i lagen även verksamhet som bedrivs som en verksamhetsgren i en större organisation. Ett exempel på detta är när ett och samma företag både bedriver verksamhet inom skolväsendet och producerar läromedel. Tillgänglighetskraven kommer då att gälla endast i skolverksamheten eftersom läromedelsverksamhet inte bedrivs i egenskap av enskild huvudman inom skolväsendet och därmed inte omfattas av lagen.

Med offentlig finansiering avses ett direkt stöd eller betalning för att driva verksamheten inom de aktuella verksamhetsområdena. Det kan

t.ex. vara fråga om bidrag till enskilda huvudmän inom skolväsendet som ges med stöd av skollagen (2010:800), ersättning som utgår med stöd av lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning eller verksamhet som upphandlas av det allmänna. Det är tillräckligt att en enskild verksamhet till någon del uppbär offentlig finansiering för att betraktas som offentligt finansierad. Stödet måste dock vara kopplat till bedrivandet av den aktuella verksamheten. Att en verksamhet får stöd från det allmänna av andra skäl, t.ex. enligt förordningen (2007:414) om jobb- och utvecklingsgarantin för att anordna arbetsträning eller sysselsättning, medför inte att verksamheten är att betrakta som offentligt finansierad. Oftast är verksamheter helt eller delvis offentligt finansierade under en lång tid. Det kan t.ex. vara fråga om fristående skolor vars huvudmän får bidrag från kommunerna och därigenom omfattas av lagen. Lagen gäller dock även i verksamheter som periodvis uppbär offentlig finansiering till någon del och för kortare projekt som är offentligt finansierade. När en verksamhet bedrivs under lång tid, men finansieras av allmänna medel endast under en begränsad tid, t.ex. när en privat läkarmottagning under en begränsad period tar emot patienter från landstinget och får ersättning från landstinget för detta, är lagen tillämplig under den period som verksamheten kan anses vara helt eller delvis offentligt finansierad. Skulle det gå en längre tid utan att någon ytterligare offentlig finansiering erhålls, t.ex. till följd av att en läkarmottagning inte längre tar emot patienter från landstinget, kan inte verksamheten anses vara offentligt finansierad längre, vilket innebär att den inte längre omfattas av lagens krav.

Enligt *andra stycket punkt 3 a)* omfattar lagen privat och yrkesmässigt bedrivna verksamheter med offentlig finansiering som bedrivs av aktören i egenskap av enskild huvudman inom skolväsendet eller huvudman för en sådan internationell skola som avses i 24 kap. skollagen. Skolväsendet omfattar enligt 1 kap. 1 § skollagen bl.a. förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola.

Enligt *andra stycket punkt 3 b)* omfattar lagen också privat och yrkesmässigt bedrivna verksamheter med offentlig finansiering som utgör hälso- och sjukvård eller tandvård. Lagens tillämpningsområde är knutet till definitionerna av hälso- och sjukvård respektive tandvård i hälso- och sjukvårdslagen och tandvårdslagen. Med hälso- och sjukvård avses alltså åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador. Till hälso- och sjukvården hör även sjuktransporter samt att ta hand om avlidna. Med tandvård avses åtgärder för att förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador i munhålan.

Lagen omfattar vidare enligt *andra stycket punkt 3 c)* privat och yrkesmässigt bedrivna verksamheter med offentlig finansiering som bedrivs enligt

- socialtjänstlagen (2001:453),
- lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
- lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
- lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller
- utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

Dessa verksamheter innefattar både sådan enskild verksamhet som kräver tillstånd, sådan verksamhet som kommunen överlåtit till enskild att utföra och annan enskild verksamhet som kommunen upphandlar tjänster från för att fullgöra skyldigheter enligt socialtjänstlagen.

Enligt *andra stycket punkt 4* ska lagen även tillämpas för enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina som har examens-tillstånd enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och som har statsbidrag som huvudsaklig finansiering av högskole-utbildning på grundnivå eller och avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå. Med huvudsaklig finansiering avses mer än 50 procent.

## 5 §

Paragrafen, som delvis motsvarar artikel 3.1 i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.3.1.

I paragrafen definieras begreppet offentligt styrt organ. Definitionen av offentligt styrt organ i webbtillgänglighetsdirektivet hänvisar till direktivet som ligger till grund för LOU. Definitionen av offentligt styrt organ i denna lag är därför avsedd att ha exakt samma innebörd som definitionen av offentligt styrt organ i 1 kap. 18 § LOU (se prop. 2006/07:128 del 1 s. 145 f. och 302 f. samt prop. 2015/16:195 del 2 s. 942 f.). Eftersom alla juridiska personer kan utgöra offentligt styrda organ kan begreppet offentligt styrt organ omfatta t.ex. bolag, föreningar, delägarförvaltningar, särskilt bildade samfällighetsföreningar och stiftelser.

Bedömningen av om det föreligger ett allmännyttigt behov som inte är av industriell eller kommersiell karaktär ska enligt EU-domstolen göras med hänsyn till samtliga relevanta faktiska och rättsliga omständigheter. Hänsyn ska bl.a. tas till de omständigheter som var aktuella vid bildandet av det berörda organet och på vilka villkor som organet utövar sin verksamhet, inklusive bl.a. om det saknas konkurrens på marknaden, om det saknas ett huvudsakligt vinstsyfte, om organet inte står risken för den verksamhet som utövas liksom om den aktuella verksamheten tar emot offentlig finansiering (se t.ex. SIEPSA, C-283/00, EU:C:2003:544, p. 81).

Utöver att den juridiska personen tillgodoser behov i det allmännas intresse som inte är av industriell eller kommersiell karaktär krävs det även att staten, en kommun, ett landsting eller en offentlig myndighet (för en förklaring av begreppet se kommentaren till 4 §) utövar viss kontroll över den juridiska personen i fråga. Om en sådan kontroll föreligger bedöms utifrån kriterierna i paragrafens avslutande punkter. Punkterna är alternativa och en juridisk person måste således bara uppfylla en av dem.

Enligt *punkt 1* uppfyller en juridisk person kraven på offentlig kontroll om den till största delen är finansierad av staten, en kommun, ett landsting eller en offentlig myndighet. Med till största delen finansierad avses mer än 50 procent.

Enligt *punkt 2* uppfyller en juridisk person kraven på offentlig kontroll om dess verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, ett landsting eller en offentlig myndighet.

Enligt *punkt 3* uppfyller en juridisk person kraven på offentlig kontroll om det i dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan finns mer än

halva antalet ledamöter som är utsedda av staten, en kommun, ett landsting eller en offentlig myndighet.

## 6 §

Paragrafen, som motsvarar artikel 3.6 i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.4.1.

I paragrafen definieras tidsberoende medier som ljud eller video, en kombination av ljud och video, eller något av de föregående i kombination med möjligheter till interaktion. Som exempel på sådana medier kan nämnas film- eller ljudklipp, spel och e-utbildningar.

## 7 §

Paragrafen, som motsvarar artikel 3.7 i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.4.4.

I paragrafen definieras begreppet föremål från kulturarvssamlingar som privat eller offentligt ägda föremål av historiskt, konstnärligt, arkeologiskt, estetiskt, vetenskapligt eller tekniskt intresse och som ingår i samlingar som förvaltas av kulturinstitutioner. Med kulturinstitutioner avses bibliotek, arkiv och museer i enlighet med artikel 3.7 i webbtillgänglighetsdirektivet. Detta är dock inte en uttömmande uppräkningslista. Även exempelvis teatrar, operor och konserthallar omfattas, om de har kulturarvssamlingar.

## 8 §

Paragrafen, som motsvarar artikel 1.3 i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.3.3 och 6.3.4.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka aktörer som är specifikt undantagna från lagens tillämpningsområde.

Genom bestämmelsen i *punkt 1* undantas public service-företagen, dvs. Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion.

I regleringen i *punkt 2* undantas vissa icke-statliga organisationer från tillämpningsområdet. Nämligen sådana vars service inte är väsentlig för allmänheten enligt *punkt 2 a)* eller specifikt tillgodoser behov för eller är avsedd för personer med funktionsnedsättning enligt *punkt 2 b)*. Som exempel på icke-statliga aktörer kan nämnas bl.a. ideella föreningar, stiftelser och registrerade trossamfund. En icke-statlig organisation vars service inte är väsentlig för allmänheten kan exempelvis utgöras av en stiftelse med ett avgränsat och icke allmännyttigt syfte.

## 9 §

Paragrafen, som motsvarar artiklarna 1.4 c, d, e, f och 1.5 i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.4.1–6.4.6.

Paragrafen innehåller en uppräkningslista av digital service som är undantagen från lagens tillämpningsområde.

Av *första stycket punkt 1* framgår att direktsändningar av tidsberoende medier är undantagna från lagens tillämpningsområde. Begreppet tidsberoende medier definieras i 6 §. Om direktsänt material publiceras på nytt på nätet kan det inte längre anses vara direktsänt. Det återutsända materialet omfattas därmed inte av undantaget. Inte heller material som finns kvar på nätet under en längre tid omfattas av undantaget. Det finns inte något krav på att det måste tillgänglighetsanpassas omedelbart efter

sändning men lagens krav bör som huvudregel tillämpas om materialet ligger kvar längre än 14 dagar efter sändningen, jfr skäl 27 i webbtillgänglighetsdirektivets ingress.

Av *första stycket punkt 2* framgår att kartor som inte är avsedda för navigering undantas från lagens tillämpningsområde. Bedömningen om en karta är avsedd för navigering bör kunna göras utifrån kartans utformning och det sammanhang i vilket den förekommer. Om kartan kan användas för navigering, men detta inte är ett avsett syfte med den, bör det inte finnas någon skyldighet att tillhandahålla sådan information på ett tillgängligt digitalt sätt. I andra stycket anges under vilka omständigheter kartor avsedda för navigering undantas från lagens tillämpningsområde.

I *första stycket punkt 3* anges att innehåll från tredje part som varken har finansierats eller tagits fram av den berörda offentliga aktören eller står under dess kontroll inte omfattas av lagen. Mot bakgrund av vad i skäl 30 i direktivets ingress anges om innehåll från tredje part bör bestämmelsen tolkas på så sätt att det i synnerhet är själva kontrollen som är avgörande för om innehållet ska omfattas av kraven eller inte. Bara det faktum att en offentlig aktör väljer att ha inbäddat innehåll, i form av t.ex. ett videoklipp från en extern källa, men som visas på den egna webbplatsen, innebär inte att aktören inte har någon kontroll över materialet. Om innehållet är känt vid publicering är det ett aktivt val från aktören att publicera detta material och aktören har därför kontroll över det.

Av *första stycket punkt 4* framgår att reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar som inte kan göras fullständigt tillgängliga utan betydande hinder är undantagna från lagens tillämpningsområde. Begreppet föremål från kulturarvssamlingar definieras i 7 §. Med betydande hinder avses att tillgänglighetskraven inte är förenliga med antingen det berörda föremålets bevarande eller reproduktionens autenticitet (t.ex. vad gäller kontrast), eller att det saknas kostnadseffektiva automatiska lösningar som skulle göra det lätt att överföra text i handskrifter eller andra föremål från kulturarvssamlingar till presentationsformat som är förenliga med tillgänglighetskraven. Av direktivet framgår inte vad som menas med att tillgänglighetskraven inte är förenliga med antingen det berörda föremålets bevarande eller reproduktionens autenticitet. Om föremålet är så pass känsligt att en tillgänglig reproduktion inte kan framställas utan att föremålet riskerar att skadas eller att en anpassning av färg eller kontrast i samband med reproduktionen medför att återgivningen av föremålet blir förvanskad bör dock de aktuella kriterierna anses uppfyllda. Viss ledning för bedömningen av vad som ska anses vara kostnadseffektivt bör kunna hämtas från det som ska vägas in vid bedömningen av om en anpassning är oskäligt betungande enligt 12 §.

Enligt skäl 31 i ingressen till direktivet bör vissa tillgänglighetskrav för webbplatsar eller mobila applikationer iakttas när det gäller metadata som är kopplade till reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar, även om det aktuella undantaget är tillämpligt för reproduktionerna. Med metadata avses enkelt uttryckt data om data. Även om fysiska katalogkort och dylik information som finns i pappersform objektivt sett utgör

metadata, utgör de samtidigt föremål från kulturarvssamlingar och därmed kan de undantas från anpassning om skäl för detta föreligger.

Av *första stycket punkt 5* framgår att innehåll som inte hänför sig till en verksamhets väsentliga administrativa funktioner är undantagen när verksamheten tillhör skolväsendet eller de särskilda utbildningsformerna enligt 1 kap. eller 24 kap. skollagen (2010:800) eller pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem enligt 25 kap. skollagen. Undantaget bör vara tillämpligt för all digital service som förekommer inom ramen för den pedagogiska verksamheten. Med digital service hänförlig till väsentliga administrativa funktioner avses i första hand tjänster och information om exempelvis frånvaro, antagning, individuella utvecklingsplaner, utvecklingssamtal, särskilt stöd, stöd i form av extra anpassning, åtgärdsprogram och disciplinära åtgärder samt information om läxor och annat från verksamheten till vårdnadshavare eller elever. Även grundläggande information om verksamheten kan vara väsentliga administrativa funktioner.

Enligt *andra stycket* är lagen inte heller tillämplig på kartor avsedda för navigering, om väsentlig information om dessa tillhandahålls på ett tillgängligt digitalt sätt. Vad som avses med att en karta är avsedd för navigering framgår av första stycket 2. Vad som i sammanhanget utgör väsentlig information är inte möjligt att ge en generell definition av då det av naturliga skäl måste avgöras utifrån t.ex. vad den aktuella kartan avbildar och vilka karttecken den innehåller. Viss ledning går emellertid att få från de exempel som anges i skäl 29 i direktivets ingress t.ex. postadresser och närliggande hållplatser för kollektivtrafik, eller namn på orter eller regioner.

Av *tredje stycket* framgår att regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om undantag från lagens tillämpningsområde i fråga om sådan digital service som får undantas enligt artikel 1.4 a, b, g och h i webbtillgänglighetsdirektivet, i den ursprungliga lydelsen. Dessa undantag är tidsbegränsade och föreslås av denna anledning inte framgå av lagen. Konsekvensen av hänvisningen till de ovan angivna artiklarna är att regeringen endast kan besluta om undantag gällande sådan digital service som enligt den ursprungliga lydelsen av direktivet kan undantas. De artiklar som paragrafen hänvisar till tillåter i vissa fall att filformat för dokument, förinspelade tidsberoende medier, webbplatser som endast är tillgängliga för slutna grupper samt arkiverat innehåll får undantas från tillämpningsområdet. Att hänvisningen görs till direktivet i den ursprungliga lydelsen, och därför är en s.k. statisk hänvisning, beror på att den ger den svenska författningstexten ett materiellt innehåll.

## 10 §

Paragrafen, som delvis motsvarar artikel 4 i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.2.1 och 6.5.

I *första stycket* anges att digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under aktörens kontroll ska följa tillgänglighetskraven enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag.

Enligt *andra stycket* får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vilka tekniska krav som ska gälla.

Kraven i föreskrifterna kommer att vara desamma som framgår av artikel 6 i direktivet och de ska börja gälla i enlighet med de tidpunkter som framgår av artikel 12.3. Även om regeringen eller den myndighet bestämmer inte ska besluta om andra krav än de som anges i direktivet anser regeringen att en hänvisning till artikel 6 i direktivet inte är nödvändig, varför utformningen av regeringens förslag skiljer sig från promemorians. I motsats till den bedömning som görs i promemorian anser regeringen att det inte heller är nödvändigt att ange att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får ange när kraven ska tillämpas. Detta kan meddelas i form av ikraftträdandebestämmelser i förordning eller myndighetsföreskrifter för när respektive teknisk lösning ska omfattas av tillämpningsområdet. Någon ändring i sak avses dock inte.

## 11 §

Paragrafen, som saknar motsvarighet i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.2.2 och 6.5.

Enligt paragrafen ska digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under tredje parts kontroll, så långt det är möjligt, följa tillgänglighetskraven enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag.

Bestämmelsen ska endast tillämpas när den offentliga aktören saknar faktisk möjlighet att till fullo styra utformningen av en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part. Som ett exempel på en sådan situation kan nämnas de fall då en offentlig aktör tillhandahåller digital service genom sociala medier. Tillgänglighetskraven kan då inte till fullo tillämpas. Ofta finns emellertid förutsättningar för viss tillgänglighetsanpassning, t.ex. att texta ett videoklipp. Om det finns förutsättningar för att delvis tillgodose de tillgänglighetskrav som följer av lagen så ska dessa anpassningar utföras.

## 12 §

Paragrafen, som delvis motsvarar artikel 5.1–5.3 i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.6.

I paragrafen regleras hur långtgående åtgärder som en aktör är skyldig att vidta för att uppfylla lagens krav.

Av *första stycket* framgår att en offentlig aktör inte behöver uppfylla kraven enligt 10 och 11 §§ om det är oskäligt betungande att fullgöra dessa krav.

I *andra stycket* anges att vid bedömningen av om en anpassning är oskäligt betungande ska man bl.a. beakta den offentliga aktörens storlek, art och resurser, samt uppskattade kostnader och fördelar för den berörda aktören i förhållande till de uppskattade fördelarna för personer med funktionsnedsättning. Exempelen är hämtade från artikel 5.2 i webbtillgänglighetsdirektivet. Viss ytterligare ledning kan hämtas från direktivets ingress. Som exempel på åtgärder som är mer långtgående än vad som krävs kan utifrån det som anges i skäl 39 i direktivets ingress nämnas åtgärder som skulle lägga en för stor organisatorisk eller ekonomisk börda på en offentlig aktör, eller som skulle äventyra aktörens kapacitet att antingen fullgöra sin uppgift eller att offentliggöra information som är nödvändig eller relevant för dess uppgifter eller

tjänster, när man samtidigt beaktar de förväntade fördelarna eller nackdelarna för medborgarna, särskilt personer med funktionsnedsättning. Av skäl 39 framgår vidare att endast berättigade skäl bör beaktas när man bedömer i vilken utsträckning tillgänglighetskraven inte kan uppfyllas. Avsaknad av prioriteringar, tidsbrist eller bristande kunskaper bör inte anses utgöra berättigade skäl. Att inte upphandla eller utveckla system för programvara för att hantera innehåll på webbplatser och mobila applikationer på ett tillgängligt sätt är inte heller enligt skäl 39 ett berättigat skäl.

Enligt *tredje stycket* ska man vid bedömningen av om en åtgärd är oskäligt betungande även beakta den offentliga finansieringens storlek och varaktighet för de privata aktörer som avses i 4 § andra stycket 3 och 4, och som inte utgör offentligt styrda organ enligt 5 §. Exempelvis kan storleken på den offentliga finansieringen i jämförelse med anpassningskostnaden beaktas samt hur länge verksamheten bedöms vara mottagare av offentlig finansiering.

Vidare kan även hur lång tid aktören har haft på sig att anpassa sin digitala service till kraven beaktas. Det kan inte anses rimligt att kräva att digital service som en privat aktör tillhandahåller alltid ska uppfylla kraven omedelbart i samband med att skyldighet att följa kraven inträder. Om aktören omfattades av lagens tillämpningsområde från det att den trädde i kraft får aktören dock som regel ha anses haft en skälig anpassningsperiod utifrån att kraven successivt börjar tillämpas fram t.o.m. juni 2021. Möjligheten att beakta tiden för anpassning är främst till för de aktörer vars verksamheter kommer att omfattas av tillämpningsområdet efter att lagen trätt i kraft. Det faller sig naturligt att tiden för anpassning bara kan beaktas under en övergångsperiod. Längden på anpassningsperioden bör avgöras från fall till fall. Vid bedömningen kan bl.a. hänsyn tas till sådana faktorer som verksamhetens förutsättningar i form av storlek och ekonomi, samt den digitala servicens komplexitet.

### 13 §

Paragrafen, som delvis motsvarar artikel 5.4 och 7.1 i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.7.

I *första stycket* anges att en offentlig aktör för sådan digital service som avses i 10 § ska tillhandahålla ett tillgänglighetsutlåtande. Skyldigheten omfattar således inte sådan digital service som avses i 11 §.

I *andra stycket* anges att utlåtandet ska innehålla en funktion som gör det möjligt att meddela den berörda aktören att dess digitala service inte uppfyller tillgänglighetskraven och genom vilken enskild kan lämna en sådan begäran som avses i 15 §.

Av *tredje stycket* framgår att om en offentlig aktör bedömer att det är oskäligt betungande att fullgöra kraven enligt 10 §, ska denna bedömning återges i tillgänglighetsutlåtandet.

### 14 §

Paragrafen, som saknar motsvarighet i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.7.

Av paragrafen framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillgänglighetsutlåtandets innehåll och utformning.

## 15 §

Paragrafen, som delvis motsvarar artikel 7.1 b i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.8.

Av *första stycket* framgår att en berättigad och rimlig begäran om tillgängliggörande av digital service som undantagits med stöd av 9 § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket eller 12 §, och som inkommit via den funktion som avses i 13 § andra stycket, ska tillgodoses utan onödigt dröjsmål. Bestämmelsen ger enskilda rätten att, efter begäran, få ta del av viss digital service på ett för dem tillgängligt sätt. För att en begäran ska behandlas krävs att den lämnas via kommentarsfunktionen i tillgänglighetsutlåtandet.

Av paragrafen och skäl 46 i direktivets ingress framgår att en begäran ska vara berättigad och rimlig. En definitiv tolkning av vad detta innebär kan endast lämnas av EU-domstolen. En självklar utgångspunkt, som även uttryckligen framgår av bestämmelsen, är emellertid att en begäran för att anses berättigad bara kan avse sådan digital service som omfattas av lagens tillämpningsområde, men som inte tillgänglighetsanpassats med stöd av ovan nämnda bestämmelser. Det bör vidare förutsättas att den enskilde redan måste ha tillgång till den digitala service som avses för att en begäran ska anses berättigad. En enskild som t.ex. inte har tillgång till en offentlig aktörs intranät har ingen rätt att med stöd av denna lag ta del av digital service från intranätet i fråga. Den enskilde ska alltså ha rätt att vara anonym när en begäran lämnas.

Att en begäran är rimlig får underförstått bl.a. anses innefatta att den är av begränsad omfattning. Om en offentlig aktör undantagit en hel webbplats från tillgänglighetskraven för att anpassningen bedömts oskäligt betungande är det exempelvis inte rimligt att kräva att en begäran om att tillgängliggöra hela webbplatsen behöver tillgodoses. För att en begäran ska anses rimlig bör den således avse t.ex. en viss tjänst eller en avgränsad informationsmängd.

Hanteringen ska alltid ske utan onödigt dröjsmål. Vilken tidsrymd som kan godtas för hanteringen av en begäran får avgöras från fall till fall, beroende på vilken digital service som en begäran gäller och på vilket sätt tillgängliggörandet ska ske på.

När det gäller på vilket sätt den digitala servicen ska tillgängliggöras framgår av skäl 46 i direktivets ingress att det begärda innehållet ska tillhandahållas på ett tillfredsställande och lämpligt sätt. Återigen kan en definitiv tolkning av vad detta innebär endast lämnas av EU-domstolen. En lämplig utgångspunkt för vad som är tillfredsställande och lämpligt bedöms emellertid vara vad som lämpar sig bäst för varje given situation, med hänsyn till vilken typ av digital service det rör sig om och hur den digitala servicen ska tillgängliggöras utifrån de behov som den enskilde som lämnat en begäran har. Så länge som den digitala servicen tillhandahålls på ett tillfredsställande och lämpligt sätt behöver en begäran inte tillgodoses på det sätt som den enskilde specifikt begär.

Enligt *andra stycket* ska en offentlig aktör på begäran lämna ett skriftligt beslut om att en begäran enligt första stycket helt eller delvis har avslagits. Ett sådant beslut ska innehålla de skäl som har bestämt utgången i ärendet, jfr 32 § förvaltningslagen (2017:900).

## 16 §

Paragrafen, som saknar motsvarighet i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.9.1.

Enligt paragrafen bestämmer regeringen vilken myndighet som ska vara tillsynsmyndighet.

## 17 §

Paragrafen, som delvis motsvarar artikel 8.1 i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.9.2.

Av *första stycket* framgår att tillsynsmyndigheten ska övervaka att digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör uppfyller kraven i 10, 11, 13 och 15 §§. Om tillsynsmyndigheten konstaterar brister i förhållande till kraven i ovan nämnda paragrafer ska myndigheten försöka åstadkomma rättelse genom de åtgärder som anges i 19 §.

Enligt *andra stycket* får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur övervakningen ska genomföras.

## 18 §

Paragrafen, som delvis motsvarar artikel 9.1 i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.9.4.

Av paragrafen framgår att enskilda har möjlighet att göra anmälningar till tillsynsmyndigheten om att digital service som tillhandahålls av offentlig aktör inte uppfyller ett eller flera av de krav som avses i 10, 11, 13 eller 15 §. Enskilda personer får även anmäla en bedömning om att en anpassning är oskäligt betungande enligt 12 § som de anser vara felaktig. En anmälan kan vara såväl muntlig som skriftlig.

## 19 §

Paragrafen, som delvis motsvarar artikel 9.1 i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.9.4.

Av *första stycket* framgår att om tillsynsmyndigheten i samband med övervakning eller efter anmälan konstaterar brister avseende hur kraven i 10, 11, 13 eller 15 § följts ska myndigheten i första hand genom påpekande eller liknande förfaranden försöka åstadkomma rättelse. Myndigheten ska alltså i första hand utbilda och stödja berörda aktörer i syfte att de ska uppfylla lagens krav.

Enligt *andra stycket* får tillsynsmyndigheten, om insatserna enligt första stycket inte leder till rättelse, besluta att förelägga den offentliga aktören att vidta åtgärder för att uppfylla kraven.

Av *tredje stycket* framgår att ett nytt föreläggande om samma sak får förenas med vite. Allmänna bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten. Vitesförelägganden kan inte riktas mot statliga myndigheter.

## 20 §

Paragrafen, som saknar motsvarighet i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.10.

Av *första stycket* framgår att beslut som fattats enligt 15 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Rätten att överklaga gäller inte beslut av regeringen, Riksdagens ombudsmän, Högsta domstolen eller Högsta förvaltningsdomstolen. I lagen (1986:1142) om överklagande av

beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om förfarandet vid överklagande av beslut av bolag och andra enskilda organ. Den är tillämplig i fråga om överklagande av beslut av sådana bolag och andra enskilda organ som enligt 4 § ska jämföras med offentliga aktörer.

Enligt *andra stycket* ska vissa domstolars beslut överklagas direkt till kammarrätten. Beslut av en kammarrätt i ett ärende som har inletts där överklagas direkt till Högsta förvaltningsdomstolen.

## **21 §**

Paragrafen, som saknar motsvarighet i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.10.

I paragrafen anges att tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande enligt 19 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Vidare anges att tillsynsmyndigheten är motpart i domstolen när ett beslut överklagas.

## **22 §**

Paragrafen, som saknar motsvarighet i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.10.

Av bestämmelsen framgår att om ett beslut av en offentlig aktör som inte är en myndighet överklagas, ska aktören vara den enskildes motpart när handlingarna i ärendet har överlämnats till allmän förvaltningsdomstol. För myndigheter finns en motsvarande reglering i 7 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291).

## **23 §**

Paragrafen, som saknar motsvarighet i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 6.10.

I bestämmelsen anges att prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt. Detta gäller dock inte när överklagandet sker till kammarrätten som första instans.

## **Ikraftträdande- och tillämpningsbestämmelser**

Bestämmelserna, som saknar motsvarighet i webbtillgänglighetsdirektivet, behandlas i avsnitt 7.

Av bestämmelserna framgår att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2019, men att bestämmelsen i 11 § endast ska tillämpas på digital service som tillhandahålls efter den 22 september 2020.

## Sammanfattning av promemorian Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet (Ds 2017:60)

I promemorian lämnas förslag till genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer (webbtillgänglighetsdirektivet). Direktivet är ett s.k. minimiharmoniseringsdirektiv och i promemorian föreslås även vissa bestämmelser som går utöver direktivets minimikrav.

Det föreslås att direktivet genomförs genom införandet av en särskild lag om tillgänglighet till digital offentlig service. Med digital offentlig service avses tjänster eller information som en offentlig aktör tillhandahåller via en teknisk lösning.

Webbtillgänglighetsdirektivet omfattar statliga och kommunala myndigheter, beslutande församlingar i kommuner och landsting, offentligt styrda organ samt sammanslutningar av dessa aktörer. Offentligt styrda organ innefattar i huvudsak vissa statliga och de flesta kommunala företag. I promemorian föreslås även att privata aktörer, som med offentlig finansiering bedriver yrkesmässig verksamhet inom skola, hälso- och sjukvård samt omsorg, ska omfattas av den nya lagens krav. Detsamma gäller enskilda utbildningsanordnare med examenstillstånd som erhåller statsbidrag för ersättning för högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå. Public service-företag och vissa icke-statliga organisationer undantas från lagens tillämpningsområde. De aktörer som avses omfattas av kraven benämns offentliga aktörer.

Enligt den föreslagna lagen ska digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör, via en teknisk lösning som står under aktörens kontroll, vara tillgänglig i enlighet med tillgänglighetskraven i de föreskrifter som meddelas med stöd av lagen. Därutöver ska även digital service, som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under tredje parts kontroll, så långt det är möjligt, uppfylla samma krav. Det sist nämnda kravet omfattar bl.a. den digitala service som offentliga aktörer tillhandahåller via sociala medier. I promemorian föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka krav på tillgänglighet i form av tekniska standarder som ska gälla.

Vissa specifika typer av digital service föreslås kunna undantas från lagens krav. Den föreslagna lagen innehåller även en bestämmelse som möjliggör att digital service, helt eller delvis, kan undantas från kraven om fullgörandet av tillgänglighetskraven inte utgör en skälig anpassning.

En offentlig aktör ska för sådan digital service som står under aktörens kontroll tillhandahålla ett tillgänglighetsutlåtande. Detta utlåtande ska bl.a. innehålla en kommentarsfunktion som gör det möjligt för enskilda personer att meddela den berörda aktören att de inte anser att aktörens digitala service uppfyller tillgänglighetskraven. Genom kommentarsfunktionen ska enskilda personer även kunna begära att viss digital

service som undantagits från kraven tillhandahålls i en för dem Bilaga 1 tillgänglig form.

En tillsynsmyndighet ska ansvara för de uppgifter i form av utbildning och information, övervakning, rapportering samt uppföljning som webbtillgänglighetsdirektivet föreskriver. Myndigheten ska även kunna utfärda förelägganden om rättelse när en offentlig aktör inte uppfyller den föreslagna lagens krav, som får förenas med vite.

Om en offentlig aktör efter begäran beslutar att inte tillhandahålla digital service ska detta beslut, med vissa undantag, överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Även tillsynsmyndighetens förelägganden om rättelse får överklagas.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 23 september 2018. Regleringen avseende digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under tredje parts kontroll ska enligt förslaget tillämpas för digital service som publiceras efter den 22 september 2020. I direktivet anges olika tidpunkter för när kraven ska börja tillämpas för vissa typer av digital service. Det anges vidare olika tidpunkter för när kraven ska börja gälla för befintliga respektive nya webbplatser samt mobila applikationer. I promemorian föreslås att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få besluta om föreskrifter rörande detta.

## Promemorians lagförslag

### Förslag till lag om tillgänglighet till offentlig digital service

Härigenom föreskrivs<sup>1</sup> följande.

#### Lagens tillämpningsområde

**1 §** Denna lag innehåller bestämmelser om krav på tillgänglighet till digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör.

#### Definitioner

**2 §** Med digital service avses tjänster eller information som tillhandahålls via en sådan teknisk lösning som avses i 6 §.

**3 §** Med föremål från kulturarvssamlingar avses privat eller offentligt ägda föremål av historiskt, konstnärligt, arkeologiskt, estetiskt, vetenskapligt eller tekniskt intresse som ingår i samlingar som bevaras av kulturinstitutioner, som bibliotek, arkiv och museer.

**4 §** Med offentlig aktör avses en statlig eller kommunal myndighet eller en beslutande församling i en kommun eller ett landsting.

Vid tillämpningen av denna lag ska med offentlig aktör jämföras

1. ett sådant offentligt styrt organ som avses i 5 §,

2. en sammanslutning av

a) en eller flera myndigheter eller församlingar enligt första stycket, eller

b) ett eller flera organ enligt 1, om dessa sammanslutningar särskilt inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

3. privata aktörer som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som

a) bedrivs av en enskild huvudman inom skolväsendet eller av en huvudman för en sådan internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800),

b) utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125), eller

c) bedrivs enligt socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till

<sup>1</sup> Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer (L 327, 2.12.2016, s.1–15, Celex 32016L2102).

vissa funktionshindrade samt personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, samt Bilaga 2

4. enskilda utbildningsanordnare som har examenstillstånd enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och erhåller statsbidrag för ersättning för högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå.

**5 §** Med offentligt styrt organ avses en sådan juridisk person som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

1. som till största delen är finansierad av staten, en kommun, ett landsting eller en sådan offentlig aktör som avses i 4 § första stycket och andra stycket 1 och 2,

2. vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, ett landsting eller en sådan offentlig aktör som avses i 4 § första stycket och andra stycket 1 och 2, eller

3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, ett landsting eller sådan offentlig aktör som avses i 4 § första stycket och andra stycket 1 och 2.

**6 §** Med teknisk lösning avses de tekniska lösningar som regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, beslutar ska omfattas av lagens tillämpningsområde.

**7 §** Med tidsberoende medier avses ljud eller video, en kombination av ljud och video, eller något av de föregående i kombination med möjligheter till interaktion.

### **Undantag från lagens tillämpningsområde**

**8 §** Denna lag är inte tillämplig på digital service som tillhandahålls av

1. ett företag som bedriver radio- och tv-verksamhet som finansieras enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst, eller

2. en icke-statlig organisation vars service inte är väsentlig för allmänheten, eller specifikt tillgodoser behoven för eller är avsedd för personer med funktionsnedsättning.

**9 §** Denna lag är inte tillämplig på digital service som utgörs av tillhandahållande av

1. direktsändningar av tidsberoende medier,

2. kartor som inte är avsedda för navigering,

3. digital service från tredje part som varken har finansierats eller tagits fram av den berörda offentliga aktören eller står under dess kontroll,

4. reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar som inte kan göras fullständigt tillgängliga utan betydande hinder,

5. digital service inom verksamhet som tillhör skolväsendet eller de särskilda utbildningsformerna enligt 1 kap. eller 24 kap. skollagen (2010:800) eller pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem enligt 25 kap. skollagen, om inte servicen hänför sig till verksamhetens väsentliga administrativa funktioner.

Lagen är inte heller tillämplig på kartor avsedda för navigering, om väsentlig information om dessa tillhandahålls på ett tillgängligt digitalt sätt.

Regeringen får meddela föreskrifter om att annan digital service ska undantas från lagens tillämpningsområde. Sådana föreskrifter får bara avse sådan digital service som får undantas enligt artikel 1.4 a, b, g och h i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer i den ursprungliga lydelsen.

### **Tillgänglighetskrav för digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av en offentlig aktör**

**10 §** Digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under aktörens kontroll ska följa tillgänglighetskraven i de föreskrifter som meddelas med stöd av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka tekniska lösningar som ska omfattas av lagens tillämpningsområde. Sådana föreskrifter får bara avse sådana tekniska lösningar som anges i artikel 1.1 i direktiv (EU) 2016/2102 i den ursprungliga lydelsen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka tekniska krav som ska gälla och när kraven ska börja tillämpas. Sådana föreskrifter ska överensstämma med artiklarna 6 och 12.3 i direktiv (EU) 2016/2102 i den ursprungliga lydelsen.

### **Tillgänglighetskrav för digital service som tillhandahålls via en teknisk lösning som kontrolleras av tredje part**

**11 §** Digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör via en teknisk lösning som står under tredje parts kontroll ska, så långt det är möjligt, följa tillgänglighetskraven i de föreskrifter som meddelas med stöd av denna lag.

### **Skälig anpassning**

**12 §** En offentlig aktör är endast skyldig att uppfylla kraven i 10 och 11 §§ om fullgörandet av dessa krav utgör en skälig anpassning.

Vid bedömningen av om en anpassning är skälig ska bl.a. den offentliga aktörens storlek, art och resurser, samt uppskattade kostnader och fördelar för den berörda aktören i förhållande till de uppskattade fördelarna för personer med funktionsnedsättning beaktas.

För en sådan aktör som avses i 4 § andra stycket 3 och 4, och som inte utgör ett offentligt styrt organ enligt 5 §, ska vid bedömningen även den offentliga finansieringens storlek och varaktighet beaktas, samt hur lång tid aktören har haft på sig att anpassa sin digitala service till kraven.

**13 §** En offentlig aktör ska för sådan digital service som avses i 10 § tillhandahålla ett tillgänglighetsutlåtande.

Utlåtandet ska bl.a. innehålla en funktion som gör det möjligt för en enskild person att meddela den berörda aktören att dess digitala service inte uppfyller tillgänglighetskraven eller framställa en sådan begäran som avses i 15 §.

Om en offentlig aktör bedömer att fullgörandet av kraven i 10 § inte utgör en skälig anpassning, ska denna bedömning återges i tillgänglighetsutlåtandet.

**14 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om tillgänglighetsutlåtandets utformning och innehåll.

**15 §** En berättigad och rimlig begäran om tillhandahållande av digital service som uteslutits med stöd av 9 § första stycket 1–4 samt andra och tredje stycket eller 12 §, och som inkommit via den funktion som avses i 13 § andra stycket, ska tillgodoses utan onödigt dröjsmål.

Om en offentlig aktör även omfattas av bestämmelserna om utlämnande av allmän handling i tryckfrihetsförordningen ska aktören, innan en prövning görs enligt första stycket, bedöma om begäran även ska prövas enligt bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen.

En offentlig aktör ska på begäran lämna ett skriftligt beslut om att en begäran enligt första stycket helt eller delvis har avslagits. Ett sådant beslut ska innehålla de skäl som har bestämt utgången i ärendet.

## **Tillsyn**

**16 §** Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som utövar tillsyn enligt denna lag.

**17 §** Tillsynsmyndigheten ska övervaka att digital service som tillhandahålls av offentlig aktör uppfyller kraven i 10, 11, 13 och 15 §§.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om hur övervakningen ska genomföras.

## **Anmälan**

**18 §** Den som anser att en offentlig aktör inte uppfyller de krav som avses i 10, 11, 13 och 15 §§, eller vill att en bedömning enligt 12 § ska granskas, kan anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

## **Rättelse**

**19 §** Om tillsynsmyndigheten, genom övervakning eller efter anmälan, konstaterar brister i förhållande till kraven i 10, 11, 13 och 15 §§, ska myndigheten genom påpekanden eller liknande förfaranden försöka åstadkomma rättelse.

Leder insatserna enligt första stycket inte till rättelse får tillsynsmyndigheten förelägga om vilka åtgärder den offentliga aktören ska vidta för att uppfylla kraven.

Ett nytt föreläggande om samma sak får förenas med vite.

### **Överklagande av beslut**

**20 §** Vid överklagande av beslut enligt 15 § tredje stycket som fattas av en offentlig aktör som inte omfattas av förvaltningslagen (2017:900) tillämpas bestämmelserna i 43–47 §§ samma lag.

**21 §** Beslut enligt 15 § av en annan offentlig aktör än regeringen, Högsta domstolen, Högsta förvaltningsdomstolen eller Riksdagens ombudsmän får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av en förvaltningsrätt i ett ärende som har inletts där, liksom beslut av en tingsrätt eller en hovrätt, överklagas dock till kammarrätten. Beslut av en kammarrätt i ett ärende som har inletts där överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen.

**22 §** Tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande enligt 19 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

**23 §** Om ett beslut av en offentlig aktör som inte är en myndighet överklagas, ska aktören vara den enskildes motpart sedan handlingarna i ärendet har överlämnats till allmän förvaltningsdomstol.

### **Prövningstillstånd**

**24 §** Vid överklagande av beslut enligt 21 och 22 §§ krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten. Detta gäller dock inte i fråga om ärenden enligt 21 § som har inletts hos en förvaltningsrätt, tingsrätt eller hovrätt.

- 
1. Denna lag träder i kraft den 23 september 2018.
  2. Bestämmelsen i 11 § tillämpas första gången för digital service som tillhandahålls efter den 22 september 2020.

Efter remiss har yttrande över promemorian Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet (Ds 2017:60) kommit in från Svea hovrätt, Helsingborgs tingsrätt, Skaraborgs tingsrätt, Kammarrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Umeå, Domstolsverket, Justitiekanslern, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Migrationsverket, Datainspektionen, Inspektionen för strategiska produkter, Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Inspektionen för vård och omsorg, Läkemedelsverket, Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Myndigheten för delaktighet, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Pensionsmyndigheten, E-hälsomyndigheten, Riksgäldskontoret, Tullverket, Finansinspektionen, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Kammarkollegiet, Arbetsgivarverket, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Statskontoret, Upphandlingsmyndigheten, Konsumentverket, Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Myndigheten för yrkeshögskolan, Stockholms universitet, Örebro universitet, Kungl. biblioteket, Centrala studiestödsnämnden, Överklagandenämnden för studiestöd, Naturvårdsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Statens energimyndighet, Post- och telestyrelsen, Trafikverket, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Transportstyrelsen, Konkurrensverket, Sveriges geologiska undersökning, Patent- och registreringsverket, Bolagsverket, Verket för innovationssystem, Tillväxtverket, Regelrådet, Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk, Livsmedelsverket, Riksarkivet, Myndigheten för tillgängliga medier, Myndigheten för press, radio och tv, Diskrimineringsombudsmannen, Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Göteborgs kommun, Huddinge kommun, Kiruna kommun, Lidingö kommun, Mönsterås kommun, Nacka kommun, Norrköpings kommun, Stockholms kommun, Växjö kommun, Ånge kommun, Östersunds kommun, Överkalix kommun, Blekinge läns landsting, Stockholms läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Afasiförbundet, Bonus Copyright Access, Famna – Riksorganisationen för Idéburen Vård och Social Omsorg, Friskolornas riksförbund, Funktionsrätt Sverige, Föreningen Copyswede, Hörselskadades Riksförbund, Internetstiftelsen i Sverige, IT & Telekomföretagen, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd, Näringslivets regelnämnd, Pensionärernas riksorganisation, Småföretagarnas riksförbund, Stiftarna av Independent Living i Sverige, Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå, Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Landsting, Synskadades Riksförbund och Vårdföretagarna.

Yttrande har dessutom inkommit från Funka nu AB, Independent Living Institute, Rikstäckande arbetsplatsföreningen för psykologer på Arbetsförmedlingen och Sveriges läkarförbund.

Riksrevisionen, Riksdagens ombudsmän, Förvaltningsrätten i Linköping, Totalförsvarets rekryteringsmyndighet, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Systembolaget Aktiebolag, Statens tjänstepensionsverk, E-legitimationsnämnden, Miljömärkning Sverige AB, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Linköpings

universitet, Statens geotekniska institut, Lantmäteriet, AB Svenska Spel, Akademiska Hus Aktiebolag, RISE Research Institutes of Sweden AB, Riksantikvarieämbetet, Statens museer för världskultur, Bollnäs kommun, Borås kommun, Forshaga kommun, Hagfors kommun, Hultsfreds kommun, Kils kommun, Knivsta kommun, Laxå kommun, Leksands kommun, Lysekils kommun, Malmö kommun, Malå kommun, Nordmalings kommun, Storfors kommun, Sundsvalls kommun, Södertälje kommun, Trollhättans kommun, Umeå kommun, Uppsala kommun, Älvdalens kommun, Örkelljunga kommun, Dalarnas läns landsting, Norrbottens läns landsting, Skåne läns landsting, Aleris AB, Almega utbildningsföretagen, Arbetsgivarföreningen KFO, Bildupphovsrätt i Sverige, Capio AB, Dyslexiförbundet, Forum – Idéburna Organisationer med Social Inriktning, Forum – Kvinnor och Funktionshinder, FSO – Fria förskolor, Fysioterapeuterna, Förbundet Sveriges Dövsblinda, Föreningen för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna, Föreningen Jag, Företagarna, Handelshögskolan i Stockholm, Idéburna skolors riksförbund, Kommunala Företagens Samarbetsorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Lika Unika, Neuroförbundet, Newmaninstitutet AB, Nätverket unga för tillgänglighet, Parkinsonförbundet, PARO - Privata Assistansanordnares Riksorganisation, Personskadeförbundet RTP, Praktikertjänst AB, Privattandläkarna, Riksförbundet Attention, Riksorganisationen Unga Synskadade, Röda korsets högskola, SPF Seniorerna, Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation, Svenska CP-föreningen, Svenska datatermgruppen, Svenska Föreningen för Immaterialrätt, Svenska Privatläkarföreningen, Svenska Vård, Sverigefinska Synskadadeförbundet, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges Dövas Riksförbund, Sveriges Radio AB, Sveriges Tandläkarförbund, Sveriges Television AB, Sveriges Utbildningsradio AB, Teologiska högskolan Stockholm, Tjänstemännens centralorganisation och ViS – Vuxenutbildning i samverkan har inbjudits att lämna synpunkter, men avstått från att yttra sig eller inte hörts av.

## I

(Lagstiftningsakter)

## DIREKTIV

## EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2016/2102

av den 26 oktober 2016

om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande <sup>(1)</sup>,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet <sup>(2)</sup>, och

av följande skäl:

- (1) Utvecklingen mot ett digitalt samhälle ger användarna nya sätt att få tillgång till information och tjänster. Tillhandahållare av information och tjänster, såsom offentliga myndigheter, använder sig allt mer av internet för att producera, samla in och tillhandahålla olika slag av information och tjänster som är väsentliga för allmänheten.
- (2) Inom ramen för detta direktiv bör tillgänglighet anses innebära principer och tekniska hänsyn som ska respekteras när man utformar, bygger, underhåller och uppdaterar webbplatser och mobila applikationer i syfte att göra dem mer tillgängliga för användare, särskilt personer med funktionsnedsättning.
- (3) Den snabbväxande marknaden för att göra digitala produkter och tjänster mer tillgängliga omfattar en rad olika ekonomiska aktörer som till exempel utvecklar webbplatser eller programvaruverktyg för att skapa, underhålla och testa webbsidor eller mobila applikationer, utvecklar användarprogram såsom webbläsare och tillhörande hjälpmedel samt genomför certifieringstjänster eller tillhandahåller utbildning.
- (4) I enlighet med vad som framhålls i kommissionens meddelande av den 19 maj 2010 *Den digitala agendan för Europa* bör offentliga myndigheter satsa på att främja marknader för onlineinnehåll. Regeringarna kan främja innehållsmarknader genom att göra information från den offentliga sektorn tillgänglig enligt klara och tydliga, effektiva och icke-diskriminerande villkor. Det här är en viktig källa till potentiell tillväxt för innovativa onlinetjänster.

<sup>(1)</sup> EUT C 271, 19.9.2013, s. 116.<sup>(2)</sup> Europaparlamentets ståndpunkt av den 26 februari 2014 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets ståndpunkt vid den första behandlingen av den 18 juli 2016 (ännu ej offentliggjord i EUT). Europaparlamentets ståndpunkt av den 26 oktober 2016 (ännu ej offentliggjord i EUT).

- (5) Flera medlemsstater har antagit åtgärder baserade på internationellt använda riktlinjer för design av tillgängliga webbplatser, men dessa åtgärder avser ofta olika versioner eller nivåer av överensstämmelse med riktlinjerna, eller har infört tekniska varianter för tillgängliga webbplatser på nationell nivå.
- (6) Leverantörerna av tillgängliga webbplatser, mobila applikationer och relaterad programvara och teknik omfattar ett stort antal små och medelstora företag. Dessa leverantörer, och särskilt små och medelstora företag, avskräcks från att engagera sig i affärsprojekt utanför sina nationella marknader. På grund av skillnaderna mellan medlemsstaterna i specifikationer och regler om tillgänglighet skulle leverantörernas konkurrenskraft och tillväxt hämmas av de ytterligare kostnader de skulle åsamkas vid utveckling och marknadsföring av gränsöverskridande produkter och tjänster för webbtillgänglighet.
- (7) På grund av den begränsade konkurrensen ställs köpare av webbplatser och mobila applikationer och tillhörande produkter och tjänster inför höga priser för tjänsterna eller blir beroende av en enda leverantör. Leverantörerna väljer ofta varianter av patentskyddade "standarder", vilket i förlängningen förhindrar interoperabilitet med användarprogram och tillgången till innehåll på webbplatser och mobila applikationer i hela unionen. Fragmenteringen av de nationella reglerna minskar fördelarna med att utbyta erfarenheter med nationella och internationella kollegor i syfte att anpassa sig till den sociala och tekniska utvecklingen.
- (8) Med ett harmoniserat regelverk bör branschen för formgivning och utveckling av webbplatser och mobila applikationer möta färre hinder för verksamhet på den inre marknaden, samtidigt som kostnaderna för offentliga myndigheter och andra som upphandlar produkter och tjänster relaterade till tillgänglighet avseende webbplatser och mobila applikationer bör minska.
- (9) Detta direktiv syftar till att säkerställa att offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer görs mer tillgängliga på grundval av gemensamma tillgänglighetskrav. En tillnärmning av de nationella åtgärderna på unionsnivå, grundad på överenskomna tillgänglighetskrav avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer är nödvändig för att få ett slut på fragmenteringen av den inre marknaden. Det skulle minska osäkerheten för utvecklarna och främja interoperabiliteten. Användning av tillgänglighetskrav som är teknikneutrala kommer inte att hämma innovationer, och kan eventuellt stimulera dessa.
- (10) En tillnärmning av de nationella åtgärderna bör även göra det möjligt för offentliga myndigheter och företag i unionen att vinna ekonomiska och sociala fördelar när de utökar sina onlinetjänster eller mobila tjänster till att omfatta fler medborgare och kunder. Detta bör öka den inre marknadens potential för produkter och tjänster relaterade till tillgänglighet avseende webbplatser och mobila applikationer. Den marknadstillväxt som detta leder till bör ge företagen möjlighet att bidra till den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i unionen. En förstärkning av den inre marknaden bör göra investeringar i unionen mer lockande. De offentliga myndigheterna skulle få tillgång till billigare produkter och tjänster för webbtillgänglighet.
- (11) Medborgarna skulle få bättre tillgång till offentliga sektorns tjänster genom webbplatser och mobila applikationer och skulle erhålla tjänster och information som underlättar deras dagliga liv och åtnjutandet av deras rättigheter i hela unionen, särskilt rätten att fritt röra sig och bosätta sig inom unionens territorium, friheten att etablera sig och friheten att tillhandahålla tjänster.
- (12) Genom att ratificera respektive ingå Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, antagen den 13 december 2006 (nedan kallad FN-konventionen), har en majoritet av medlemsstaterna samt unionen åtagit sig att vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa tillgänglighet avseende bland annat informations- och kommunikationsteknik och system för personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, och att utveckla, utfärda och övervaka tillämpning av miniminormer och riktlinjer för tillgänglighet avseende anläggningar och service som är öppna för eller erbjuds allmänheten samt att främja tillgänglighet avseende ny informations- och kommunikationsteknik och nya system för personer med funktionsnedsättning, däribland internet, och förbundit sig att avstå från alla sådana handlingar som är oförenliga med konventionen och säkerställa att offentliga myndigheter och institutioner agerar i överensstämmelse med den. I FN-konventionen anges även att utformningen av produkter, miljöer, program och tjänster bör möjliggöra att de kan användas av alla i största möjliga utsträckning utan behov av anpassningsåtgärder eller specialutformning. En sådan "universell utformning" bör vid behov inte utesluta hjälpmedel för särskilda grupper av personer med funktionsnedsättning. Enligt FN-konventionen omfattar personer med funktionsnedsättning bland annat personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, som i samspel med andra hinder motverkar personernas fulla och verkliga deltagande i samhället på lika villkor som andra.

- (13) Kommissionens meddelande av den 15 november 2010 med titeln *EU:s handikappstrategi 2010–2020: Nya åtgärder för ett hinderfritt samhälle i EU* bygger på FN-konventionen och syftar till att undanröja hindren för jämlikt deltagande i samhället för personer med funktionsnedsättning. Den innehåller åtgärder som ska vidtas inom flera prioriterade områden, inbegripet tillgänglighet avseende informations- och kommunikationsteknik och system, och den syftar till att "skapa tillgänglighet till varor, tjänster (även offentliga tjänster) och hjälpmedel för människor med funktionsnedsättning".
- (14) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 <sup>(1)</sup> och (EU) nr 1304/2013 <sup>(2)</sup> innehåller bestämmelser om tillgänglighet, inbegripet till informations- och kommunikationsteknik (IKT). De innehåller dock inga specifika bestämmelser om tillgänglighet avseende webbplatser eller mobila applikationer.
- (15) Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1291/2013 <sup>(3)</sup> stöder forskning om och utveckling av tekniska lösningar på problem som rör tillgängligheten.
- (16) I sitt meddelande av den 15 december 2010 med titeln *EU:s handlingsplan för e-förvaltning 2011–2015 – Utnyttja IKT för att skapa en smart, hållbar och innovativ förvaltning* uppmanade kommissionen till åtgärder för att utveckla e-förvaltningstjänster som säkerställer integration och tillgänglighet. Detta inbegriper åtgärder för att minska klyftan i fråga om användningen av IKT och främja användningen av IKT för att få bukt med utestängning, och på så vis säkerställa att alla användare kan dra största möjliga nytta av de möjligheter som erbjuds. I sitt meddelande av den 19 april 2016 med titeln *EU:s handlingsplan för e-förvaltning 2016–2020 – Snabbare digital omvandling av förvaltningar*, upprepar kommissionen vikten av integration och tillgänglighet.
- (17) I *En digital agenda för Europa* tillkännagav kommissionen att den offentliga sektorns webbplatser bör vara helt tillgängliga senast 2015, varigenom ministerförklaringen från Riga av den 11 juni 2006 återspeglas.
- (18) I den digitala agendan för Europa betonar kommissionen att samordnade åtgärder behövs för att se till att nytt elektroniskt innehåll var helt tillgängligt för personer med funktionsnedsättning för att ge medborgarna bättre livskvalitet genom t.ex. enklare tillgång till offentliga tjänster och kulturellt innehåll. Den förordade även att man främjar samförståndsavtalet om digital tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.
- (19) Innehållet på webbsidor och mobila applikationer omfattar såväl text som icke-textuell information, nedladdningsbara dokument och formulär samt tvåvägsinteraktion, såsom behandling av digitala formulär och hantering av autentisering, identifiering och betalning.
- (20) Tillgänglighetskraven i detta direktiv bör inte vara tillämpliga på innehåll som uteslutande finns i mobila enheter eller användarprogram för mobila enheter som är utvecklade för slutna användargrupper eller för specifik användning inom vissa miljöer och som inte är tillgängliga för eller används av stora delar av allmänheten.
- (21) Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU <sup>(4)</sup>, särskilt artikel 42, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU <sup>(5)</sup>, särskilt artikel 60, som förutsätter att de tekniska specifikationerna för alla upphandlingar där kontraktsföremålet ska användas av fysiska personer, oavsett om det rör sig om allmänheten eller personal vid den upphandlande myndigheten, utom i vederbörligen motiverade fall ska fastställas med hänsyn till kriterier avseende tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.
- <sup>(1)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).
- <sup>(2)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1304/2013 av den 17 december 2013 om Europeiska socialfonden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1081/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 470).
- <sup>(3)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1291/2013 av den 11 december 2013 om inrättande av Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation (2014–2020) och om upphävande av beslut nr 1982/2006/EG (EUT L 347, 20.12.2013, s. 104).
- <sup>(4)</sup> Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65).
- <sup>(5)</sup> Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 243).

- (22) Eftersom det saknas automatiserade eller effektiva och lätt genomförbara sätt att göra vissa typer av publicerat innehåll tillgängliga och för att begränsa detta direktivs tillämpningsområde till innehåll på webbplatser och mobila applikationer som faktiskt står under offentliga myndigheters kontroll föreskrivs i detta direktiv att vissa typer av innehåll på webbplatser eller mobila applikationer tillfälligt eller permanent ska undantas från dess tillämpningsområde. Dessa undantag bör omprövas i samband med översynen av detta direktiv mot bakgrund av den framtida tekniska utvecklingen.
- (23) Rätten för personer med funktionsnedsättning och för äldre att delta i det sociala och kulturella livet i unionen hänger ouplösligt samman med att audiovisuella medietjänster görs tillgängliga. Denna rätt kan dock utvecklas bättre inom ramen för unionens sektorspecifika lagstiftning eller lagstiftning med inriktning på tillgänglighet som också är tillämplig på privata radio- och televisionsföretag med uppdrag i allmänhetens tjänst för att garantera rättvisa konkurrensvillkor utan att det påverkar den roll som de audiovisuella medietjänsterna spelar i det allmänna intresset. Detta direktiv bör följaktligen inte vara tillämpligt på webbplatser eller mobila applikationer tillhörande radio- och televisionsföretag med uppdrag i allmänhetens tjänst.
- (24) Ingenting i detta direktiv syftar till att begränsa yttrandefriheten och mediernas frihet och mångfald eftersom de är garanterade i unionen och medlemsstaterna, särskilt enligt artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*).
- (25) Vissa icke-statliga organisationer, som är frivilliga självstyrande organ som inrättats huvudsakligen utan vinstsyfte, tillhandahåller tjänster som inte är väsentliga för allmänheten, t.ex. tjänster som inte utförs direkt på statliga, regionala eller lokala myndigheters uppdrag eller tjänster som inte specifikt tillgodoser behoven för i synnerhet personer med funktionsnedsättning, och skulle kunna omfattas av detta direktivs tillämpningsområde. För att undvika att lägga en oproportionell börda på sådana icke-statliga organisationer bör detta direktiv inte vara tillämpligt på dem.
- (26) Filformat för dokument bör anses utgöra dokument som inte i första hand är avsedda för användning på nätet men som ingår i webbsidor, t.ex. Adobe Portable Document Format (PDF), Microsoft Office-dokument eller format (med öppen källkod) som är likvärdiga med dessa.
- (27) Direktsändningar av tidsberoende media som finns kvar på nätet eller som publiceras på nytt efter direktsändningen bör betraktas som förinspelade tidsberoende media utan onödigt dröjsmål från och med dagen för den ursprungliga sändningen eller återpubliceringen av det tidsberoende mediet, utan att den tid som är absolut nödvändig för att göra medier tillgängliga överskrids, med prioritering av väsentlig information om allmänhetens hälsa, välfärd eller säkerhet. Denna nödvändiga tidsperiod bör i princip inte överstiga 14 dagar. I motiverade fall, t.ex. när det är omöjligt att upphandla de berörda tjänsterna i tid, kan denna tidsperiod undantagsvis förlängas till den kortaste tid som är nödvändig för att göra innehållet tillgängligt.
- (28) Genom detta direktiv uppmanas offentliga myndigheter att göra allt innehåll tillgängligt, men det är inte avsett att begränsa det innehåll som offentliga myndigheter lägger ut på sina webbplatser eller i sina mobila applikationer till endast det tillgängliga innehållet. När icke tillgängligt innehåll läggs till bör de offentliga myndigheterna så långt det rimligen är möjligt lägga till tillgängliga alternativ på sina webbplatser eller i sina mobila applikationer.
- (29) När kartor är avsedda för navigering, och inte som en geografisk beskrivning, kan tillgänglig information vara nödvändig för att hjälpa personer som inte kan använda visuell information eller komplicerade navigeringsfunktioner på rätt sätt, till exempel för att lokalisera fastigheter eller områden där tjänster tillhandahålls. Ett tillgängligt alternativ bör därför tillhandahållas, t.ex. postadresser och närliggande hållplatser för kollektivtrafik, eller namn på orter eller regioner som ofta redan finns tillgängliga för den offentliga myndigheten i en form som är enkel och läsbar för de flesta användare.
- (30) Inbäddat innehåll, t.ex. en inbäddad bild eller video, bör omfattas av detta direktiv. Ibland skapas emellertid webbplatser och mobila applikationer där ytterligare innehåll kan komma att läggas till senare, t.ex. ett e-postprogram, en blogg, en artikel med möjlighet för användare att lägga till kommentarer, eller applikationer som stöder innehåll som användare bidrar till. Ett annat exempel kan vara en sida, t.ex. en portal eller nyhetswebbplats som består av innehåll som sammanfogas från flera bidragslämnare, eller webbplatser som automatiskt för in innehåll från andra källor efterhand, t.ex. när reklamannonser genereras dynamiskt. Sådant innehåll från tredje part bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde, förutsatt att det varken har finansierats eller tagits fram av den berörda offentliga myndigheten eller står under dess kontroll. Sådant innehåll

bör i princip inte användas om det hindrar eller minskar funktionen för den offentliga tjänst som tillhandahålls på de berörda webbplatserna eller mobila applikationerna. Om syftet med innehållet på offentliga myndigheters webbplatser eller mobila applikationer är att hålla samråd eller organisera forumdiskussioner, kan det innehållet inte betraktas som innehåll från tredje part och bör därför vara tillgängligt med undantag av innehåll som användare bidrar med som inte står under den berörda offentliga myndighetens kontroll.

- (31) Vissa tillgänglighetskrav för webbplatser eller mobila applikationer bör fortfarande iakttas när det gäller metadata som är kopplade till reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar.
- (32) Detta direktiv bör inte ålägga medlemsstaterna att göra innehåll på arkiverade webbplatser eller mobila applikationer tillgängligt om det inte längre uppdateras eller redigeras eller om det inte längre behövs för att genomföra administrativa förfaranden. Vid tillämpningen av detta direktiv bör inte underhåll av rent teknisk karaktär anses utgöra en uppdatering eller redigering av en webbplats eller en mobil applikation.
- (33) Skolors och förskolors väsentliga administrativa funktioner online bör göras tillgängliga. När detta väsentliga innehåll tillhandahålls på ett tillgängligt sätt via en annan webbplats bör det inte vara nödvändigt att göra det innehållet tillgängligt på nytt på den berörda enhetens webbplats.
- (34) Medlemsstaterna bör kunna utvidga tillämpningen av detta direktiv till att omfatta andra typer av webbplatser och mobila applikationer, särskilt webbplatser på intranät eller extranät och mobila applikationer som inte omfattas av detta direktiv, som utformats för och används av ett begränsat antal personer på arbetsplatsen eller inom undervisningen, och bibehålla eller införa åtgärder i enlighet med unionsrätten som går utöver minimikraven för webbplatser och mobila applikationers tillgänglighet. Medlemsstaterna bör också uppmuntras att utvidga tillämpningen av detta direktiv till privata enheter som tillhandahåller anläggningar och service som är öppna för eller erbjuds allmänheten, inbegripet områdena för hälso- och sjukvård, barnomsorg, social integration och social trygghet samt tjänster för el, gas, värme, vatten och elektronisk kommunikation samt posttjänster, med särskild uppmärksamhet på de tjänster som avses i artiklarna 8–13 i direktiv 2014/25/EU.
- (35) Även om detta direktiv inte är tillämpligt på unionsinstitutionernas webbplatser eller mobila applikationer uppmuntras dessa institutioner att uppfylla tillgänglighetskraven i detta direktiv.
- (36) De tillgänglighetskrav som anges i detta direktiv är avsedda att vara teknikneutrala. De beskriver vad som måste åstadkommas för att en användare ska ha möjlighet att uppfatta, hantera, tolka och förstå en webbplats, en mobil applikation och relaterat innehåll. De specificerar inte vilken teknik som bör väljas för en viss webbplats, viss onlineinformation eller en viss mobil applikation. De hämmar således inte innovationer.
- (37) De fyra principerna för tillgänglighet är följande: möjlighet att uppfatta, vilket innebär att information och komponenter i ett användargränssnitt måste presenteras för användare på sätt som de kan uppfatta; hanterbarhet, vilket innebär att komponenter i ett användargränssnitt och navigering måste vara hanterbara; begriplighet, vilket innebär att information och hantering av användargränssnittet måste vara begriplig; robust karaktär: vilket innebär att innehållet måste vara robust nog för att kunna tolkas på ett tillförlitligt sätt av ett brett spektrum av användarprogram, inklusive hjälpmedel. Dessa principer för tillgänglighet omvandlas till mätbara framgångskriterier, t.ex. de som utgör grunden för europeisk standard EN 301 549 V1.1.2 *Tillgänglighetskrav lämpliga vid offentlig upphandling av IKT-produkter och -tjänster i Europa* (2015-04) (europeisk standard EN 301 549 V1.1.2 (2015-04)), via harmoniserade standarder och en gemensam metod för att testa hur väl innehåll på webbplatser och mobila applikationer överensstämmer med dessa principer. Den europeiska standarden antogs med stöd av mandat M/376 som utfärdades av kommissionen för de europeiska standardiseringsorganen. I avvaktan på offentliggörande av de harmoniserade standarderna eller delar därav i *Europeiska unionens officiella tidning*, bör relevanta klausuler i europeisk standard EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) betraktas som en minimimetod för att genomföra dessa principer i praktiken.
- (38) Om tillgänglighetskraven i detta direktiv inte är tillämpliga, så kommer kraven på "rimliga anpassningsåtgärder" att vara fortsatt tillämpliga i enlighet med rådets direktiv 2000/78/EG <sup>(1)</sup>, FN-konventionen eller annan relevant lagstiftning och anpassningar bör vid behov göras, särskilt på arbetsplatsen och inom undervisningen.

<sup>(1)</sup> Rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling (EGT L 303, 2.12.2000, s. 16).

- (39) Offentliga myndigheter bör tillämpa tillgänglighetskraven i detta direktiv i den utsträckning som dessa inte lägger en oproportionell börda på dem. Detta innebär att det i motiverade fall kanske inte är rimligt att en offentlig myndighet ska ha möjlighet att göra visst innehåll helt tillgängligt. Den offentliga myndigheten bör emellertid fortfarande göra detta innehåll så tillgängligt som möjligt och göra annat innehåll helt tillgängligt. Undantag från uppfyllandet av tillgänglighetskraven på grund av en oproportionell börda bör inte gå utöver vad som är absolut nödvändigt för att begränsa denna börda i förhållande till det berörda särskilda innehållet i varje enskilt fall. Åtgärder som skulle leda till en oproportionell börda bör anses innebära åtgärder som skulle lägga en för stor organisatorisk eller ekonomisk börda på en offentlig myndighet, eller som skulle äventyra myndighetens kapacitet att antingen fullgöra sin uppgift eller att offentliggöra information som är nödvändig eller relevant för dess uppgifter eller tjänster, när man samtidigt beaktar de förväntade fördelarna eller nackdelarna för medborgarna, särskilt personer med funktionsnedsättning. Endast berättigade skäl bör beaktas när man bedömer i vilken utsträckning tillgänglighetskraven inte kan uppfyllas därför att de leder till en oproportionell börda. Avsaknad av prioriteringar, tidsbrist eller bristande kunskaper bör inte anses utgöra berättigade skäl. Det bör inte heller finnas berättigade skäl för att inte upphandla eller utveckla system för programvara för att hantera innehåll på webbplatser och mobila applikationer på ett tillgängligt sätt, eftersom tillräckliga och rekommenderade lösningsmetoder är tillgängliga för att dessa system ska kunna uppfylla tillgänglighetskraven i detta direktiv.
- (40) Interoperabilitet när det gäller tillgänglighet bör maximera innehållets kompatibilitet med nuvarande och framtida användarprogram och hjälpmedel. Mer specifikt bör innehållet på webbplatser och mobila applikationer tillhandahålla användarprogrammen en gemensam intern kodning av naturligt språk, strukturer, relationer och sekvenser, samt data om eventuella inbäddade användargränssnittskomponenter. Interoperabilitet gynnar således användarna, eftersom den gör det möjligt för dem att överallt komma in på webbplatser och mobila applikationer med sina användarprogram. De kan också få större valmöjligheter och lägre priser i hela unionen. Interoperabilitet kommer också att gynna leverantörerna och köparna av produkter och tjänster relaterade till tillgänglighet avseende webbplatser och mobila applikationer.
- (41) I detta direktiv fastställs tillgänglighetskrav på offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer. För att underlätta för dessa webbplatser och mobila applikationer att uppnå överensstämmelse med dessa krav är det nödvändigt att föreskriva presumtion om överensstämmelse för berörda webbplatser och mobila applikationer som uppfyller kraven i harmoniserade standarder eller delar av dessa som tas fram och offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 <sup>(1)</sup> i fråga om angivande av närmare specifikationer för dessa krav. Enligt den förordningen bör medlemsstaterna och Europaparlamentet kunna invända mot harmoniserade standarder som enligt deras uppfattning inte helt uppfyller de tillgänglighetskrav som fastställs i detta direktiv.
- (42) De europeiska standardiseringsorganen har antagit europeisk standard EN 301 549 V1.1.2 (2015-04), som specificerar funktionella tillgänglighetskrav för IKT-produkter och IKT-tjänster, inbegripet webbinnehåll, som kan användas vid offentlig upphandling eller för att stödja annan lagstiftning och politik. Presumtion om överensstämmelse med de tillgänglighetskrav som anges i detta direktiv bör bygga på avsnitten 9, 10 och 11 i europeisk standard EN 301 549 V1.1.2 (2015-04). Tekniska specifikationer som antas på grundval av detta direktiv bör innehålla en närmare beskrivning av europeisk standard EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) i förhållande till mobila applikationer.
- (43) De tekniska specifikationer och standarder som utarbetats i förhållande till tillgänglighetskraven i detta direktiv bör dessutom beakta mobila enheters begreppsmässiga och tekniska särdrag.
- (44) Ett tillgänglighetsutlåtande bör ges av offentliga myndigheter om deras webbplatser och mobila applikationers överensstämmelse med tillgänglighetskraven enligt det här direktivet. Tillgänglighetsutlåtandet bör, i förekommande fall, redovisa de tillgängliga alternativ som föreskrivs.
- (45) Mobila applikationer är åtkomliga från flera olika källor, bland annat privata applikationsbutiker. Information om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters mobila applikationer som laddas ned från tredjepartskällor bör tillhandahållas i anslutning till den beskrivning av den mobila applikationen som användarna ges innan de laddar

<sup>(1)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG (EUT L 316, 14.11.2012, s. 12).

ned den mobila applikationen. Detta innebär inget krav på stora plattformslleverantörer att ändra sina mekanismer för applikationsdistribution, men utgör däremot ett krav på att den offentliga myndigheten gör tillgänglighetsutlåtandet åtkomligt med hjälp av nuvarande eller framtida teknik.

- (46) En kommentarsfunktion bör inrättas för att göra det möjligt för en person att underrätta den berörda offentliga myndigheten om fall där webbplatser eller mobila applikationer inte överensstämmer med de tillgänglighetskrav som anges i detta direktiv och att begära ut utesluten information. Sådana begäranden om information kan också gälla innehåll som undantas från detta direktivs tillämpningsområde eller på annat sätt undantas från överensstämmelse med tillgänglighetskraven i detta direktiv, såsom filformat för dokument, förinspelade tidsberoende media eller innehåll i arkiverade webbplatser. Genom att använda kommentarsfunktionen, som är knuten till ett uppföljningsförfarande, bör det vara möjligt för användare av offentliga myndigheters webbplatser eller mobila applikationer att begära att få nödvändig information, inklusive tjänster och dokument. När en berättigad och rimlig begäran besvaras bör den berörda offentliga myndigheten tillhandahålla informationen på ett tillfredsställande och lämpligt sätt inom en rimlig tidsperiod.
- (47) Medlemsstaterna bör vidta nödvändiga åtgärder för ökad medvetenhet och främja utbildningsprogram relaterade till tillgänglighet avseende webbplatser och mobila applikationer för relevanta intressenter, och i synnerhet personal som ansvarar för webbplatser och mobila applikationers tillgänglighet. Relevanta intressenter bör konsulteras eller medverka i förberedelserna av innehållet i utbildningen om tillgänglighet och åtgärderna för ökad medvetenhet.
- (48) Det är viktigt att medlemsstaterna i nära samarbete med kommissionen främjar användningen av publiceringsverktyg som gör det möjligt att bättre genomföra tillgänglighetskraven i detta direktiv. Det kan handla om att främja passivt, t.ex. genom att offentliggöra en förteckning över kompatibla publiceringsverktyg utan något krav på användning av dessa verktyg, eller aktivt, t.ex. krav på att använda kompatibla publiceringsverktyg eller att finansiera en utveckling av dessa.
- (49) För att säkerställa korrekt genomförande av detta direktiv och särskilt genomförandet av regler om överensstämmelse med tillgänglighetskraven är det ytterst viktigt att kommissionen och medlemsstaterna regelbundet rådgör med relevanta intressenter. Relevanta intressenter i den mening som avses i detta direktiv bör bl. a. inbegripa organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning och äldre, arbetsmarknadsparter, företag som medverkar vid framställning av programvara för tillgänglighet relaterad till webbplatser och mobila applikationer samt civilsamhället.
- (50) Överensstämmelse med tillgänglighetskraven i detta direktiv bör regelbundet övervakas. En harmoniserad metod för övervakning skulle innebära en beskrivning av sättet att i alla medlemsstater på enhetlig grund kontrollera graden av överensstämmelse med tillgänglighetskraven, utförandet av representativa stickprov och övervakningens periodicitet. Medlemsstaterna bör regelbundet rapportera om resultatet av övervakningen och minst en gång om vilka åtgärder som har vidtagits för genomförandet av detta direktiv.
- (51) Den övervakningsmetod som ska fastställas av kommissionen bör vara klar och tydlig, överförbar, jämförbar och reproducerbar. Övervakningsmetodens reproducerbarhet bör maximeras samtidigt som hänsyn tas till det faktum att mänskliga faktorer, t.ex. testning med hjälp av användare, eventuellt kan påverka denna reproducerbarhet. För att förbättra jämförbarheten av data mellan medlemsstater bör övervakningsmetoderna innehålla en beskrivning av hur resultatet av de olika testen måste eller kan läggas fram. För att inte ta resurser från uppgifterna att göra innehåll mer tillgängligt bör övervakningsmetoden vara lätt att använda.
- (52) För att inte hindra innovation i fråga om mätmetoder för tillgänglighet avseende webbplatser och mobila applikationer och förutsatt att det inte hindrar jämförbarhet av data i unionen bör medlemsstaterna kunna använda mer avancerad övervakningsteknik på grundval av övervakningsmetoder som fastställs av kommissionen.
- (53) För att undvika att man systematiskt vänder sig till domstol bör det fastställas bestämmelser om rätten att inleda ett tillfredsställande och effektivt förfarande för att säkerställa efterlevnaden av detta direktiv. Detta ska inte påverka rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 47 i stadgan. Detta förfarande bör anses inbegripa rätten att lämna in klagomål till befintliga nationella myndigheter som är behöriga att besluta i fråga om dessa klagomål.
- (54) I syfte att garantera att presumtionen om överensstämmelse med tillgänglighetskraven i detta direktiv tillämpas korrekt bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt delegeras till kommissionen med avseende på ändringar av detta direktiv genom uppdatering av

hänvisningar till europeisk standard EN 301 549 V1.1.2 (2015-04). Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning <sup>(1)</sup>. För att säkerställa lika stor delaktighet i utarbetandet av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i de av kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

- (55) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av relevanta bestämmelser i detta direktiv bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Granskningsförfarandet bör användas för att fastställa de tekniska specifikationerna för tillgänglighetskraven, den metod som medlemsstaterna bör använda för att övervaka de berörda webbplatsernas och mobila applikationernas överensstämmelse med dessa krav och närmare bestämmelser om medlemsstaternas rapportering om övervakningsresultaten till kommissionen. Det rådgivande förfarandet bör användas för antagande av genomförandeaakter för fastställande av en mall för tillgänglighetsutlåtanden som inte påverkar arten och omfattningen av de skyldigheter som följer av detta direktiv men som underlättar tillämpningen av de bestämmelser som föreskrivs. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 <sup>(2)</sup>.
- (56) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att inrätta en harmoniserad marknad för tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, eftersom det kräver en harmonisering av de nuvarande olika reglerna i deras respektive rättsordningar, utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

#### Artikel 1

#### Syfte och tillämpningsområde

1. För att förbättra den inre marknadens funktionssätt syftar detta direktiv till tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar när det gäller tillgänglighetskraven avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer för att därigenom göra dessa webbplatser och mobila applikationer mer tillgängliga för användare, särskilt personer med funktionsnedsättning.
2. I detta direktiv fastställs bestämmelser som kräver att medlemsstaterna ska säkerställa att offentliga myndigheters webbplatser, oavsett vilken anordning som används för åtkomst, och mobila applikationer uppfyller tillgänglighetskraven i artikel 4.
3. Detta direktiv är inte tillämpligt på följande webbplatser och mobila applikationer:
  - a) Webbplatser och mobila applikationer tillhörande radio- och televisionsföretag med uppdrag i allmänhetens tjänst samt deras dotterbolag, liksom för andra organ eller deras dotterbolag, för fullgörandet av ett uppdrag att verka i allmänhetens tjänst på radio- eller tv-området.
  - b) Webbplatser och mobila applikationer tillhörande icke-statliga organisationer som inte tillhandahåller tjänster som är väsentliga för allmänheten eller tjänster som specifikt tillgodoser behoven för eller är avsedda för personer med funktionsnedsättning.
4. Detta direktiv är inte tillämpligt på följande innehåll på webbplatser och i mobila applikationer:
  - a) Filformat för dokument som offentliggjorts före den 23 september 2018, om sådant innehåll inte behövs för att genomföra de aktiva administrativa förfaranden som följer av den berörda offentliga myndighetens uppgifter.
  - b) Förinspelade tidsberoende media som offentliggjorts före den 23 september 2020.

<sup>(1)</sup> EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

<sup>(2)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

- c) Direktsändningar av tidsberoende medier.
  - d) Onlinekartor och onlinekarttjänster, så länge som väsentlig information tillhandahålls på ett tillgängligt digitalt sätt för kartor som är avsedda för navigering.
  - e) Innehåll från tredje part som varken har finansierats eller tagits fram av den berörda offentliga myndigheten eller står under dess kontroll.
  - f) Reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar som inte kan göras fullständigt tillgängliga på grund av
    - i) att tillgänglighetskraven inte är förenliga med antingen det berörda föremålets bevarande eller reproduktionens autenticitet (t.ex. vad gäller kontrast), eller
    - ii) att det saknas automatiska lösningar till överkomligt pris som skulle göra det lätt att överföra text i handskrifter eller andra föremål från kulturarvssamlingar till presentationsformat som är förenliga med tillgänglighetskraven.
  - g) Innehåll i extranät och intranät, det vill säga webbplatser som endast är tillgängliga för slutna grupper och inte för allmänheten som sådan, som offentliggjorts före den 23 september 2019 fram till dess att sådana webbplatser genomgår en omfattande översyn.
  - h) Innehåll på webbplatser och i mobila applikationer som räknas som arkiverat, vilket innebär att de endast har innehåll som varken är nödvändigt för att genomföra aktiva administrativa förfaranden eller uppdateras eller redigeras efter den 23 september 2019.
5. Medlemsstaterna får undanta webbplatser och mobila applikationer tillhörande skolor, daghem och förskolor från detta direktivs tillämpning, med undantag av innehåll som hänför sig till väsentliga administrativa funktioner online.

#### Artikel 2

#### Minimiharmonisering

Medlemsstaterna får bibehålla eller införa åtgärder i enlighet med unionsrätten som går utöver de minimikrav som fastställs i detta direktiv för webbplatser och mobila applikationers tillgänglighet.

#### Artikel 3

#### Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *offentlig myndighet*: statliga, regionala eller lokala myndigheter, offentligrättsliga organ enligt definitionen i led 4 i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana offentligrättsliga organ, om dessa sammanslutningar särskilt inrättats för att tillgodose behov i det allmänna intresse, utan industriell eller kommersiell karaktär.
2. *mobil applikation*: en programvara som utformas och utvecklas av eller på uppdrag av offentliga myndigheter för användning av allmänheten i mobila enheter som smarttelefoner och pekplattor. I detta ingår inte själva den programvara som styr dessa enheter (mobila operativsystem) eller själva datorutrustningen.
3. *standard*: en standard i enlighet med definitionen i artikel 2 led 1 i förordning (EU) nr 1025/2012.
4. *européisk standard*: en europeisk standard enligt definitionen i artikel 2 led 1 b i förordning (EU) nr 1025/2012.
5. *harmoniserad standard*: en harmoniserad standard enligt definitionen i artikel 2 led 1 c i förordning (EU) nr 1025/2012.
6. *tidsberoende media*: medier av följande typ: enbart ljud, enbart video, kombination av ljud och video, enbart ljud och/eller video i kombination med interaktion.

7. *föremål från kulturarvssamlingar*: privat eller offentligt ägda föremål av historiskt, konstnärligt, arkeologiskt, estetiskt, vetenskapligt eller tekniskt intresse och som ingår i samlingar som bevaras av kulturella institutioner som bibliotek, arkiv och museer.
8. *mätdata*: kvantifierade resultat av den övervakningsverksamhet som utförs för att kontrollera att offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer överensstämmer med tillgänglighetskraven i artikel 4. Mätdata omfattar både kvantitativa uppgifter om stickprovet av kontrollerade webbplatser och mobila applikationer (antal webbplatser och applikationer, eventuellt med antal besökare eller användare etc.) och kvantitativa uppgifter om tillgänglighetsnivå.

## Artikel 4

**Tillgänglighetskrav på offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer**

Medlemsstaterna ska säkerställa att offentliga myndigheter vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att göra sina webbplatser och mobila applikationer mer tillgängliga genom att göra dem möjliga att uppfatta, hanterbara, begripliga och robusta.

## Artikel 5

**Oproportionell börda**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att offentliga myndigheter tillämpar tillgänglighetskraven i artikel 4 i den utsträckning som dessa krav inte lägger en oproportionell börda på de offentliga myndigheterna vid tillämpningen av den artikeln.
2. För att bedöma i vilken utsträckning efterlevnad av tillgänglighetskraven i artikel 4 innebär en oproportionell börda ska medlemsstaterna säkerställa att den berörda offentliga myndigheten beaktar relevanta omständigheter, bland annat följande:
  - a) Den berörda offentliga myndighetens storlek, art och resurser.
  - b) Uppskattade kostnader och fördelar för den berörda offentliga myndigheten i förhållande till de uppskattade fördelarna för personer med funktionsnedsättning, med hänsyn tagen till hur ofta och under hur lång tid den specifika webbplatsen och mobila applikationen används.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 i denna artikel, ska den berörda offentliga myndigheten göra den inledande bedömningen av i vilken utsträckning överensstämmelse med tillgänglighetskraven i artikel 4 innebär en oproportionell börda.
4. Om en offentlig myndighet utnyttjar det undantag som föreskrivs i punkt 1 i denna artikel för en specifik webbplats eller mobil applikation efter att ha genomfört den bedömning som avses i punkt 2 i denna artikel, ska den i det tillgänglighetsutlåtande som avses i artikel 7 förklara vilka delar av tillgänglighetskraven som inte kunde uppfyllas och, där så är lämpligt, tillhandahålla tillgängliga alternativ.

## Artikel 6

**Presumtion om överensstämmelse med tillgänglighetskrav**

1. Innehåll på webbplatser och i mobila applikationer som överensstämmer med de harmoniserade standarder eller delar av dem till vilka hänvisningar har offentliggjorts av kommissionen i *Europeiska unionens officiella tidning* i enlighet med förordning (EU) nr 1025/2012 ska förutsättas överensstämma med de tillgänglighetskrav som anges i artikel 4 som omfattas av dessa standarder eller delar av dem.
2. Om inga hänvisningar till de harmoniserade standarder som avses i punkt 1 i denna artikel har offentliggjorts ska innehåll i mobila applikationer som överensstämmer med de tekniska specifikationerna eller delar av dem förutsättas överensstämma med de tillgänglighetskrav som anges i artikel 4 och som omfattas av dessa tekniska specifikationer eller delar av dem.

Kommissionen ska anta genomförandeakter som anger de tekniska specifikationer som avses i första stycket i denna punkt. Dessa tekniska specifikationer ska uppfylla tillgänglighetskraven i artikel 4 och ska säkerställa en tillgänglighetsnivå som åtminstone motsvarar den nivå som säkerställs genom europeisk standard EN 301 549 V1.1.2 (2015-04).

De genomförandeakter som avses i andra stycket i denna punkt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 11.3. Om inga hänvisningar till de harmoniserade standarder som avses i punkt 1 i den här artikeln har offentliggjorts ska den första av dessa genomförandeakter antas senast den 23 december 2018.

3. Om inga hänvisningar till de harmoniserade standarder som avses i punkt 1 i denna artikel har offentliggjorts ska innehåll på webbplatser som uppfyller relevanta krav i europeisk standard EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) eller delar av den förutsättas överensstämma med de tillgänglighetskrav i artikel 4 som omfattas av dessa relevanta krav, eller delar av dem.

Om inga hänvisningar till de harmoniserade standarder som avses i punkt 1 i denna artikel har offentliggjorts och om de tekniska specifikationer som avses i punkt 2 i denna artikel saknas ska innehåll i mobila applikationer som uppfyller relevanta krav i europeisk standard EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) eller delar av den förutsättas överensstämma med de tillgänglighetskrav i artikel 4 som omfattas av dessa relevanta krav, eller delar av dem.

4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 10 för att ändra punkt 3 i denna artikel genom en uppdatering av hänvisningen till europeisk standard EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) så att de hänvisar till en senare version av denna standard eller till en europeisk standard som ersätter denna, om denna version eller standard uppfyller tillgänglighetskraven i artikel 4 och säkerställer en tillgänglighetsnivå som minst motsvarar den nivå som säkerställs genom europeisk standard EN 301 549 V1.1.2 (2015-04).

#### Artikel 7

#### Ytterligare åtgärder

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att offentliga myndigheter tillhandahåller och regelbundet uppdaterar ett detaljerat, fullständigt och tydligt tillgänglighetsutlåtande om deras webbplatser och mobila applikationers överensstämmelse med detta direktiv.

När det gäller webbplatser ska tillgänglighetsutlåtandet lämnas i ett tillgängligt format, genom användning av den mall för tillgänglighetsutlåtanden som avses i punkt 2, och offentliggöras på den relevanta webbplatsen.

När det gäller mobila applikationer ska tillgänglighetsutlåtandet lämnas i ett tillgängligt format, genom användning av den mall för tillgänglighetsutlåtanden som avses i punkt 2, och vara tillgänglig på webbplatsen för den offentliga myndighet som utvecklade den berörda mobila applikationen eller i anslutning till den information som är tillgänglig när man laddar ned applikationen.

Utlåtandet ska innehålla följande:

- a) En förklaring avseende de delar av innehållet som inte är tillgängliga och de skäl som ligger till grund för att de inte är tillgängliga och, i förekommande fall, de tillgängliga alternativ som finns.
- b) En beskrivning av, och en länk till, en kommentarsfunktion som gör det möjligt för vem som helst att meddela den berörda offentliga myndigheten att dess webbplats eller mobila applikation inte uppfyller tillgänglighetskraven i artikel 4 och att begära ut information som utesluts i enlighet med artiklarna 1.4 och 5.
- c) En länk till det uppföljningsförfarande som föreskrivs i artikel 9 och som kan åberopas i händelse av ett otillfredsställande svar på meddelandet eller begäran.

Medlemsstaterna ska säkerställa att offentliga myndigheter på ett tillfredsställande sätt besvarar detta meddelande eller denna begäran inom en rimlig tidsperiod.

2. Kommissionen ska anta genomförandeakter om fastställande av en mall för tillgänglighetsutlåtanden. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 11.2. Senast den 23 december 2018 ska kommissionen anta den första genomförandeakten.

3. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att underlätta tillämpningen av de tillgänglighetskrav som anges i artikel 4 på andra typer av webbplatser eller mobila applikationer än de som avses i artikel 1.2, särskilt webbplatser eller mobila applikationer som omfattas av befintliga nationella lagar om tillgänglighet.
4. Medlemsstaterna ska främja och underlätta utbildningsprogram om webbplatser och mobila applikationer tillgänglighet riktade till relevanta intressenter och personal på offentliga myndigheter, för att lära dem att skapa, underhålla och uppdatera webbplatser och mobila applikationer.
5. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att öka medvetenheten om de tillgänglighetskrav som anges i artikel 4, om deras nytta för användare och ägare till webbplatser och mobila applikationer och om möjligheten att lämna återkoppling om kraven i detta direktiv inte uppfylls, i enlighet med denna artikel.
6. I samband med den övervakning och rapportering som avses i artikel 8 ska kommissionen underlätta samarbetet på unionsnivå mellan medlemsstaterna och mellan medlemsstaterna och relevanta intressenter för att utbyta bästa praxis och för att se över den övervakningsmetod som avses i artikel 8.2, marknads- och teknikutvecklingen samt framstegen mot tillgänglighet för webbplatser och mobila applikationer.

#### Artikel 8

### Övervakning och rapportering

1. Medlemsstaterna ska, på grundval av den övervakningsmetod som anges i punkt 2 i denna artikel, regelbundet övervaka att offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer uppfyller tillgänglighetskraven i artikel 4.
2. Kommissionen ska anta genomförandeakter om fastställande av en metod för övervakning av att webbplatser och mobila applikationer överensstämmer med tillgänglighetskraven i artikel 4. Denna övervakningsmetod ska vara klar och tydlig, överförbar, jämförbar, reproducerbar och lätt att använda. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 11.3. Senast den 23 december 2018 ska kommissionen anta den första genomförandeakten.
3. Den metod för övervakning som avses i punkt 2 får beakta expertanalys och ska omfatta
  - a) periodiciteten för övervakningen och stickprov av webbplatser och mobila applikationer som ska vara föremål för övervakning,
  - b) på webbplatsnivå, stickprov av webbplatser och innehållet på dessa webbplatser,
  - c) på mobil applikationsnivå, det innehåll som ska kontrolleras, med beaktande av tidpunkten för när applikationen först släpptes ut och senare uppdateringar av funktioner,
  - d) en beskrivning av hur överensstämmelse eller bristande överensstämmelse med tillgänglighetskraven i artikel 4 ska påvisas i tillräcklig grad, med direkt hänvisning, när det är lämpligt, till relevanta beskrivningar i den harmoniserade standarden eller, om sådan saknas, i de tekniska specifikationer som avses i artikel 6.2 eller i den europeiska standard som avses i artikel 6.3,
  - e) om brister konstateras, en mekanism för att tillhandahålla data och information om överensstämmelsen med tillgänglighetskraven i artikel 4 i ett format som de offentliga myndigheterna kan använda för att rätta till bristerna, och
  - f) lämpliga arrangemang, inklusive vid behov exempel och riktlinjer, för automatiska och manuella kontroller samt användbarhetskontroller, i kombination med en beskrivning av hur stickprov bör utföras på ett sätt som överensstämmer med periodiciteten för övervakningen och rapporteringen.
4. Senast den 23 december 2021, och därefter vart tredje år, ska medlemsstaterna överlämna en rapport till kommissionen om resultatet av övervakningen, inbegripet mätdata. Rapporten ska utarbetas på grundval av de bestämmelser om rapportering som avses i punkt 6 i denna artikel. Rapporten ska också omfatta uppgifter om användningen av det uppföljningsförfarande som avses i artikel 9.

5. Med avseende på de åtgärder som antas i enlighet med artikel 7 ska den första rapporten även omfatta följande:
- a) En beskrivning av de mekanismer som medlemsstaterna har infört för samrådet med relevanta intressenter om tillgänglighet avseende webbplatser och mobila applikationer.
  - b) Förfaranden för att offentliggöra utveckling inom tillgänglighetspolitiken för webbplatser och mobila applikationer.
  - c) Erfarenheter och resultat från genomförandet av reglerna om överensstämmelse med tillgänglighetskraven i artikel 4.
  - d) Uppgifter om utbildning och verksamhet för ökad medvetenhet.
- Om betydande ändringar har gjorts av de åtgärder som avses i första stycket ska medlemsstaterna i sina därefter följande rapporter innehålla uppgifter om dessa ändringar.
6. Innehållet i samtliga rapporter, dock inte nödvändigtvis förteckningen över de granskade webbplatserna, mobila applikationerna eller offentliga myndigheterna, ska offentliggöras i ett tillgängligt format. Kommissionen ska anta genomförandeakter om fastställande av närmare bestämmelser om medlemsstaternas rapportering till kommissionen. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 11.3. Senast den 23 december 2018 ska kommissionen anta den första genomförandeakten.
7. Senast den 23 september 2018 ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om det organ som utsetts för att genomföra övervakningen och rapporteringen.

#### Artikel 9

#### Uppföljningsförfarande

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns ett tillfredställande och effektivt uppföljningsförfarande för att säkerställa efterlevnaden av detta direktiv i förhållande till kraven i artiklarna 4, 5 och 7.1. Medlemsstaterna ska särskilt säkerställa att det finns ett uppföljningsförfarande, t.ex. en möjlighet att kontakta en ombudsman, för att säkerställa en effektiv hantering av meddelanden eller begäranden som tagits emot i enlighet med artikel 7.1 b och för att se över den bedömning som avses i artikel 5.
2. Senast den 23 september 2018 ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om det organ som ansvarar för efterlevnaden av detta direktiv.

#### Artikel 10

#### Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 6.4 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 23 juni 2017.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 6.4 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt, ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.

5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 6.4 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

#### Artikel 11

##### Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.
3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

#### Artikel 12

##### Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 23 september 2018. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.
3. Medlemsstaterna ska tillämpa dessa bestämmelser enligt följande:
  - a) För offentliga myndigheters webbplatser som inte offentliggjorts före den 23 september 2018 från och med den 23 september 2019.
  - b) För alla offentliga myndigheters webbplatser som inte omfattas av led a från och med den 23 september 2020.
  - c) För offentliga myndigheters mobila applikationer från och med den 23 juni 2021.

#### Artikel 13

##### Översyn

Kommissionen ska göra en översyn av tillämpningen av detta direktiv senast den 23 juni 2022. Vid denna översyn ska hänsyn tas till medlemsstaternas rapporter om resultatet av den övervakning som anges i artikel 8 och användning av det uppföljningsförfarande som anges i artikel 9. Den bör även innehålla en översyn av tekniska framsteg som skulle kunna göra tillgängligheten lättare att åstadkomma för vissa typer av innehåll som undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Resultatet av denna översyn ska offentliggöras i ett tillgängligt format.

#### Artikel 14

##### Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

---

*Artikel 15***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 26 oktober 2016.

*På Europaparlamentets vägnar*  
I. LESAY  
*Ordförande*

*På rådets vägnar*  
M. SCHULZ  
*Ordförande*

---

